

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobrodo« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 800 lir - Leto XLIII. št. 258 (12.890)

Trst, nedelja, 1. novembra 1987

Dan mrtvih, s krizantemo na grob

Prvi dan novembra posvečamo spominu pokojnih. Naši najmlajši so položili krizanteme na spomenik padlim pri Sv. Ani

Stop tudi za finančni prispevek za našo manjšino Rdeča luč senatne komisije za obravnavo finančnega zakona

SANDOR TENCE

RIM — Rdeča luč za finančni zakon. Senatna proračunska komisija je včeraj zjutraj nepričakovano prekinila in sklenila odložiti obravnavo finančnega zakona in državne proračuna z utemeljitvijo, da je treba nujno revidirati nekatere osnovne smernice gospodarskega manevra, posebno v luči negativnih zasukov, ki si utirajo pot tako na svetovnem kot na mednarodnem ekonomskem prizorišču. Deficit državnih blagajn ne kaže znakov zastoja, kar velja tudi za inflacijo ter za zaskrbljujoče nihanje lire na svetovnih valutnih tržiščih. To so razmere, ki v marsičem postavljajo v dvom pozitivni trend italijanskega gospodarstva. Razlogi, ki so privedli do odložitve debate v proračunski komisiji, pa so tudi politične narave. Odnosi med vladnimi zavezniki, posebno med demokristjani in socialisti, so se dodatno poslabšali in to še zlasti po petkovi seji ministrskega sveta, med katero je Craxi preprečil odobritev vladnega predloga za usklajevanje stavk. S finančnim zakonom bo treba sedaj torej začeti praktično vse znova.

Odložili so seveda tudi razpravo o finančnem kritju zaščitnega zakona za našo manjšino, ki ga je vlada kot znano črtala iz državnega proračuna. Komunisti (prvi podpisnik slovenski senator Stojan Spetič) so s tem v zvezi predložili ustrezní popravek z zahtevo, da se spet vzpostavi črtano proračunsko poglavje. Omenjeni popravek bo proračunska komisija vzela v pretres ob nadaljevanju obravnave finan-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

KD in PSI sta si navzkriž glede revizije davka IRPEF

RIM — Z odložitvijo razprave o finančnem zakonu v proračunski komisiji poslanske zbornice soglašajo v bistvu vsi. Komunisti vidijo v tej odločitvi uspeh njihovega lastnega boja; demokristjani jo označujejo kot umestno in nujno; socialisti pa spominjajo ene in druge na to, da je odložitev razprave predlagal že Amato na petkovi seji ministrskega sveta. Do tu, torej, soglasje, drugače pa se mnenja glede popravkov, ki bi jih bilo treba vnesti v zakon, krepko razlikujejo.

»Vlada mora zdaj jasno povedati, kako namerava pravzaprav spremeniti zakonsko besedilo,« opozarja na primer tajništvo KPI. Komunisti omenjajo tudi predloge za revizijo zakona, ki so jih sami iznesli, in nakazujejo pot, na katero bi bilo treba po njihovem stopiti: uveljaviti takšno protirecisijsko politiko, ki naj omogoči ponoven zagon naložb in zaposlenosti, posebno še na Jugu. Še predvsem pa komunisti svarijo vlado in parlamentarno večino, naj ne poslabša stanja s posegi zgolj konjunkturne narave.

Smernice KPI so v popolnem nasprotju s tezami, ki jih je

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Novinar Primorskega dnevnika na obisku v Prištini

Kosovsko vodstvo pred hudim izzivom

VOJMIIR TAVČAR

PRISTINA — Na prvo tablo sem naletel kakih 50 kilometrov pred mestom. Nato, kot so kolesa požirala kilometre, ki so me ločevali od Prištine, so table - velike, rume-
ne, marsikje dotrajane ali pokvar-
jene - postajale vse bolj pogoste. Kljub temu me je skrbelo, ali ga bom našel z lahkoto, pa ga ni mogoče zgrešiti: Grand Hotel Priština se s svojimi trinajstimi nadstropji mogočno dviga nad okolico, napis na strehi je viden že od daleč.

Stavba je impozantna, daje vtis moči, a obenem tudi elegancje. Kot vsa novejša poslopja, ko jih gledaš od daleč. Vtis se spremeni, ko se približaš, ko pogledaš za pročelje. Tedaj pridejo do izraza protislovja. Grand Hotel se na primer ponaša s petimi zvezdicami, zgradba je arhitektonsko sodobna, lepa. Pročelje gleda na glavno ulico, po kateri se pod večer sprehaja in kramlja prištinska mladež, za hotelom pa so si načrtovalci omislili neke vrste trg, s klopami med zelenicami: prostor, kjer bi se ob spomladanskih in poletnih večerih ljudje srečali, posedeli, pokramljali ob čaši osvežujoče pijače. Vendar zelenice so se spremenile v smetnjak, kamnitih ploščic, s katerimi so tlakovali trg, ponekod ni več, tu pa tam se moraš izogniti večji luži, po ploščadi se podijo otroci, ki so si v tem dotrajanem prostoru omislili nogometno igrišče.

Notranjost hotela je po svoje odraz te ploščadi: tapison je marsikje dotrajan, od treh dvigal dela eno samo, ponekod v sobah svetila visijo tako, kot bi morala vsak trenutek pasti, po hodnikih so ob zidu cigaretni ogorki. Ali je ocena prestroga? Jo pogojuje razvujenost novinarja, ki je vaju živeti v drugem okolju? Morda, vendar Grand Hotel je po svoje odraz Prištine, njenih protislovij, nesorazmerij. Protislovij in nesorazmerij, ob katere trči obiskovalec ob vsakem koraku. Kdor privozi v Prištino iz Skopja, ima od daleč vtis, da prihaja v sodobno mesto. V središču visoke in moderne stolpnice, široke ceste, v predmestjih, ki se vzpenjajo na gričevje, pa nižje enodružinske hiše. Gledano od blizu je stanje drugačno: kot pri Grand Hotelu se vtis sodobnosti razblini ob kupih smeti, ob nevdrževanju, ob malomarnosti, ki v nekaj letih spremenijo novo poslopje v povsem dotrajano. Pa naj gre za sodobno načrtovane stanovanjske bloke, za osrednjo knjižnico, Grand Hotel ali arhitektonsko drzno športno palačo in med temi stavbami, ki silijo visoko k nebu, obiskovalec odkrije še vrsto nizkih, starih, ponekod podirajočih se hiš: v bistvu se vas in mesto tesno dotikata, se prepletata, vendar se ne dopolnjujeta in bogatita, pač pa se zdi skoraj, kot da bi drug drugega načenjala, hromila, obubožala.

Zdi se, kot da je mesto zraslo prehitro, da ni spoštovalo naravnih ritmov, da je vsiljevalo s svojimi sodobno načrtovanimi poslopji in urbanističnimi rešitvami neki model, ki je bil prebivalstvu tuj in ga zato ni sprejelo, ga ni osvojilo.

Kosovo je po vojni začelo praktično od nič. Ni imelo industrije, glavna osnova je bilo revno kmetijstvo, tu in tam so z omejenimi zmogljivostmi izkoriščali nekaj rudnikov cinka in lignita. Danes, kljub gospodarski krizi, je ob pomoči ostalih jugoslovanskih republik, postavilo na noge neko, čeravno še nezadostno gospodarsko strukturo. Industrije je trinajstkrat več, kmetijski pridelek je za dva in polkrat večji, zaposlitvena raven višja.

Štiri desetletja pa so vendarle prekratka doba, da bi se pokrajina lahko osvobodila vseh spon preteklosti, da bi lahko uskladila tradicijo z napredkom, da bi rasla uravnovešeno. Gospodarske težave, v katere je zabredla Jugoslavija, so prizadele Kosovo, kot najšibkejši člen verige, močnejše kot druge republike, pospešile so družbene in nacionalne napetosti, vzbudile pojave, o katerih poroča ves jugoslovanski pa tudi mednarodni tisk.

Položaj je iz vidika javnega reda nedvomno znatno manj nevaren kot pred šestimi leti, ko so izbruhnile demonstracije albanskih nacionalistov. Med vodstvom in med ljudmi pa se krepi zavest, da je treba krizo prebroditi hitro, da ni več mogoče čakati ter delati v logiki »saj bomo«. »Časa ni mnogo,« je med razgovorom z novinarji poudaril predsednik pokrajinskega komiteja Zveze komunistov Azem Vlasi, »saj časa ni mnogo in živeti s krizo postaja vse težje in nevarnejše.« Trenutno je v javnem mnenju kritični odnos do nagradenih problemov v bistvu konstruktiven, ker zahteva posege, akcije, ukrepanje na osnovi obstoječega sistema in ureditve. Vendar, kot je dejal Vlasi, če se sedanji zagon ne bo konkretiziral v tvorno akcijo in jasen napor za premagovanje problemov, se to kritično razpoloženje lahko spremeni v destruktivno silo, ki se bo izražala ali v apatičnosti ali pa bo prerasla v nezadovoljstvo proti sistemu.

To je dejanski izziv, pred katerim je kosovsko vodstvo in pred katerim je vsa Jugoslavija. Poiskati izhod iz krize na osnovi sedanjega sistema s krepitvijo socialističnega samoupravljanja. Nekateri rezultati so bili doseženi, politiki, ki doslej niso naredili svoje dolžnosti, so bili poklicani na odgovornost, krepi se okvir ustavne zakonitosti. Vendar pot je še dolga preden se, če naj se povrne na začetno prispodobno, mesto in vas (lahko bi pa to razširil tudi na druge pojme in sile), kot v Prištini ne bosta več zagrizala drug v drugega, pač pa se usklajevala in bogatila.

Stavke v letalstvu: morda že danes načelen sporazum

RIM — Na področju javnih prevozov se nekaj vendarle premika. Minister za delo Formica je odpovedal potovanje v Egipt in se sešel včeraj s tajniki zveznih sindikatov Pizzinatom (CGIL), Marinijem (CISL) in Benvenutom (UIL), da bi s svojim posredovanjem omogočil čimprejšnjo poravnavo spora med letalskimi uslužbenci in Alitalio oziroma Intersindom glede nove delovne pogodbe.

Kaže, da je letalska družba zdaj popustljivejša do sindikalne zahteve o skrajšanju delovnega urnika za nepotujoče osebe s 40 na 37 ur tedensko in njegovi raztegnitvi na osebe vseh letališč, pač pa ne mara delodajalec pristati na zahtevke denarne narave. In vendar so mu šli sindikalisti na roke: da ne bi zviša-

nje plač in doklad preveč obremenilo Alitaliine blagajne, naj bi najprej enakomerno porazdelili zvišane plače, šele nato pa (postopoma) tudi višje doklade in odškodnine.

Formica in sindikalni tajniki se bodo spet sestali danes zjutraj: če bo vodstvo Alitalie pokazalo dobro voljo in če bo nanj vsaj malce pristnila vlada, bi utegnili spor načelno poravnati še danes. Tudi zato, da jutri ne bi bilo 4-urne stavke po izmenah, ki so jo oklicale stanovske organizacije tehničnega osebja letališč iz sklopa CGIL-CISL-UIL. Divje stavke »oporečniških« uslužbencev pa se še nadaljujejo, tako da bo Alitalia črtala od jutri 69 letov dnevno (tudi Trst-Rim 07.30 in Rim-Trst 20.50). (dg)

Namizni tenis: v pokalu ETTU

Krasovkam za las ni uspelo

Sinoči smo v zgornjem občinskem kulturno-športnem centru prisostvovali vrhunski predstavi namiznega tenisa. V srečanju 2. kola pokala evropske namiznoteniške zveze - ETTU Nancy Evans so bila dekleta postave Leo Computer iz Barcelone za odtonek boljša od domačink, ki pa so na vsak način dokazala, da sodijo med ekipe evropskega formata.

Gostje so si priigrale prvo točko po zaslugi španske državne prvakinje Anne Godes, ki je ugnala Damjano Sedmak. V prvem setu je Sedmakova klonila le v finišu, v drugem pa je njena zbranost popustila in Godesova je to ustrezno izkoristila. Branka Batinič je brez pretiranega naprežanja premagala tretjo barcelonsko predstavnico Dome-nechovo, nakar je bil na sporedu dvoboj med Sonjo Milič in belgijsko prvakinjo Barbaro Lippens, ki je na evropski rang lestvici kotirana v prvi dvajseterici. Miličeva je nasprotnici nudila velik odpor v prvem setu, medtem ko je v drugem nekoliko poslabšala svojo storilnost. Lippensova pa je nesporno upravičila svoj sloves in potrdila vso svojo vrednost. Odlikujeta jo predvsem izjemna hladnokrvnost in pa visoka stopnja reaktivnosti, ki se odraža v ustreznih reakcijah na vsako nasprotnikovo potezo. V tretjem srečanju je Batiničeva ugnala Godesovo, zatem pa je Lippensova brez

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

Odbojka: prva tekma ženske B lige

Farco Meblo dobro začel

FERRARA — Krstni prvenstveni nastop je za vsako ekipo težka psihična preizkušnja, še posebej, če stopa na igrišče v vlogi favorita, povrh v gosteh. Tudi združena ženska odbojkarica ekipa Farco Meblo se na prvem drugoligaškem gostovanju v Ferrari ni izneverila temu pravilu, a je v srečanju s Solvayem zmagala in to je bilo sinoči tudi najbolj pomembno.

Začetek srečanja ni obetal nič dobrega. Farco Meblo je v postavi Slavec, Mira Grgič, Maver, Klemš, Žerjal in Nacinovi razmeroma gladko izgubil prvi niz. V tem delu so naše igrice zelo nezbrano in površno, napake so se vrstile druga za drugo, a točke so nizale le po napakah nasprotnic, ki so bile vse prej kot nezadržne.

Trema je popustila le proti koncu drugega niza, ko je objektivno že zgledalo, da se bo bolj slabo izteklo, a naposled se je našim igralkam le odprlo; servirale so bolje, položile nekaj žog v obrambi in bolj odločno zaključevale akcije. Garbinijeva in kapetanka Kraljeva pa sta zelo dobro zamenjali manj razpoloženi Slavčev in Klemšetov.

V nadaljevanju so imele naše težave predvsem zaradi labega bloka, brez pravega orožja so bile tudi proti plasiranim nasprotnikovim žogam. K sreči je bil sprejem vse

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

● Rdeča luč komisije

NADALJEVANJE S 1. STRANI

čnega zakona, ni pa izključeno, da bo o tem tekla beseda naravnost na plenarnem zasedanju senatne skupščine.

Senator Spetič je imel glede tega tudi v petek in včeraj vrsto sestankov s predstavniki političnih strank opozicije in vladne koalicije, katerim je izrazil nujnost, da se v finančni zakon spet vključi črtana proračunska postavka. S tem v zvezi se je včeraj zjutraj sestal tudi z zakladnim ministrom in podpredsednikom vlade Giulianom Amatom. Minister mu je ponovil, da bo vlada zelo težko spremenila sprejeto stališče, »kajti če sprejmemo vaše zahteve, moramo vzeti v pretres tudi popravke in zahteve vseh ostalih, kar bi lahko korenito spremenilo ves finančni zakon«. Amato je Spetiču spet namignil na možnost, da bi določeno finančno kritje za potrebe naših kulturnih ustanov lahko črpali iz zakona za razvoj obmejnih področij naše dežele, kot je svojčas predlagala KD. V zvezi z dogodki v senatu in s srečanjem s podpredsednikom Amatom nam je senator Spetič posredoval sledečo izjavo, ki jo v celoti objavljamo.

»Prekinitev razprave o osnutku finančnega zakona v pristojni komisiji pomeni, da ga mora vlada temeljito spremeniti in pri tem opustiti dosedanja logiko navidezne finančne togosti, s katero je opravičevala celo »varčevanje« na koži naše manjšine. Ponujajo nam sicer »mačko v žaklju«, nekaj drobtin iz čedalje bolj negotovega zakona za razvoj mejnih področij, vendar ostaja na stežaj dramatično odprto vprašanje posebne postavke za kritje zaščitnega zakona, ki ostaja naš poglavitni cilj.

Komunisti bomo vztrajali v svojih parlamentarnih prizadevanjih, da se ukinitvena postavka obnovi, vendar se tudi zavedamo, da je pogoj uspeha predvsem široka mobilizacija naše manjšine in italijanskih demokratičnih

sil. Pri tem nam morajo biti povsem jasni okviri našega boja: ne gre za miloščino države, pač pa za uresničevanje ustavne in mednarodne obveze o celoviti zaščiti manjšine.

Senat bo odločal o vsem tem prav sredi novembra, tako rekoč na predvečer italijansko-jugoslovanskega vladnega vrha v Rimu. Upati je, da se Italija ne bo predstavila na srečanje s sramotno vizitko, ki bi dejansko napovedovala preklic vseh obvez o manjšinski zaščiti. Konec koncev gre tudi za njeno dobro ime.«

● KD in PSI navzkriž

NADALJEVANJE S 1. STRANI

predložil včeraj sam predsednik proračunske komisije sena-ta, demokristjan Beniamino Andreatta. Njegov recept je sledeč: skrčenje nakazil za naložbe in ohranitev količnikov IRPEF na njihovi sedanjí ravni. »Že nekaj tednov je slišati negodovanje nad ukrepom, ki ga močno pogojujejo obljube tako Fanfanijeve kot Craxijeve vlade iz prejšnjih mesecev, a te obljube bi skoraj povsem zvezale roke Goriovi vladi,« je rekel Andreatta in nadaljeval: »Nobenega znižanja davka IRPEF, torej, saj bi bilo oklestenje javnih financ za 6-7.000 milijard lir v danih razmerah čisto nerealno.«

Socialisti pa so zapeti. »Za rešitev problema s takšnimi značilnostmi sta potrebna soglasje vseh vladnih sil in odgovorno ravnanje predsednika ministrskega sveta,« je dejal zakladni minister Amato s pripombo: »Vlada mora temeljito poglobiti zadevo in se posvetovati z vsemi prizadetimi stranmi, njen predsednik pa mora obrazložiti parlamentu rezultate njenega dela.« Z drugimi besedami: Amato predlaga ponovno proučitev davčne problematike skupaj s sindikati.

G. R.

Po washingtonskem tudi moskovski vrh?

WASHINGTON, MOSKVA — Decembrski vrh med Reaganom in Gorbačovom bo po vsem sodeč postavil temelje aktivnejšemu sodelovanju med velesilama ob vprašanih razorožitve in dvostranskih odnosov. Državnika ne bosta namreč v Washingtonu podpisala le sporazuma o raketah srednjega in kratkega dometa, novega zagona bosta dala predvsem pogajanjem o 50-odstotnem znižanju medcelinskih raket, da bi lahko spomladi v Moskvi Reagan in Gorbačov podpisala sporazum prav o tem zmanjšanju.

Seveda je pot do tega sporazuma tako po Ševardnadzejevih kot Shultzovih trditvah še dolga. Razhajanja med velesilama so še precejšnja. Že res, da je predsednik Reagan namignil na možnost zamrznitve Strateške obrambne pobude (SDI), če bi dosegli konkretne rezultate glede strateških raket, a to ni zadostno jamstvo. SZ bi se bržkone zadovoljila že s strogim spoštovanjem sporazuma o protiraketnih sistemih (ABM), saj bi s tem v bistvu onemogočila uresničitev SDI. Američani so do sedaj trdili, da sporazum ABM ne prepoveduje vesoljskega štita, vsekakor pa so pripravljeni spoštovati določila o protiraketnih sistemih le sedem let in ne deset, kot to zahteva Moskva. Marsikoga bodri spoznanje, da bo dal roko sovjetskimi razorožitvenim pobudam prav ameriški Kongres, ki se že zgraža nad astronomskimi izdatki za Reaganov megalomanski načrt vesoljskega štita.

Reagan je seveda pričakoval, da bo srečanje z Gorbačovom v pristnem ameriškem slogu. Upal je, da bo sovjetskemu voditelju pokazal ameriško blaginjo in razkošje. Na pogovorih s Ševardnadzejem pa so sklenili, da bo decembrski vrh predvsem delovnega značaja, trajal bo največ dva, tri dni. Prav tako bodo poskrbeli, da ne bosta Reagan in Gorbačov ostala sama. Američani nimajo namreč najboljših izkušenj in se torej bojijo, da bi Reagan ostal sam z Gorbačovom.

Vsekakor pa so bile včerajšnje reakcije tako na Zahodu kot Vzhodu pozitivne. Vsi so se strinjali, da bo ta prvi obisk nekega sovjetskega voditelja v ZDA po 14 letih nadvse pomemben za utrjevanje miru in medsebojnega zaupanja med velesilama in blokoma. Pri tem pa ne smemo prezreti težav. Že včeraj je predsednik vojaško-obrambne komisije senata Sam Nunn kritiziral sedanjí sporazum, če SZ ne zmanjša konvencionalnega orožja.

Mirovna misija OZN se izteka

BAGDAD, TEHERAN — Diplomatska rešitev že sedem let trajajočega zalivskega spopada je prešla v najbolj občutljivo fazo, Irak pa je včeraj ponovno pokazal svoje mišice in z raketo napadel supertanker, ki je prevažal iransko nafto. S to gesto je bagdadsko politično vodstvo želelo potrditi trden namen, da Iranu ne bo dovolilo izvažati svoje nafte, ta izvoz pa je sedaj edini iranski vir deviz, ki so seveda nujno potrebne za nakup prepotrebne orožja.

Svetovna javnost je že nekako navajena vsakodnevnih iraških napadov tankerjev v Perzijskem zalivu, iraških bombardiranj iraških gospodarskih objektov, iraških ofenziv vzdolž fronte in iraških odgovorov na iraške napade, zato se je pozornost te dni osredotočila na stekleno palačo v New Yorku, kjer se bje odločilni krog diplomatske bitke. Kljub vse bolj brezkompromisnemu stališču iraških ajatulahov pa je, po mnenju mnogih izvedencev, sklenitev premirja tokrat prvič dejansko možna. Obe sprti zalivski državi sta generalnemu tajniku OZN pravočasno oddala svoj pismeni odgovor na resolucijo Varnostnega sveta št. 598, ki predvideva takojšnjo prekinitev spopadov in umik vojska za mednarodno priznano mejo. Prav zaradi tega vlada okrog teksta odgovorov največje pričakovanje. Bodisi Irak kot Iran zaenkrat molčita, posredno pa se je le nekaj zvedelo preko iranske tiskovne agencije Irne, ki je posredovala izjavo iranskega veleposlanika na Japonskem. Mohamed Husein Adeli, šef iranske ambasade v Tokiu, je namreč dejal, da »islamska republika Iran podpira mirovne napore generalnega tajnika in želi, da bi bila resolucija VS št. 598 dejansko uresničena«.

Kot vse kaže igra pomembno vlogo v pogajanjih Julij Voroncov, odposlanik sovjetskega voditelja Gorbačova, ki je prejšnje dni obiskal Bagdad in Kuvajt, včeraj pa je odpotoval v Teheran. Po odhodu iz Kuvajta je bil Voroncov prepričan, da bo Iran, če bodo člani Varnostnega sveta enotne, kot so bile doslej, na koncu le pristal na mirovno pobudo svetovne organizacije. Ob koncu enomesečnega predsedniškega mandata VS OZN je bil v televizijskem intervjuju optimist tudi šef Farnesine Giulio Andreotti.

Okrogla miza o »Socializmu narodih in mednarodnem sodelovanju«

Letošnja okrogla miza v Cavtatu, ki je drugo najbolj slavno letovišče za Dubrovnikom na jugu Dalmacije, je imela naslov »Socializem, narodi, mednarodno sodelovanje«. Stalna tema na tej okrogli mizi, ki je že tradicionalna, je sicer »Socializem v svetu«. Tudi tokrat je bilo nad sto gostov z vseh krajev sveta, večinoma, kot po navadi, zgodovinarjev, sociologov, filozofov in ekonomistov. Zabeležiti velja, da je bilo letos nad 30 gostov, ki so bili prvič v Cavtatu. To seveda pove, da se pomen te »okrogle mize« širi in da jo zmeraj bolj cenijo.

Prva ugotovitev, ki je tudi najbolj značilna za ves posvet, je, da je socialistična misel sicer široka in bogata, z izjemno zgodovinsko vsebino, da pa je v zvezi s problemi narodov ter mednarodnega sodelovanja dokaj skromna, da ne rečemo pomanjkljiva. To so spoznali že prvi dan posveta, ko je to tezo podprli tudi uradni predstavnik Centralnega komiteja ZKJ, Nandor Major. Ugotovitev je v bistvu prevečala ves posvet.

Z njo so soglašali tudi tedaj, ko so obravnavali na primer Leninov prispevek k razmahu socialistične misli. Lenin je očitno še kako imel v mislih narode, njihove sestavine in pomen, saj ni naglašal samo »Proletarci, združite se«, marveč »Proletarci vseh dežel, združite se!« Razpravljalec Harold Neubert je menil, da so socialistične dežele ali pa dežele, v katerih je takorekoč na oblasti socialistična, ali, kakorkoli, levičarska vlada, dolžne spoprijeti se s pahljačo problemov, povezanih s pojmom »narod« ali pa z izrazom »mednarodno sodelovanje«.

Utemeljeno je sicer spoznanje, da problem narodov in mednarodnega sodelovanja, je ustvaril kapitalizem, ki ga ni uspel rešiti ter ga morajo danes dežele, v katerih je socialistična družbena ureditev, sprejeti kot nalogo. Večina udeležencev na posvetu je delila mnenje, da bo treba pohiteti tudi pri redefiniranju pojma o »proletarskem internacionalizmu«, ki da skorajda nasilno izloča pomen narodov. Okrogla miza je v vsakem primeru podprla nekaj bistvenih ugotovitev (čeprav je težko govoriti o nekem stoddotnem soglasju), oblikovala nekaj prozornih napotkov, zdaj pa je naloga teoretikov, da jih utemeljijo.

Na posvetu je kajpak bil žgoč jugoslovanski primer, saj spada tudi med najbolj značilne, pa tudi kritične. Zanimivo je na primer, da se zdaj v tej deželi žal krepi ta dva tokova, tako imenovani nacionalistični na eni ter unitaristični na drugi strani; za oba je kajpak značilno, da sta v bistvu samoupravni ureditvi. Kosovski primer so zlasti jugoslovanski poročevalci in razpravljalci tolmačili kot »izkoriščanje procesa emancipacije albanskega naroda v tej deželi«. Pri tej problematiki razpravljalec skoraj ni preostalo drugega, kot potrditi opravičenost tako rekoč Titove linije, ki sta jo vseskozi poudarjali dve hotenji »samoupravni socializem te enakopravnost narodov in narodnosti«.

Kar bo držalo bo, da tuji udeleženci, kar je pravzaprav presenetljivo, niso tako rekoč ekstremizirali zdajšnjih jugoslovanskih razmer in so kar vztrajali na tezi o jugoslovanskih izvirnih rešitvah. Mnogo bolj skrajnostni so bili jugoslovanski razpravljalci, ki se v zvezi z jugoslovanskimi problemi niso ogibali tudi dramatičnih tonov. Problem narodov in narodnosti ter mednarodnega sodelovanja so skušali na posvetu razčleniti tudi v luči stanja, ki je v nekaterih drugih državah.

Zlasti so kajpak bila zanimiva vprašanja v zvezi z Gorbačovljevo politiko, češ, da zasleduje tudi cilj, da se problem narodov v Sovjetski zvezi enkrat za vselej razčisti. Omenjeni so bili Tataři na Krimu, naglašeno je bilo (sovjetski akademik Edvard BERGAMPov), da so začeli narodno vprašanje reševati že na XX. kongresu KP Sovjetske zveze, ko je bil na oblasti še Hruščov. Na

posvetu se je razvnelo pri vprašanju, ali je prav, da je predsednik določene sovjetske republike mož, ki pripada drugemu narodu (v tej državi imajo nekaj takih primerov). Zedinili pa so se, da je politika kar največje samostojnosti posamezne republike, ali pa naroda, opravičena, da pa se ta ne sme sprevreči v »nevarne lokalizme«.

Zanimanje je vzbudil tudi referat, ki ga je imel Gerhard Eiman o »zedinjenju nemškega naroda«. Poročevalec je sicer brž pojasnil, da ne pograva iluzij, da pa si predstavlja združitev, ne da bi spremenjali obstoječe meje. V Cavtatu je bil tokrat pogosto govor tudi o islamizmu, ki je zlasti na sredozemskem področju zmeraj bolj prisoten. Kaj so v bistvu dejali o njem? Da pač zasluži tako rekoč enakopravno obravnavo kot vsa druga verska gibanja, da pa so pojavi tako imenovanega »fundamentalizma« grajevredni in ne zaslužijo podpore, ker naravnost »blokirajo islamsko duhovnost« (Samir Amin iz Egipta).

Nekatere ugotovitve lahko ocenimo kar kot sklep, saj jih je sicer živahna (vendar konstruktivna) razprava v glavnem potrdila. Tako so na primer podprli tezo, da ni več vzdržna domala dogmatska predstava, da obstaja samo razredna, ne pa tudi narodna filozofija in psihologija. Tako rekoč identitete narodov, ki jih je treba spoštovati, so naštele: jezik, literatura, umetnost, folklor in drugo. Izhajajoč iz takega stališča so v Cavtatu menili, da bo treba pri »integrativnih« procesih, ki so v teku in ki se razvijajo v dve smeri (centri moči in emancipacija ljudi in narodov), seveda podpreti drugo smer.

Nekateri razpravljalci so kajpak izstopali s svojim prispevkom. Otto Wolf je navedel primere, ko je očitno, da stvarna vprašanja še nimajo teoretičnega odgovora. Silvo Devetak je menil, da relacije med razredom in nacionalnostjo preprosto ne gre več upoštevati tradicionalno, marveč jo je treba dialektično postaviti pred vprašanje: Ali smo za prelom in napredek, ali pa za status quo? Bogdan Dentich iz Združenih držav je razmišljal o nekih zgodovinskih primerih zlasti v Evropi (na primer o Nemcih in Francozih), ki da kažejo na dominantna hotenja nekaterih etničnih skupin na račun drugih. Seveda takemu pojavu ne gre dati podpore. Michel Beaud, stari Cavtatov znanec, je naglasil, »da tako imenovana globalizacija« sveta ne mora nujno peljati v odpravljanje narodov. Nasprotno.

Zanimiva so tudi nekatera stališča, izhajajoča iz obravnave predvsem gospodarskih vidikov svetovnega razvoja. Jugoslovani Zoran Surčulja se je odločno postavil zoper tezo, ki negira tržno gospodarstvo, saj so prav sile, ki tako rekoč »vodijo, se pravi administrirajo gospodarstvo, tiste, ki rojevajo etatistične pojave«. Ti pa so kajpak na antipodu teorij in teženj, ki spoštujejo narodovo bitnost. E. Altwalter pa je oblikoval idejo o bodočem svetovnem tržišču, ki naj bi ga tako rekoč poganjale narodnostne sile.

Izseki razprav, ki jih zdaj navajamo, niso bili zadnji na posvetu v Cavtatu, pa vendar zaslužijo nekakšno sklepno mesto. Tako smo na primer prisluhnili trditvi, da bi se morali tudi Združeni narodi bolj specifično ubadati z vprašanjem narodov in mednarodnega sodelovanja ter da bi bilo še kako prav, če bi svetovno organizacijo dejansko jemali kot »skupnost narodov«. Jugoslovani Najdan Pašić pa je prepričljivo razvil tezo o tem, da »združeno delo« tako kot si ga predstavlja jugoslovanska družbena teorija in ki naj bi se na vsej pahljači izražal v samoupravljanju, ne zavrača pomena narodov. Nasprotno, krepi ga in ga pravzaprav podčrta, kot eno bistvenih sestavin samoupravnega in socialističnega razvoja.

MIRO KOCJAN

Sekretar moskovske partije Jelcin nepričakovano odstopil

MOSKVA — Prvi sekretar moskovske partije Boris Jelcin je na zadnjem izrednem plenumu partije ponudil svoj odstop. To je na včerajšnji tiskovni konferenci presenetljivo povedal sekretar CK Ljukanov. Prvič v zgodovini sovjetske partije so javnost seznanili z razhajanjem v najvišjih partijskih vrstah. V duhu glasnosti morajo torej postati prosojni tudi partijski sklepi.

Jelcin je baje poimensko kritiziral razne voditelje, ker nasprotujejo perestrojki. Svoj napad naj bi osredotočil na partijskega ideologa Ligačova in na šefa KGB Čebrikova. V razpravi, ki je bila sodeč po včerajšnjih Ljukanovih besedah precej burna, ni požel podpore, da je ponudil svoj odstop. Na včerajšnji tiskovni konferenci je seveda Ljukanov le povedal, da je Jelcin navajal nesprejemljiva stališča in da ni spor nastal glede perestrojke, ki jo

soglasno podpira vse partijsko vodstvo.

Prvi sekretar moskovske partije je po mnenju večine političnih opazovalcev najbolj vnet zagovornik reform, ki jih uvaja Gorbačov. Prav zato se marsikdo sprašuje, kaj pomeni ta odstop. Govorice, da je Gorbačovu očital preveliki protagonizem, so bržkone neosnovane. Jelcin je namreč še večji zagovornik neposrednih stikov z ljudstvom kot Gorbačov. Bolj verjetna je trditev, da je Gorbačov trenutno žrtvoval svojega najzanesljivejšega zaveznika, da bi stopil na prste svojim nasprotnikom.

Nič čudnega torej, da vsi pričakujejo jutrišnji slavnostni govor Mihaila Gorbačova pred Vrhovnim sovjetom in CK sovjetske partije v okviru praznovanja obletnice oktobrske revolucije.

KUPUJ NA OPČINAH VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE '87

zlatu na Opčinah

za vsakih 10.000 lir nakupa
dobiš srečko
za žrebanje

1. NAGRADA 15.000.000 lir
 2. NAGRADA 7.000.000 lir
 3. NAGRADA 3.000.000 lir
- IN 10 NAGRAD po 1.000.000 lir
- ŽREBANJE BO 5. JAN. 1988**

CASSA RURALE ED ARTIGIANA-OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA-OPCINE

Vzpodbudno srečanje videmske pokrajine z župani in zastopniki društev Benečije

ŠPETER — »Izražamo naše zadovoljstvo, da je videmska pokrajinska uprava priredila ta sestanek z nami, pri nas doma, tu v Špetru«. To je bilo soglasno mnenje beneških županov ter zastopnikov tamkajšnjih kulturnih društev, ki so se v petek zvečer na županstvu v Špetru sestali s člani Komisije za kulturo in etnično-jezikovne skupine videmske pokrajinske uprave. Vabilo je prišlo iz Vidma. Na sestanek so prišli pokrajinski odbornik za kulturo Giacomo Cum (PSI), predsednik omenjene komisije Lionello D'Agostino (KD), njeni člani Banelli (neodvisna levica), Presacco (MSI) in Firmino Marinig (PSI), istočasno tudi špetrski župan, ki je predsedoval sestanku.

»S tem sestankom pričenjamo vrsto podobnih srečanj z župani in zastopniki kulturnih društev na vseh koncih videmske pokrajine«, sta uvodoma povedala Cum in D'Agostino. Pokrajinska uprava hoče podpreti kulturne pobude v raznih krajih velike videmske pokrajine in biti pri njih tudi neposredno soudeležena. Opreti se hoče na obstoječo realnost kot tudi na občinske uprave. Prav zaradi tega hoče iz prve roke spoznati kaj se na teritoriji dogaja.

Pomembno je dejstvo, da je komisija pričela svoje delo prav v Špetru. Kaj vse si žele slovenska društva v Benečiji je uvodoma povedala urednica Novega Matajurja Jole Namor. Prihodnje leto bo minilo deset let od prve videmske konference o manjšinah. Prav bi bilo, da bi se ta spet pripravila, da bi se ugotovilo kakšne so današnje potrebe manjšin in jezikovnih skupnosti. Slovenska društva iz Benečije so bila pri pokrajinskem predsedniku Venieru. Pozitivno je, da sedaj prihajajo zastopniki pokrajine med ljudi. Namorjeva je povedala, da imamo v Benečiji nad trideset kulturnih društev, razne šolske pobude. Od Pokrajine Benečani zahtevajo, da podpre njihova prizadevanja za zakonsko zaščito, da ustanovi Inštitut o slovenski kulturi, da podpre prireditve o beneški kulturi v samem Vidmu ter da še drugače podpre pobude beneških društev.

Izvajanja Jole Namor so izpopolnili še drugi, seveda je vsakdo dodal precej svoje specifičnosti. Župan iz Grmeka Fabio Bonini je poudaril, da si pri njih žele dodatni pouk slovenskega jezika v šolah, za tiste, ki bi to želeli, ter da je občinski svet že sprejel sklep o dvojezičnih tablah ob vhodih v vas. Za to zahtevajo podporo, kot je določeno po zakonu. Predsednik TO SKGZ Viljem Černo je poudaril, da je treba ovrednotiti to kar je bilo namenoma potlačeno v prejšnjem času. Pavel Petričič je podrobno poudarjal pomen slovenskega zasebnega vrtca in šole v Špetru. Riccardo Rutar je poudaril pomen takih srečanj in spoznavanja.

Ker je prišlo do nekaterih polemičnih in protisloveskih izjav kar treh zastopnikov krožka Jacopo Stellini, ki so oporekali demokratični pravici državljanov, da prosto uporabljajo slovenski jezik, kot tudi župana iz Šentlenarta Renata Simaza, ki je napadel slovensko šolo v Špetru, so nekateri med prisotnimi protestirali proti takemu načinu posegov v razpravo. Med temi tudi župan iz Dreke Maurizio Namor, ki je dejal, da je treba ovrednotiti vse kar je domačega, ne da bi s tem vsiljevali karkoli tistim, ki tega nečajo. Tudi župan iz Podbonesca, sicer pa tudi deželni svetovalec Romano Specogna, je dejal, da smo prišli v čas koeksistence, kjer ima vsakdo pravico, da se razvija kot sam hoče in želi, ne da bi kaj vsiljeval drugim.

Mestoma živahen in polemičen, dejansko pa zelo konkreten posvet, je zaključil predsednik komisije Lionello d'Agostino. »Pozorno smo poslušali vaše probleme in zahteve. O vsem tem bomo razpravljali, potem pa vse dali v pretres videmskemu pokrajinskemu svetu. Ni pa rečeno, da bomo mi rešili vsa odprta vprašanja, še posebej ne tistih, ki ne sodijo v našo pristojnost.«

Benečani so bili vsekakor zelo zadovoljni s tem sestankom, do katerega je prišlo po njih vztrajnih večletnih prizadevanjih.

MARKO WALTRITSCH

Pristojnosti deželam: 10 let po odloku »616«

BENETKE — Deset let po odbitvi predsedniškega odloka št. 616, s katerim je država poverila važen del pristojnosti in zakonodajnih funkcij deželam in krajevnim ustanovam, je deželni svet Veneta v dogovoru z drugimi italijanskimi deželnimi skupščinami sklenil prirediti zasedanje, na katerem bodo preverili trenutno izvajanje tega odloka.

Manifestacija, ki nosi naslov »Šeststo šestnajst — deset let pozneje — bo od 18. do 20. t. m. na sedežu Sklada Cini na otoku San Giorgio v Benetkah. O tem vprašanju se bodo na zasedanju soočali politiki, javni upravitelji, univerzitetni docenti in strokovnjaki institucionalnih problemov. Razpravljali bodo predvsem o odnosih med državo in deželami v okviru gospodarskega načrtovanja, o vlogi dežel v političnem sistemu in njihova kolokacija v okviru institucionalnih reform; nadalje bo govor o vlogi, ki jo dežele imajo na področjih, na katerih so od države prejele specifične pristojnosti (zdravstvo, teritorij, socialne službe, kmetijstvo, prevozi itd.)

V nedeljo na referendum vendar pa zakaj?

JELKA GERBEC

V nedeljo, 8., in v ponedeljek, 9. novembra, bomo zopet šli na volišča in glasovali na petih glasovnicah za prav toliko referendumov.

Dva referenduma se tičeta pravosodja, ostali pa se nanašajo na jedrsko energijo.

Pobudniki teh referendumov so bili socialisti, liberalci in radikalc. Ostale stranke se zanje niso potegovale, oziroma so referendumom na omenjeni temi nasprotovali.

Začetka je bilo sicer predlaganih več vprašanj. Ustavni svet pa jih je sprejel samo pet. Sklep telesa organa je neoporečen in zato so vsi državljani poklicani, da gredo na volišča in da se izrečejo o odprtih vprašanjih, ki jih referendum postavlja.

Referendumi so važna institucija, ki jo predvideva ustava. V rokah ljudstva so zelo pomembno sredstvo, saj se na ta način prebivalstvo lahko izrazi o raznih vprašanjih in vpliva s svojim hotenjem na vsedržavne in področne izbire.

Razlogi, ki so tokrat zadrževali razne stranke, da bi pristale na te referendume, so sicer različni. Močna je bila na primer teza, da je treba rešiti vprašanje jedrske uporabe in viseča vprašanja sodstva z reformami, oziroma s splošnimi zakoni, ki naj bi jih odobrili v parlamentu.

Mnogi se danes sprašujejo, zakaj je bilo torej treba teh referendumov, če je bilo toliko ljudi, strank in gibanj proti v trenutku, ko so se zbirali podpis. Mnogi se sprašujejo tudi, čemu referendumi, če se je na štirih izkazalo, da je pristajanje strank tako obširno: na onem, o civilni odgovornosti sodnikov vabijo, naj se glasuje »NE« samo republikanci in demoproletarci; glede lokacije energetskih central in glede podpor občinam, ki dopustijo, da se na njihovih tleh gradijo centrale, pa se pozivajo, naj se glasuje »NE« liberalci in republikanci. Na referendumu glede sodelovanja podjetja ENEL pri gradnji in poslovanju elektrocentral z drugimi državami, vabijo naj bi glasovali »NE« štiri stranke: KD, liberalci, misovci in republikanci.

Na petem, ki se tiče raziskovalne komisije (Commissione Inquirente) nad kaznivimi dejanji ministrov, predsednika ministrskega sveta in predsednika republike, so se celo vse stranke - tako so že javno izjavile - dogovorile in vabijo, naj se odgovori »DA«.

No, referendumi so bili predlagani, ljudje so jih podpisali, ker manjkajo reforme, ker ni potrebnih zakonov, ki naj bi urejevali tako važni in občuteni področji, kot sta energetsko in pravosodno. Ker jih je podpisalo toliko ljudi (da se lahko izvedejo, jih mora podpisati petsto tisoč državljanov, ali pet deželnih svetov), in ker jih je Ustavni svet priznal za veljavne, se jim volivci ne moremo izogniti. Tudi ni pravilno. Če so že sklicani ter proglašeni kot veljavni pred ustavo in zakoni, naj jih prebivalci izkoristijo pravilno in naj izpričajo svoje hotenje tudi onim krogom, ki so vsa ta leta zavlačevali rešitev odprtih vprašanj in že tolikokrat ustavili razpravo v rimskem parlamen-

tu zaradi določenih političnih iger, zaradi nesporazumov v večinskem sestavu, zaradi nesoglasij, ki se tako pogosto pojavljajo v sami sredini strank, ki sestavljajo vladno večino.

Ustavimo se na primer pri referendumu, na katerem vse stranke pozivajo volivce, naj glasujejo »DA« (pri tem naj omenim le krajevno značilnost, da je Slovenska skupnost pozvala svoje pripadnike, naj glasujejo na vseh referendumih po svoji vesti oziroma uvidenosti ter da je Lista za Trst sklenila najprej poslušati svoje člane na posameznem razgovoru z namenom, da bi kasneje javno izpričala svoje stališče). Gre namreč za referendum, ki se tiče raziskovalne komisije, ki se ukvarja s kaznivimi dejanji ministrov (glasovnica sinje barve).

Mnogi mislijo, da se z referendumom namerava ukiniti ta komisija. To ni tako. Namen referenduma je odstraniti zakon glede delovanja te komisije, ne pa pripraviti njeno ukinitve.

Že leta opazujemo, da je sedanji zakon nepopoln, pomanjkljiv glede na to vprašanje. Že desetletja opazujemo, da se določene visoke osebnosti tako gladko izmažejo iz določenih zagat. Opazili smo, kako so se nekateri možje izmotali iz afere Looked, iz zadeve framasonске lože P2, in vrste škandalov, ki smo jih doživeli tudi v zvezi z znanim, ne prav jasnim in čistim manevriranjem z denarjem. Zadnje čase ugotavljamo tudi pri zadevi »zlatih zaporov« težave pri postopanju do odgovornih, oziroma pri iskanju odgovornosti.

Dosedanji zakon zelo omejuje raziskovalca pri svojem delu. Zato se že leta postavlja vprašanje novega ustavnega zakona, ki naj bi nadomestil starega in nepopolnega, ki naj bi preprečil vsako možnost, da bi prišla do kaznivega dejanja na tako odgovornem mestu, kot je ono, ki ga krije minister, oziroma celo predsednik vlade ali predsednik republike (slednjega sicer po ustavi sodijo, le ko gre za primer visoke izdaje in ko to določi parlament na skupni seji senata in poslanske zbornice in če sklep odobri absolutna večina članov).

Tudi v prejšnji mandatni dobi smo se v tej zvezi močno potegovali in o tej potrebi tudi obširno in formalno razpravljali. Vendar se je pogostokrat razprava ustavljala zaradi istočasne prisotnosti različnih mnenj v vrstah določenih strank, oziroma v strankah, ki so sestavljale vlado. Zavlačevanje in nesoglasja so bila torej glavni vzrok, da je prišlo do zaključka mandatne dobe, ne da bi se zadeva pametno in pravilno rešila z odobritvijo novega ustavnega zakona.

Na referendumu s to vsebino se postavlja vprašanje, če smo volivci za odstranitev starega zakona glede na delovanje raziskovalne komisije.

Odgovoriti »DA« pomeni pristati na to, da parlament odobri nov, odgovarjajoči zakon. Pomeni opozoriti parlament, politične sile in vse pristojne dejavnike, da je ta izbira, za zahteva po novem ustavnem zakonu pravilna, da je treba nadaljevati in pospešiti začetno delo, ter da bi se tudi ta mandatna doba zaključila, ne da bi odobrili omenjeni zakon.

V F-JK višja umrljivost zaradi rakastih obolenj

TRST — Zdravstveni sektor v Furlaniji-Juljski krajini se postopoma racionalizirala. To je prva ugotovitev, ki izhaja iz zdravstvenega poročila za leto 1986, ki ga je deželni odbor F-JK predložil pristojni odbornik Manzoni; poročilo je odbor odobril, sedaj pa bodo o njem razpravljali skupščinski organi, nato pa še Krajevne zdravstvene enote.

Poročilo prinaša številne podatke. Predvsem: število prebivalstva v F-JK je v primerjavi z letom 1982 nižje za 1,4 od sto; tudi odstotek rojstev se niža, medtem ko je stopnja umrljivosti v bistvu ostala na isti ravni. Ponovno se je znižalo število mladih do 14. leta starosti (od 17,4 leta 1982 na lanskih 14,2), »okrepil« pa se je razred preko 65-letnikov (od 17 na 18,2 od sto).

V primerjavi z vsedržavnim povprečjem je v deželi višja umrljivost zaradi rakastih obolenj (27,5 proti 24,7 od sto) in boleznih prebavnega aparata, nižja pa zaradi senilnosti, komplikacij pri porodih in boleznih krvnega obtoka.

Niža se tudi — pa čeprav je v primerjavi z vsedržavnim povprečjem še vedno visoko in visoko tudi glede na cilje deželnega zdravstvenega načrta — število tistih, ki se poslužujejo bolnišniških struktur.

Iz poročila tudi izhaja, da je Dežela v letu 1986 za zdravstvene storitve porabila 1.199 milijard lir, zaradi česar je tudi izdatek na prebivalca v primerjavi z vsedržavnim povprečjem mnogo višji; na tej negativni »lestvici« je F-JK prva v državi, čeprav se je stanje v zadnjih letih znatno izboljšalo; tako visoke izdatke je treba po deželnem poročilu pripisati previsokemu številu bolnišniških struktur.

Zaposlenih v tem sektorju je 19.824 oseb (162,23 enot na 10 tisoč prebivalcev — na vsedržavni ravni: 106 enot). Prostorov v bolnišnicah je 12.196 (10 na tisoč prebivalcev), od katerih 10.380 v javnih strukturah. Cilj deželnega zdravstvenega načrta je znižati skupno število prostorov v letu 1987 na 10.333.

Farmacevtski izdatki so se lani sicer povišali, vendar so povprečno na osebo nižji kot drugod v državi: 114 tisoč v deželi proti 135 tisoč v državi.

Poziv koroških organizacij glede dvojezičnega šolstva

CELOVEC — Na posvetu predstavnikov obeh osrednjih koroških organizacij, ZSO in NSKS, slovenskih učiteljev in slovenskih zastopnikov strokovne komisije pri zveznem ministrstvu na Dunaju je bila po dolgi razpravi in temeljitnem razmišljanju o vprašanju dvojezičnega šolstva na Koroškem soglasno sprejeta resolucija, ki je bila odposlana pristojni ministrici dr. Hilde Hawlickovi.

V njej je predvsem poudarjeno, da je slovenska narodna skupnost na Koroškem v zadnjih letih s številnimi konstruktivnimi in strokovno-pedagoško utemeljenimi predlogi prispevala k pomirnitvi političnega vzdušja v deželi in s tem tudi k bolj strokovni razpravi o tem vprašanju. Zato je globoko prepričana, da šolsko vprašanje ne bi bilo vključeno v vsakodnev-

ne politične spletke deželnozborskih strank.

Iz tega prepričanja je izhajala tudi pripravljenost sodelovanja v tako imenovani ekspertni komisiji pri zveznem ministrstvu za pouk. V tem prepričanju smatra slovenska narodna skupnost na Koroškem vmesno poročilo ekspertne komisije, ki naj bi ga pripravilo zvezno ministrstvo, kot konstruktivno osnovo za nadaljnja strokovno-pedagoška poganjanja. Hkrati poziva — je še rečeno — v resoluciji — odgovorne v zveznem ministrstvu, da pričnejo uresničevati tiste točke vmesnega poročila, ki niso sporne. Predvsem so to ukrepi, ki naj služijo krepitvi zaupanja, ter ukrepi, ki naj bi preprečili še nadaljnjo škodo dvojezičnemu šolstvu.

Raziskovanje slovenske Istre

Kultura narodnostno mešanega ozemlja

KOPER — Razvijanje in ohranjanje revolucionarnih tradicij tako, kot smo pri nas počeli doslej, je preživeto. Ne pomeni sicer, da je bilo tako pojmovanje in delovanje slabo, toda časi se spreminjajo in zgolj vojaško in politično gledanje na narodnoosvobodilno vojno ostaja preozko. Vrednote tega obdobja novejših narodnih zgodovine gre postavljati širše, tako časovno, kot vsebinsko, kar pomeni, da so del stvarnosti, ki je sicer porojena iz NOB, ima pa globlje zgodovinske korenine. Doslej je prevladoval tradicionalističen pogled na zgodovino, v današnjem času pa so te vsebine v obravnavi cele vrste drugih ved od sociologije, antropologije, etnologije, geografije in številnih drugih.

Izhajajoč iz takega širšega pojmovanja gre pri razvijanju in ohranjanju tradicij za vsebinsko razširjeno delo, ki je prav tako potrebno kot dobro gospodarstvo z razvito tehniko. Brez prvega, kakršna je danes prisotna mentaliteta, mnogih, lahko vodi v tehnokratski idiotizem, kot je na srečanju v Kopru dejal zgodovinar dr. Dušan Nečak. Pomembno je torej ohranjati in razvijati tradicije, še zlasti v t.i. sivih lisah, kjer so to dolga leta zane-marjali. Narodnostno mešana prostora slovenske Obale in Prekmurja s svojo obrobno in drugimi značilnostmi sodita mednje.

Po naročilu raziskovalnih skupnosti v Kopru, Izoli in Piranu poteka na Obali petleten raziskovalni projekt s skupnim naslovom Kultura narodnostno mešanega ozemlja slovenske Istre. Uresničuje ga Znanstveni inštitut Filozofske fakultete v Ljubljani, sodelujejo pa raziskovalci tukajšnjih kulturnih ustanov kot so Pokrajinski muzej in arhiv v Kopru, zavod za spomeniško varstvo in Pomorski muzej v Piranu, ustanove italijanske narodnostne skupnosti in drugi.

Projekt, za katerega so večino denarja prispevale tri občinske raziskovalne skupnosti na Obali in le del posebna raziskovalna skupnost Slovenije, zajema več interdisciplinarnih raziskovalnih nalog. Posegajo v različna področja od zgodovine, geografije, jezikoslovja do konzervatorstva, bibliotekarstva in muzikologije. Med naslovi sedanjih raziskav pa omenimo naslednje: Razvoj šolstva v slovenski Istri od Beneške republike do 1945. leta, Istrske ljudske pesmi v slovenskem jeziku, Mestne sociologije v Kopru, Izoli in Piranu z ozirom na italijansko narodnostno skupnost, Jezikovna raba slovenščine v Istri, Morško ribištvo v slovenskem prostoru.

Raziskave naj bi nosilci opravili v petih letih; kasneje pa bi po potrebi posebej raziskali posamezna področja. Prve sadove takega dela je v javnosti pričakovati že prihodnje leto.

Ob predstavitvi raziskovalnega projekta Kultura narodnostno mešanega ozemlja slovenske Istre, ki je nastal na podlagi predprojekta mag. Milice Trebše Šolfa, so v svetu za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij pri obalno-kraškem svetu Socialistične zveze, člani opozorili na zanimivo dejstvo. Šolajoči mladini, nemalokrat pa tudi odrasli prebivalci tega slovenskega prostora, premalo poznajo svojo lokalno zgodovino. Tej je v šolskih programih očitno namenjenega le malo prostora, četudi bi bile te vsebine lahko vključene v t.i. domovinsko vzgojo v okviru nacionalnih ved. Tako razmišljanje bodo v obalnem oziroma pristojnem svetu republiške konference SZDL sporočili Zavodu za šolstvo Slovenije.

MIRJAM MUŽENIČ

A-J in Arge-Alp o zaščiti tal

VIDEM — Pospešujejo se oblike sodelovanja na raznih ravneh med delovnimi skupnostima Alpe-Jadran in Arge-Alp. Tako so se tehnični izvedenci obeh delovnih skupnosti pred dnevi sestali v Münchnu, da bi se dogovorili o skupnih ukrepih za zaščito kmetijskih in gozdnih tal. Udeležili so se namreč mednarodnega kongresa v bavarskem mestu, kjer so priznani strokovnjaki poročali o raznih možnih ukrepih in pobudah na tem področju. Kongres je sklenil bavarski minister Alfred Dick.

PONUJA: zazidljivo zemljišče pri Domju, nezazidljivo zemljišče v Zgoniku; prostorno vilo v Barkovljah in v Dolinski občini. Stanovanja raznih velikosti in značilnosti pri Sv. Jakubu, Sv. Justu, na Pončani. **POVPRAŠUJE** za lastne odjemalce: hiše v katerem koli predelu; stanovanja na Opčinah, v Rojanu, Commercialu, pri Sv. Vidu.

Nov deželni zakon o odstranjevanju odpadkov V ospredju primerna skrb za okolje in človekovo zdravje

ODO KALAN

Vprašanje odstranjevanja odpadkov, bodisi industrijskih kot navadnih hišnih smeti, postaja iz dneva v dan bolj pereče. Kupi odpadnega materiala obkrožajo mestna središča, ravno tako narašča umazanija na podeželju in po skromnih sprehajalnih poteh. Tej razvadi botruje sicer mnogokrat tudi človeška malomarnost in nekulturna, a vendar postajajo odlagališča odpadkov prenapolnjena in v določenih primerih tudi zdravju škodljiva. Občinske uprave ne uspejo dobiti novih zemljišč, po drugi strani pa je zmogljivost in uporabnost upepeljevalnikov vedno manjša. Deželni svet je pred dvema mesecema sprejel specifični zakon, ki naj bi celovito uredil problematiko, ki se poraja pri odstranjevanju odpadkov. Že v prvem členu je poudarjeno, da morajo biti vse naprave, namenjene uničenju oziroma predelavi odpadkov, zgrajene tako, da ne bodo škodile človeku in okolju. Skratka, Dežela skuša uvajati zelo stroge ekološke norme. Ravno tako je poudarjeno, da mora kdorkoli, ki proizvaja ali zbira odpadke, skrbeti za njihov odvoz in za njihovo uničenje. Ker so v glavnih središčih prevzele skrb za smetarsko službo občinske uprave, morajo prav te skrbeti za izvajanje določil zakona. Dežela se zaveda, da je odvoz smeti draga zadeva in zaradi tega poziva, naj se občine združijo v konzorcije in skupno uredijo smetarsko službo ali vsaj skupaj gradijo nove upepeljevalnike.

V drugem poglavju zakona so podrobno opisane prisotnosti Dežele, ki si je zagotovila ključne odločitve pri urejanju odstranjevanja odpadkov. Dežela bo namreč odobrila lokacije za nove gradnje, preverjala in odobrivala načrte; izdajala bo specifična dovoljenja podjetjem, poverjenim za odvoz smeti, posebni tehnični urad pa bo preverjal če so prevozna sredstva primerna za opravljanje take službe. Zaradi tega bodo morale deželne tehnične službe v najkrajšem času izdelati podrobni deželni načrt za odstranjevanje navadnih in predvsem nevarnih in škodljivih odpadkov, ki jih ni malo. Dežela bo namreč morala ugotoviti kje se bodo lahko zbirala stara dotrajana vozila in kdo jih sme razstavljati oziroma uničevati. Ta poseg bi moral v doglednem času odpraviti takomenevane »grobave avtomobilov«, ki krasijo travnike ob večjih mestnih vpadnicah.

Deželna uprava namerava poveriti tržaskemu znanstvenemu raziskovalnemu središču nalogo, da ugotovi sodobnejše možnosti uničenja ali predelave odpadkov, sama pa bo zbrala vse podatke o onesnaženosti, do katere lahko pride zaradi prekomerne upora-

be pesticidov in sličnih kemikalij v kmetijstvu. Znani so primeri, ki so se pripetili pred nekaj meseci v naši deželi, ko je prišlo do zastupitve podtalnice v Spilimbergu in sosednjih predelih.

Pokrajinskim upravam je poverjena le naloga preverjanja spoštovanja določil zakona s strani občinskih uprav in zasebnikov, ki bi se ukvarjali z odpadnimi materiali.

Pristojnosti občinskih uprav so pestrejšje in zahtevnejše. Občine morajo predvsem določiti, katera bi bila najprimerna mesta za namestitve upepeljevalnikov oziroma za odprtje novih odlagališč; občine bodo morale skrbeti tudi za varstvo okolja in za zdravstveno zaščito občanov. Deželni upravi bodo morale vsako leto dostaviti poročilo o položaju na svojem območju ter predloge za ureditev novih odlagališč. V kolikor občinske uprave ne bi spoštovale zakonskih določil, bo Dežela sama preverila konkretne razmere in določila najprimernejše ukrepe. Občinske uprave bodo morale v najkrajšem času poskrbeti za zaprtje in sanacijo vseh nedovoljenih odlagališč. Prav tako bodo morale poskrbeti tudi za sanacijo okolja in to samostojno ali v dogovoru z gorskimi skupnostmi. Stroške za sanacijo bo krila v celoti Dežela. Menimo, da je prav odstranjevanje posledic in nevarnosti nedovoljenih odlagališč morda najneahvalnejše opravilo, saj bodo morale občine istočasno dobiti primerna zemljišča za ureditev novih odlagališč. V tržaški pokrajini je na žalost malo manevrskega prostora. Po drugi strani se prav dobro zavedamo, da bi bil prevoz odpadkov v oddaljene kraje drag in podvržen dolgotrajnem dogovarjanju med raznimi državnimi organi in službami.

Dežela tudi točno določa, kdo so tisti, ki so upravičeni prevzemati to službo. V prvi vrsti so navedene občinske uprave oziroma konzorciji občin, sledijo gorske skupnosti ter javna ali zasebna podjetja. Dežela si pridržuje pravico, da preverja tehnične in tehnološke sposobnosti vodij novih upepeljevalnikov ali podobnih naprav.

Organizacija odstranjevanja odpadkov zahteva znatna sredstva. In zaradi tega deželni zakon predvideva, da bo deželna uprava lahko finansirala vse pobude. Stroške za nove gradnje bo Dežela krila v celoti, če jih bodo v lastni režiji gradile občinske uprave, če pa bi se s to problematiko spoprijela zasebna podjetja, bo deželni prispevek znašal le 50 odstotkov investicijske vsote. Prispevek se lahko poviša na 70 odstotkov, če bodo naprave namenjene odstranjevanju škodljivih in strupenih odpadkov. Ravno tako bo deželna uprava v celoti krila stroške za sanacijo okolja.

Zakon je vsekakor dober in predvideva tudi, da morajo strokovne službe

do konca leta izdati vsa navodila in dodatne predpise, da bi delo steklo brez zastojev. Nismo sicer prepričani, da bo šlo vse tako gladko. Znana je namreč počasnost državne birokracije in upravičena je bojazen, da bodo nastale težave pri odobritvi lokacije in izvajalnih načrtov. Takim formalnim oviram smo priča kadar gre — vsaj v tržaški pokrajini — tudi za najenostavnejša dela. Poleg tega obstoja tudi možnost odpora prebivalstva do izbranih lokacij, kar bi seveda zavleklo izvajanje načrta. Deželni zakonodajalci so si tako naložili veliko odgovornost in breme, vendar smo ravno tako prepričani, da je bil skrajni čas, da se uredijo in uskladijo obstoječi predpisi.

Resna opozorila emisijskega zavoda

Ob koncu leta bo inflacija zanesljivo dosegla 6 odstotkov

Če so bili doslej dvomi v neutemeljenost vladnega predvidevanja, da se bo ob koncu leta inflacijska stopnja ustavila na 4,5 odstotka, več ali manj neuradni, je te dni za njihovo uradnost poskrbel osrednji emisijski zavod Banca d'Italia. Ob koncu leta bo inflacija, ki je trenutno na višini 5,4 odstotka, dosegla šest odstotkov. Če bo hotela vlada uresničiti cilj, ki si ga je zastavila s programom za prihodnje leto, se pravi zavezati inflacijsko stopnjo na 4,5 odstotka, potem jo čaka zares velikansko delo.

Toda, če ovire za italijansko gospodarsko rast izvirajo v veliki večini iz objektivnih razmer, pa tega ne moramo trdit za nova žarišča inflacije. Na tem področju lahko preudarna vladna gospodarska politika in sodelovanje socialnih sil še veliko storita. Res je, da Italija nekaj inflacije uvaša s surovinami, toda v največji meri so jo spodbudili notranji elementi, predvsem dodatni davek IVA in pritisk notranjega povpraševanja, ki ga dosednji ukrepi še niso uspeli obzdrati.

Glede prve točke pri osrednjem emisijskem zavodu poudarjajo, da je predvideno povišanje davka IVA še vedno mogoče obiti in iskati druge vire dohodkov. Isto velja tudi za povpraševanje, ki ga je treba zavezati z zaviranjem rasti nominalnih plač in profitov. V tem primeru pa ne gre samo za protinflacijski maneuver, pač pa tudi za neobhodno nujnost: v letošnjem letu je namreč italijanska industrija dosegla skoraj maksimalno raven izrabe svojih naprav, kar pomeni, da se hitro bliža točki, ko ne bo več mogla zadovoljiti nadaljnje rasti povpraševanja. Posledica bo naraščanje cen ali pa, še slabše, povečanje uvoza in z njim inflacije. Prav zato zahteva Banca d'Italia od vlade »konkretne in učinkovite ukrepe, med katerimi morajo biti na prvem mestu omejevanje nominalnih plač in krčenje vseh komponent proizvodnih stroškov, od podjetniških profitov v industriji in trgovini, do tarif in administrativnih cen«.

Razpoke v bleščeči palači »Made in Italy«

Lepa pravljica se neusmiljeno bliža k nič kaj srečnemu koncu

Pravljica se bliža h koncu. Tako je ugledni ekonomski tednik komentiral letošnje bero italijanske oblačilne industrije, za katero velja močan upad proizvodnje, zmanjšan izvoz in skokovito povečanje uvoza. "Črno" leto 1987 je spravilo v krizo italijanski nacionalni mit, cvetočo modo »Made in Italy«. Glavna vzroka zanjo sta zunanja konkurenca in dolarjeva šibkost. Toda tudi določeno zaostajanje sektorja, razpetega med avantgardnostjo in prakapitalizmom.

Po podatkih zavoda Istat se je izvoz italijanske oblačilne industrije v letošnjih prvih petih mesecih količinsko skrčil za 2,5 odstotka glede na isto obdobje lanskega leta, medtem ko so se tuja naročila za jesensko-zimsko sezono znižala za dobre 4 odstotke. Ali gre za fiziološki krč po dolgem obdobju rasti? Po podrobnejših podatkih sodeč kaže, da temu ni tako in da gre za globjo krizo hegemonije sektorja, znane kot »Made in Italy«.

V istem obdobju se je namreč italijanski uvoz oblačil občutno povečal, in sicer za celih 47,8 odstotka. Osupljiva številka v domovini stila in stilistov! Rekli bi lahko, da so italijanska podjetja zašla v izvozne težave v trenutku, ko so tuji konkurenti začeli naskok na polotok: proizvajajo obleke, ki ugajajo njihovim domačim kupcem, pa tudi Italijanom, povrh pa jih prodajajo po kompetitivnih cenah, ker imajo nižje proizvodne stroške.

V prvih sedmih mesecih letos je italijanska oblačilna proizvodnja upadla za 6 odstotkov glede na isto obdobje lani, tako da se rekordna raven iz leta 1980 vse bolj oddaljuje. Prvi neugodni znaki so se pokazali že v lanskem drugem polletju, toda 1987. leto je italijanskemu modnemu sistemu prineslo neprijetno novost uresničenege izziva tujih stilistov, ki se je začel že ob koncu sedemdesetih let. Pomaga sta jim dolarski padec, ki je praktično zaprl ameriško tržišče za »Made in Italy« in olajšal prodor proizvajalcev

dolarskega območja, in cena delovne sile, ki je v Italiji narasla bolj kot stopnja inflacije in več kot v drugih državah. Povrh so Italijani mnogo manj skrbni posvetili tehnološki prenovi, niso se prilagodili razvoju svetovnih tržišč in se z veliko zamudo zavedli nujnosti spremembe načina izdelovanja obleke. Slovita podoba »made in Italy« je tako postopno postala oklep, ki je italijansko oblačilno industrijo spravil v togost in ji preprečil, da bi razumela novosti. Sicer pa je to klasično tveganje tržnih »liderjev«: s težavo se dokopljajo do spoznanja o spremembah in novostih, največkrat niso motivirani za izboljšave in kot po pravilu podcenjujejo konkurenco.

Nasprotno pa se konkurenti ob koncu sedemdesetih let, ko se je začel bučni uspeh takimenovanega »italian style«, niso sprijaznili s porazom. Tako so posnemati italijanski design, zrevolucionirali so svoje tržne strategije, posodobili tehnologijo in decentralizirali proizvodnjo v države z nizko ceno delovne sile. Japonci so na primer študirali načine uporabe robotov v konfekcijski industriji in danes prihajajo do prvih rezultatov. Nižji srednji sloj tržišča so krepko zasedli proizvajalci iz Tajvana, Hongkonga, Koreje, Singapura in Mauricijskih otokov. Višja kakovostna raven je domača nemških, francoskih, angleških in japonskih proizvajalcev, ki so znali poiskati najnižje razmerje proizvodnimi stroški in kakovostjo izdelkov. Pomembna nemška tekstilna skupina Mondri, ki si deli isti pas tržišča z Benettonom in Stefanelom, se je te dni na primer odločila, da bo odprla dve trgovini v Rimu (v Ul. Frattina in na Španskem trgu), ki jima bodo sledile še nove prodajalne v Milanu, Nepalju in drugod. Odločila se je torej za napad v samem svetišču italijanske mode.

Italijani niso uspeli ohraniti ritma tržnih liderjev. Prepozno so se spomnili na možnost decentralizacije svoje proizvodnje proti državam v razvoju, premalo skrbno so posvetili tehnološki prenovi, preveč so se razvabili uvažati visoko obdelane surovine. In to je italijansko pravilico pripeljalo zaenkrat nič kaj srečnemu koncu. Po letih podob, zadržanj, razprav o modi kot kulturi in o stilistih kot pesnikih, smo danes pred brutalno prevlado števil in denarja.

Dobrih štirinajst dni potem, ko je predsednik zvezne vlade Branko Mikulić razgrnil, na kakšen način naj bi se v Jugoslaviji lotili gospodarske krize oziroma čedalje hujše inflacije, se ugovori proti temu programu množijo. Najizraziteje spet nasprotujejo v najnaprednejših delih gospodarstva, kjer opozarjajo, da program ne zagotavlja najvažnejšega — usmeritev k trgu. Dokaj enotno program odklanjajo tudi ekonomisti in teoretiki, ki so jim analize pokazale, da bi izpeljava takega programa, kakršen je predlagan, inflaciji prej koristila, kot pa škodila. Celotno tujino je slišati glasove, ki novi protinflacijski politiki in njenim tvorcem ne morejo biti všeč: zlasti tuji tisk namreč opozarja, da v novih predlogih ni nič takega, kar bi bilo za jugoslovanske razmere novo in da program ponavlja stare ukrepe, od katerih doslej že tako ni bilo kakšnega posebnega haska. Zaradi vsega tega postaja vzdušje v državi ne-navadno: nekateri pričakujejo padec zvezne vlade, drugi uveljavitev trškega administrativnega socializma vsaj na gospodarskem področju. Kaj se bo torej zgodilo?

Ce bi prevladal napreden gospodarski razum, potem novega programa protinflacijskega delovanja ne bi smeli sprejeti. Argumentov proti njemu je namreč več kot dovolj. Osnoven je že v tem, da skuša vlada s programom doseči kar 120 ciljev, da hoče torej naenkrat spremeniti preveč. To je nemogoče. Zlasti zaradi tega, ker so si posamezni cilji celo v opreki, eden drugemu torej nasprotujejo. Poleg tega pa program sloni na nekaterih predpostavkah, ki so napačne, približne ali pa šele pričakovane. Napačna je na primer predpostavka, da nadaljevanje zdajšnje censke politike (polovica cen je administrativno nadzorovana) lahko zaviralno deluje na draginjo, ki se že približuje 200-odstotni letni stopnji. Napačna je tudi predpostavka, da bi lahko s povečanjem uvoza toliko pospešili proizvodno tempo, da bi to zadostovalo za izboljšanje izvoznih dosežkov in za umiritev censke rasti. Sele pričakovana pa je ugodna možnost, da bodo tuji upniki res upoštevali naše argumente in na njih temelječe zahteve, da bi Jugoslaviji olajšali plačeva-

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Vladin protinflacijski program

Jože Petrovič

nje dolgovi s ponovnim reprogramiranjem in omilitvijo dolžniških obveznosti. Gre za idejo, da naj bi tuji upniki pristali na našo zamisel, po kateri naj bi za odplačilo dolgovi uporabljali samo četrtino deviznega priliva (zdaj gre za odplačevanje dolgovi več kot 40 odstotkov vseh deviz).

Ta sodoben gospodarski razum, ki že leta in leta zahteva približevanje gospodarstva tržnemu sistemu, protinflacijskemu programu odločno nasprotuje. To se je izkazalo predvsem na nedavni seji slovenske Gospodarske zbornice, kjer je bil program deležen hudih očitkov, ki so se vleklili od povsem strokovnih do celo povsem političnih. Rečeno je namreč bilo, da je v programu veliko strokovnih nesmislov in da zvezna vlada celo zavaja javnost, saj se sklicuje na podporo zvezne Gospodarske zbornice za protinflacijski program, ki pa je v resnici ni bilo. Marko Bulc, predsednik slovenske Gospodarske zbornice, je zaradi tega celo dokaj neposredno namignil, da ta zvezna vlada očitno ni sposobna pripraviti takega programa, ki bi gospodarstvo res potegnili iz krize.

Nekaj zelo podobnega trdijo tudi ekonomisti, ki so se z učenjaško natančnostjo lotili programa, pa kaj kmalu ugotovili, da taka natančnost ni potrebna, saj je pri snovalcih tega programa »neznanje preveliko, da bi bilo hitro prevladano«. Za rešitev iz gospodarske krize je namreč potreben pravi program, ne pa tak, ki je celo protinflacijski in ne protinflacijski.

Pri vsem tem nasprotovanju pa je značilno, da na nek način spet prevladuje Slovenija, ki tokrat dokaj glasno opozarja, da program protinflacijskega delovanja ni dober. Na posamez-

nih področjih ga namreč niti ne bo moč izpeljati, na nekaterih področjih so spremembe lepotne narave, predvsem pa je velika slabost, da se z njim gospodarstvo ne bo prav nič približalo tržnemu načinu delovanja. Predvideno je namreč, da bo ZIS, če bi hotel kaj iztisniti iz tega programa, moral znova in znova administrativno posegati in predpisovati. Povsem politično je zato vprašanje, ali si na takšen način zvezna vlada hoče pridobiti več oblasti, kot ji gre, in če je to res, katere politične struje odločilno vplivajo na vlado in zakaj hočejo v državi več etatizma.

Že vnaprej je bilo jasno, da bodo na vsak ukrep, ki ga bo predlagala katerikoli vlada, letele pripombe. Malokdaj pa je pričakoval, da bodo pripombe tako kritično enotne. Očitno pa je vsaj del najvplivnejših politikov hitro dojel, da vladi ne gre zaupati kar na besedo, da pripravlja dober protinflacijski program, in je zato uspel doseči, da o programu v državi javno razpravljajo. V začetku je namreč kazalo, da bo ta program sprejet po hitrem postopku, ki da je nujen zaradi čedalje večje gospodarske krize, toda stvari so se sorazmerno hitro obrnile v drugo smer, ki je neprimerno demokratskejša, čeprav za zvezno vlado tudi mnogo bolj neprijetna. Pokazalo se je, da je javna razprava še kako pomembna. Prav javna razprava je namreč pokazala, da Mikulić in njegovi ministri ne uživajo prav veliko zaupanja v javnosti.

Kakšno usodo bo doživel novi program reševanja iz gospodarske krize, je težko napovedati zlasti zaradi tega, ker je težko predvideti, kakšne bodo politične odločitve. Te bodo namreč pri odločanju »za in proti« programu bolj odločilne kot pa razprave v posa-

meznih republiških skupščinah, kjer bodo začeli že prihodnji teden ocenjevati vladne protinflacijske zamisli. Javnost se tega tudi zaveda in je zaradi tega po svoje dokaj zmedena. Na razne načine je namreč z raznih koncev opozorjena, da poglobljanje krize lahko prinese še hujše posledice, zlasti pa dodatne restrikcije, ki se jih že pri zdajšnjem protinflacijskem

programu ne bo mogla izogniti. Po svoje pa je javnost tudi presenečena, saj doslej o gospodarski krizi navadno niso govorili visoki vojaški predstavniki, tokrat pa je slišati tudi take glasove. Zato si javnost ne zna odgovoriti na vprašanje, kaj se bo zgodilo, če bo vlada zaradi svojega protinflacijskega programa padla.

Iz tega položaja, ki se je v zadnjem letu poslabšal tudi na drugih področjih, ne samo na gospodarskem — vzroki pa so predvsem gospodarski — bo treba hitro iskati izhode. Prav to pa prinaša nevarnost, da bo sprejet vsakršen program, da bodo odobrili tudi napačne odločitve. Zdi pa se, da se v nekaterih okoljih, ki lahko odločilno vplivajo na predloge za zmanjševanje inflacije, vendarle zavedajo, da je zaupanje v vlado in njen program najpomembnejše, kar mora vlada imeti. Zdajšnja vlada žal takega zaupanja nima zelo veliko.

TRGOVINA ČEVLJEV

mara

Ul. Vasari 8 - TRST

sporoča vsem cenjenim strankam otvoritev novih poslovnih prostorov

ČEVLJI - TORBICE - USNJENI IZDELKI

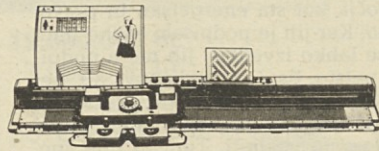
IZREDNE CENE

Empisal

PLETILNI STROJ EMPISAL
210 ZA PROFESIONALNO
DELO S PERFORIRANIMI
KARTICAMI

944.000 lir

(v ceno je vključen davek IVA)

MAIER

Ul. Foscolo 5 - Tel. 730332
(ob Trgu Garibaldi)

Diaspora: bolečina in krivda

ACE MERMOLJA

V nedeljo, 20. septembra 1987, to je na dan velikega shoda istrskih begunccev, ki je bil v Trstu, je v tržaškem Piccolo Diego De Castro napisal trezen članek o vprašanju italijanske diaspore. Članek je zaključil z naslednjo mislijo: »Želim "velikemu srečanju", da bi služilo kot osnova za združitev treh julijskih organizacij, ki so včasih v medsebojni polemiki. Vse bi morale težiti k istemu cilju, in tako tudi v bistvu je, čeprav so pogledi toliko različni, da privedejo do nasprotij. Na vse načine bi morale skrbeti za to, da se ohrani naša (italijanska op. pis.) kultura na italijanskem področju, ki je ostalo pod Jugoslavijo. Ta skrb ni prazna, brezplodna in neuresničljiva iredentistična zahteva po ozemljih. To je resen, konkreten in prijateljski kulturni iredentizem, do katerega ima pravico oziroma dolžnost vsak narod, ki želi, da bi sonarodnjaki, ki živijo v tujini, ohranili svojo identiteto.«

De Castrov trezen poziv, ki ga je tržaški Piccolo objavil morda iz bojazni, da bi vrv ne počila, seveda ni naletel na bogve kako ploden odziv med razgretimi begunci in njihovimi voditelji. Dvomimo tudi, da se bodo lahko tri begunske organizacije združile, ker ni res, da zasledujejo iste cilje. Diaspora pač ne pozna treznosti. Bolje rečeno, težko se je beguncem, političnim ali pa tudi ne, izmuzniti iz nekega ideološkega obroča, v katerega so zašli po lastni volji ali pa tudi ne. Nisem sposoben, da bi zarisal popolne zgodovinske osnove, ki so sprožile veliko izseljevanje iz jugoslovanske Istre v Italijo. Sam De Castro pa v že omenjenem članku navaja množična preseljevanja ljudi, ki so sledila vojni in delitvi Evrope.

Stara nasprotja, strah pred novim, težke gospodarske razmere (vendar kdaj so bile prej rožnate?), nezaupanje do novih oblasti, politični in drugačni pritiski itd. so silili množice čez mejo. Italijanske oblasti pa so takoj izkoristile ta množični prihod begunccev v politične namene. V duhu hladne vojne je postalo preseljevanje simbol svobodne Italije in z njo zahodnega sveta v nasprotju z nečloveškostjo in nasiljem komunizma. Italijanska država naj bi tako materinsko sprejela sinove, ki jim je sovražni režim ukradel zemljo, jih tlačil, ponižal itd. Italijanske oblasti so kmalu po vojni pozabile na to, da je bila Italija poražena. Pozabile so na vse to, kar je zlega napravil fašizem. Veljakom niti na misel ni več prišlo, da je bilo z jugoslovanske strani odprto vsaj tržaško vprašanje. Zahodni blok in z njim tudi italijanske in konzervativne sile so imele ves interes, da se do kraja izkoristi vse, kar bi ljudi prepričalo o tem, da je komunizem zlo. Interes je bil očiten spricho moči, ki jo je imela italijanska levica. V Trstu je bilo vprašanje še toliko bolj zaostreno, saj so italijanski meščanski sloji želeli pridobiti močnejše pozicije, kot so jih imeli pred vojno, ko so trpeli konkurenco porajajočega se slovenskega meščanstva, avstrijskih trgovcev, judovskih sredin in še bi lahko naštevali. Po velikem strahu, ki zajame poražence, je predvojna iredenta naskočila stare trdnjave oblasti. Pomagal ji je tudi sam kominform, ki je razbil in bistveno ošibil levico.

Istrski begunci so bili po eni strani nadloga, saj je bilo treba nasiti na desetisoče grl in v perspektivi zanje vsesplošno poskrbeti. Iz političnega vidika pa so bili prava mana, saj so bili dožetniki za najbolj strupene parole in pozicije proti novi Jugoslaviji. To je usoda vseh begunccev. Vsak človek zapusti domačijo z bolečino v srcu in odprti je sovraštvu stvarnega ali pa hipotetičnega preganjalca kot najstnik ljubezni.

V beguncu se potem sprožijo še drugi procesi. Subjektivni spomin okameni. Čas bega in prihoda v drugo deželo postane vseobsegujoči čas, iztočnica in osnova svojevrstne identitete. Minevanje, spreminjanje, staranje, rojstvo sinov vse to ima ritem, ki pa ni ritem najintimnejšega spomina. Begunec skuša podariti to svojo temno dediščino sinovom, da bi se spomin na ničto točko, ko je domačin postal begunec in tujec, ne izbrisal in tako izpodjedel osnove, na katerih je begunec gradil svoje intimno življenje. Redki so, ki znajo kljub diasporni graditi novo življenje, odkrivati nova obzorja, ki znajo preboleti travmo in se iznebiti ideološkega obroča, ki hromi občutek za čas in spreminjanje. Ni moj namen opravičevati nekega begunskega shoda, prenapetih gesel, iredentizma, nacionalnega sovraštva, agresivnosti in drugih pojavov, ki so označevali shod. Želim le opozoriti na dvojen poraz begunca.

Prvi poraz je bil odhod in to je bil poraz »za gospode in za kmete«, za polpismene in intelektualce. Drugi poraz se je izpolnil preko meje, ko je moči željno

(Foto Mario Magajna)

meščanstvo pričelo temeljito prati možgane trpečih in bežečih sonarodnjakov.

Ko poslušam ali berem prosvetljene begunce, od Guida Miglie do Giorgia Depangherja, začutim v njih bolečino tega dvojnega poraza. Bolečino, ker se jasno zavedajo, da italijanski begunci niso izgubili le doma in zemlje, ampak tudi kulturne korenine in ustvarjalne možnosti. Koliko ljudi je potrošilo življenje za to, da so postali rezervar glasov desničarskih in tudi zmernih strank. V tem smislu so bili pozivi k treznosti, ki sta jih na primer napisala že omenjeni De Castro in Claudio Magris v Corriere della Sera, dojemljivi tistim, ki so se znali izmuzniti stalnemu zunanemu pogojevanju in notranji jezi.

Potrdilo o tem, da moja razmišljanja niso čisto iz trte izvita, sem ponovno našel tudi na letošnji Dragi (dogajala se je v prvi polovici septembra 1987). V neposrednem komentarju o predavanju dr. Andreja Finka, ki je sin slovenskega po-

litičnega emigranta in živi v Buenos Airesu, sem zapisal naslednje: »Predavanje, ki se mi je na letošnji Dragi najbolj vtisnilo v spomin, je bilo predavanje dr. Finka "S Prešernom pod južnim križem". Vtisnilo se mi ni toliko zaradi ostrine, ali ker bi me razjezilo ali pa vzpodbudilo k polemiki. Predstavnik druge generacije slovenske politične emigracije, ki ni nikoli prestopil jugoslovanske meje in se podal v SR Slovenijo, ki nikoli ni začutil utripa neke dežele, se nam je predstavil kot odrešitelj, ali bolje, politične emigrante je predstavil kot zvezdo vodnico v tej noči slovenstva. Finkov antikomunizem je iz časov hladne vojne. Morda odraža bolj južnoameriške razmere kot pa evropske. Njegov pogled na stvarnost v Sloveniji pa je običal v medvojnem času in vojni travmi. Domobrancem pripisuje vlogo moralnih zmagovalcev in rešiteljev domovine, partizanom pa očita najhujše zločine. Popolnoma se izogne vsemu temu, kar se je v Sloveniji po vojni dogajalo.

so zagledani v neko daljno vizijo, iz katere nikakor ne morejo. Daljava vizije pa spominja bolj na zaton kot na jutro.«

Dovolil sem si citirati samega sebe, ker je omenjeno poročilo v Primorskem dnevniku podalo tisto sliko begunca, o kateri sem pisal v začetku pričujočega članka. Slovensko politično begunstvo, ali bolje slovenska politična emigracija je bila prav gotovo politično dosti jasnejše zaznamovana kot pa eksodus Istranov. Slovenci so romali mnogo dlje, kot pa ljudje iz Istre. In vendar najdemo v najbolj ideologiziranih skupinah veliko podobnosti. Diaspora ima očitno svoje zakone.

Kar najbolj izstopa pa je njihova notranja, miselna in duhovna, kristalizacija, ki se predaja iz roda v rod kot »dragocena« dediščina. Seveda niso vsi takšni, mladi se oddaljujejo od pozicij staršev, vendar se vodilna jedra begunccev držijo starih shem, kjer so spremembe tesno vezane z njihovim hipotetičnim, a v sanjah zma-

Ko se izseljevanja ljudi polastijo politične računice in ideologije

Hočeš nočeš so v Sloveniji pisatelji, novinarji, mladinci, razumniki in tudi politiki postavili marsikatero nekdanjo resnico v dvom. V zadnjih letih se je odprla tako široka debata, da je znak slepote, če govorimo o imobilizmu, duhovni bedi, zatiranju mišljenja, ki naj bi jih porodil in rojeval komunizem. Sam predavatelj je padel v protislovje, ko je pogostokrat citiral pisce iz »zaslužjene Slovenije«. Pa ni to bistveno. Kar preseneča je, kako je za nekatere (ne bi se upal zapisati vse ali večino) argentinsko Slovence strogi ideološki sistem trdna opora za ohranjanje narodne zavesti. Zdi se, da

gujočim povratkom v domovino, ki pomeni tudi zmago nad sistemom, ki jih je »izgnal«, in s prevzemom tistih položajev, ki so jih nekoč izgubili. Seveda so to jalove sanje, saj postaja beguncem nekdanja domovina vedno bolj tujina, prostor, kjer živijo, pa resnična domovina; to velja predvsem za mlajše generacije.

Namen članka pa ni samo v tem, da skušam zarisati identikit begunca. V prvi vrsti mi gre za odnos do problema, za odnos do emigrantov. Razumem bolečino, jezo in tudi sovraštvo. So pa stvari, ki jih ne morem sprejeti, položaji, ki jih odklanjam neglede, če obstajajo opravičila. Razmišljam kot Črtomirov sin, ki dvomi v svojo resnico in tudi v resnico očetov, želi pa ohraniti in braniti neki ponos, neke sanje in utopijo. V tem smislu lahko dvomim v neke resnice socializma, lahko se zamislim ob usodi kočevskih žrtev, lahko razmišljam o bratomornem spopadu. Ne morem pa ploskati ledenikom desničarske ideologije, zaničevanju tiste borbe, v kateri so izgubili življenje sorodniki in številni naši drugi ljudje.

Ne morem pozabiti na fašizem, na škodo, ki jo je napravil, na bazoviške žrtve, na žrtve drugega procesa, ki ga je vodilo posebno sodišče. In končno si ne morem zamisljati bolj demokratičnih in človeško poglobljenih odnosov v areni, kjer bi jejo boj gladiatorji najbolj strupenih ideologij. V tem smislu ne vidim možnosti sprave s tistimi slovenskimi emigranti, ki govorijo, kot najbolj nazadnjaški južnoameriški voditelji. Govorijo v imenu vere? In vsi duhovniki, ki so padli pod streli raznih diktatorjev. In škof Romero in Alende? In desparesidosi? Kako lahko emigranti, ki so doživeli, ali vsaj videli grozote vojaške hunte, brezpogojno branijo tako mračnjske pozicije? Tega ne razumem in na ta vprašanja politični emigranti v Argentini neradi odgovarjajo. Diaspora je rana, tudi slovenska rana. Ne morem pa pristati na misel, da daljava in tujina umijeta roke in ustvarjata nedolžne žrtve. Tudi politični emigranti so konec koncev pred narodom dolžni, da revidirajo svoja stališča, kot smo drugi dolžni, da emigrantov ne izbrišemo iz naše zavesti kot nadležne muhe. Kaj poma samoutemeljevanje v Prešernu, Cankarju in Župančiču, če sta srce in razum okamenela in sanjata boga vladarja, ki bo počistil z zmotami in njihovimi nosilci, ki so hočeš nočeš ljudje.

Ne morem si kaj; težko ločujem istrske begunske skrajneže od slovenskih. Posebno takrat ne morem ločevati, ko prihajajo z obrazom temnega sovraštva in z žugajočo roko pridigajo o tem, kje je resnica in kje zmeta. Ne ločujem, ker takega sveta preprosto ne maram, pa naj bodo njegovi nosilci še tako tragične žrtve zgodovine. Seveda je to vprašanje zase.

Merat 2000 S. r. l.

ELEKTROGOSPODINJSKI STROJI - OPREMA ZA TRGOVINE

Pokrajinska cesta Farnei 46 - Milje - Tel.: 040/231711

VAS VABI, DA OBIŠČETE NOV PRODAJNI CENTER!

V BLIŽINI TRGOVINE »CASA DEL FRIGO«

ZMRZOVALNIKI IBERNA EXCELLENCE PRALNI STROJI Z NERJAVEČIM BOBNOM INOX, MIKROVALOVNE PEČI, KROŽNE PEČICE ZA CVRTJE DE LONGHI, OGREVALNE PEČI ZA KOPALNICE DE LONGHI

Ob vsakem nakupu vam poklonimo trajno in lepo darilo!

PONUDBE MESECA

OBIŠČITE NAS!

Na razpolago vam je prostorno parkirišče.

KONČNO TUDI V TRSTU

OKRAJNER POHIŠTVO

UL. FLAVIA 53

NOVA VELEBLAGOVNICA SEDEŽNIH GARNITUR

Sedežne garniture z odparajočo prevleko iz tkanine 990.000 lir

ZASTOPNIK **patriarca** USNJENE SEDEŽNE GARNITURE PO 1.950.000 LIR

ZADNJI DNEVI

V naši trgovini je vedno na razpolago 300 sedežnih garnitur

MOLLAFLEX

EDINA POSTELJNA VZMETNICA IZDELANA V TRSTU

Sestál se je ta četrtek na svojem sedežu v Trstu

Glavni svet Kmečke zveze podrobno preučil sedanji kmetijski trenutek

Glavni svet Kmečke zveze se je v četrtek zvečer sestal na svojem sedežu v Trstu in pod predsedstvom Alfonza Guština obravnaval vrsto vprašanj, ki zadevajo sedanji kmetijski trenutek v krajevnem in širšem prostoru, pa tudi življenje same organizacije.

Glavni svet je posebno pozornost namenil vprašanju **polklicnega seznama kmetijskih podjetnikov**, ki ga na Tržaškem za razliko od ostalih pokrajin v deželi še vedno ni predvsem zaradi vztrajnega nasprotovanja pristojnih oblasti, da bi bil seznam dvojezičen. Kaže, da se bo zadeva zdaj premaknila z mrtve točke. Dežela se je namreč obvezala, da bo omogočila rabo slovenščine, in njen odlok o ustanovitvi posebnega pokrajinskega seznama kmetovalcev za Tržaško je medtem že bil odobren od pristojnih nadzornih organov. Zato je mogoče pričakovati, da bo odlok v kratkem objavljen v deželnem uradnem listu, od takrat pa bodo imeli kmetje 60 dni časa, da vprašajo za vpis v seznam. S tem bodo kmetje dobili tudi pravico, da volijo 12-članski obdori, ki naj bi vodil ta poklicni seznam. Kaže pa, da bodo prav pri teh volitvah nastale razne težave in mogoče celo nesoglasja med KZ in drugimi krajevnimi stanovskimi organizacijami. Upoštevaajoč nevarnost takšnega neugodnega razvoja dogodkov, je glavni svet poudaril, da mora na volitvah vsekar pritti primerno do izraza osrednja vloga, ki jo KZ odigra v tržaškem kmetijstvu.

Na četrtkovi seji je tekla beseda tudi o **poljski knjižici**, ki bi po prvotnih namerah vlade morala postati obvezna z letošnjim 1. novembrom. KZ podobno kot druge kmečke organizacije v državi ocenjuje zelo negativno ta ukrep, ki bi ne samo dodatno obremenil kmetovalce z novimi birokratskimi obveznostmi, marveč jih tudi kriminalizirala kot kategorijo. Te kritike pa so medtem vsaj do neke mere zalegle, kajti prav v teh dneh je vlada odložila uvedbo poljske knjižice do 1. marca 1988.

Glavni svet je v zelo kritičnih tonih razpravljal tudi o novostih, ki jih uvaja vladni odlok šte. 370 z dne 7. septembra 1987 na področju **vinogradništva in vinarstva**. Izračunali so, da bi morali kmetje voditi kakih 8 novih registrov in da bi morali skrbeti še za razne prijave, kar bi

jih seveda hudo bremenilo, povrh pa bi bili izpostavljeni milo rečeno nenavadnim inšpekcijam, globam in celo zapornim kaznim. Parlament ni še dokončno uzakonil tega odloka in KZ kot druge kmečke organizacije v državi zahteva temeljito revizijo njegovih določil.

Člani glavnega sveta KZ so govorili tudi o znanem predlogu, da bi ustanovili **konzorcij za zaščito kontroliranega porekla kraških vin**. Ugotovili so, da je v zadnjem času nekoliko upadlo navdušenje Deželne ustanove za razvoj kmetijstva (ERSA) za to pobudo, medtem ko sta se zanjo začeli stvarno zanimati Tržaška pokrajina in Kraška gorska skupnost, ki sta izrazili celo pripravljenost, da bi jo denarno podprli.

Na četrtkovi seji je med drugim predsednik patronata KZ INAC Debelis poročal o delovanju te ustanove, ki je pred nedavnim odprla podružnici v Nabrežini in na Opčinah, tajnik KZ Bukavec pa je govoril tudi o problemu informatizacije uradov svoje organizacije. Beseda je nadalje tekla o raznih obiskih in posegih, ki jih je vodstvo KZ v zadnjih časih opravilo pri krajevnih oblasteh v korist kmetijstva na Tržaškem in Goriškem, in še o predlogu Confcoltivatori, da bi prek KZ sodelovala z Zadržno zvezo Slovenije na področju kmečkega turizma.

Med raznim je eden izmed odbornikov načel vprašanje **živozdravniške službe** na Tržaškem. Kaže namreč, da po najnovejših predpisih ne morejo več opravljati prostega poklica tisti živozdravniki, ki so polno zaposleni pri KZE, kar naj bi povzročalo težave živinorejcem. Kot je tajništvo KZ naknadno ugotovilo, je dejansko prišlo do novosti na tem področju.

Pokrajinski živozdravnik dr. Giamporcaro je namreč sporočil, da bo odslej živozdravniška služba na Tržaškem takole urejena: od 1. do 15. vsakega meseca bo za vso pokrajino na razpolago dr. Rihard Floriancig, od 16. do 31. pa dr. Leo Kralj. Od 10. do 20. vsakega meseca bo za nočno službo od 19. do 7. ure skrbel dr. Maurizio Coccevari, v ostalem pa dr. Floriancig odnosno dr. Kralj, vsak v svojih službenih dneh.

Verjetno je to njegov zadnji sklep pred razpustom

Miljski občinski svet pristal na odprtje odlagališča pri Ospu

Tržaška občina bo dobila dovoljenje, da uredi odlagališče za trde odpadke ob izlivu Ospa. Tako je predsednočnim sklenil miljski občinski svet na seji, ki bo po vsej verjetnosti zadnja v tej mandatni dobi. Kot je bilo predvideno, je namreč svet sprejel odstop župana Willerja Bordona in njegovega zadnjega enobarvnega odbora, ne da bi potem niti začel postopka za izločitev novih vodstvenih organov, kajti na dlani je, da v Miljah zdaj ni mogoča nobena politična večina.

A povrnimo se k odlagališču v Osapski dolini. Njegovo odprtje bo rešilo naravnost dramatično stanje, ki je v zadnjih časih nastalo ne samo v tržaški občini, marveč v celotni pokrajini. Dogaja se namreč, da trenutno na vsem tem območju preprosto ni kraja, kamor odlagati gradbeni material in druge trde odpadke. Pred nekaj meseci je omogočil začasni izhod iz stiske zapuščenemu kamolom pri Nabrežini, a še ta je zdaj neuporaben preprosto zato, ker je poln. Vse to povzroča hude težave zlasti gradbenim podjetjem, ki so v nekaterih primerih bila celo že prisiljena ustaviti dela.

Po splošni oceni je trenutno mogoče na Tržaškem na hitro urediti odlagališče za trde odpadke edinole ob izlivu Ospa, kjer je to predvideno v vseh pristojnih načrtih urbanističnega značaja, od podrobnostnega načrta Ustanove za tržaško industrijsko cono do regulacijskega načrta Avtonomne tržaške pristaniške ustanove

in še zlasti do regulacijskega načrta Miljske občine. A slednja, ki ima pri stvari odločilno besedo, je prav v tem času zabredla v hudo politično krizo in vse do zadnjega ni bilo gotovo, ali bo naposled izdala dovoljenje za ureditev odlagališča Tržaški občini, ki je bila zanj zaprosila. Bordonov odbor je sicer pripravlil ustrezni sklep, a v svetu ne razpolaga z večino. Pot iz zagate je v petek tik pred sejo vendarle našla komisija načelnikov svetovalskih skupin, ki je dosegla dogovor, na osnovi katerega je bil sklep o odlagališču naposled soglasno odoben.

Miljski občinski upravitelji so postavili vrsto pogojev, ki naj bi jih njihovi tržaški kolegi spoštovali pri odpiranju in nato upravljanju odlagališča. Postavili pa so tudi predlog, ki je širšega pomena, in sicer naj mešana medobčinska komisija preveri možnost, ali je mogoče ustanoviti medobčinski konzorcij, ki bi prevzel skrb za uničevanje opadkov za vso pokrajino.

Kot rečeno, pa je miljski občinski svet na koncu svoje petkove seje soglasno sprejel odstop župana Bordona in njegovega odbora (vzdržal se je misovec Morelli). Ker ni na obzoru nobene upravne večine in, še prej, ker občinski svet ni pravočasno odobril proračuna za leto 1987 (prav večeraj je zapadel zadnji rok), bo upravo v kratkem prevzel komisar, miljski občan pa bodo po vsej verjetnosti šli spomladi na volišča.

pisma uredništvu

Od gostincev bi pričakovali večjo doslednost

Ob otvoritvi Ceste terana, ki poteka izključno po naših vaseh, se je skoro vsa naša javnost zgražala nad samovoljnim početjem Tržaške pokrajine pri postavljanju reklamnih tabel in smerokazov. Tudi naše politične strokovne organizacije so zavzele jasno odločilno stališče do takega početja. In prav je tako!

Glavno besedo je seveda imela Gostinska sekcija pri SDGZ, saj so vsi gostilničarji, ki sodelujejo pri pobudi Vinske poti terana, njeni člani. Prav zaradi tega me čudi, da tisti gostilničarji, ki so proti plačilu dali svoje oglase v predzadnjo številko tednika »Il Meridiano« (št. 38 z dne 22. 10. 87) niso smatrali za potrebno, da bi bili le-ti dvojezični. Našel sem kar petnajst gostiln in restavracij, a samo tri nosijo tudi slovenski napis »gostilna« in prav toliko tudi slovenski izvirni naziv vasi, kjer se nahajajo.

V zadnji številki istega tednika (št. 39 z dne 29. 10. 87) pa nas na platnici preseneča okusna dvojezična reklama Opčin, ki jo je oskrbela tamkajšnja Hranilnica. Naj mimogrede še opozorim, da je tudi nabrežinska Hranilnica namestila dvojezične nalepke na mestne avtobuse in se svet ni podrl. Hranilnicama čestitam, od ostalih pa bi si želel več doslednosti.

S spoštovanjem

Antek Terčon

Pojasnilo o podaljšanem urniku NŠK

V okviru na 6. strani vašega dnevnika z dne 28. oktobra smo prebrali obvestilo o podaljšanem urniku naše knjižnice. NŠK je bila doslej odprta neprekinjeno 9 ur dnevno, sedaj pa smo urnik podaljšali še za uro. Do tod vse lepo in prav, glede utemeljitve podaljšane urnika pa tole: vsi knjižničniki delavci - pa ne samo naše knjižnice - se vedno zavedamo in stremimo po tem, da bi morala knjižnica posloovati čimveč ur dnevno, da bi lahko ustregla kar najširšemu krogu bralcev (tako tistih, ki v knjižnici študirajo, kot tistih, ki so zaposleni in bi si prišli radi izposoditi knjigo po svojem delovnem urniku); do sedaj je bilo pri nas to nemogoče, zaradi premajhne kadrovske zasedbe (3 knjižničarke). Očitno smo potrebo dobro razumeli, saj smo lani dobili tudi prošnjo s podpis, da bi podaljšali delovni urnik, čeprav je bilo med podpisniki vsaj 80% takih, ki v knjižnico redkeje zahajajo in osebno te potrebe ne čutijo tako izrazito, ampak so podpisali iz solidarnosti do pobudnikov. Urnik knjižnice smo podaljšali, ker smo rešili kadrovsko vprašanje in ne zaradi pisma.

Glede jutranjega odprtja pa se še tako tiho pogovarjamo, da je napoved v dnevniku pravo prerokstvo.

Pojasnilo smo napisali zato, da bi bila informacija korektna.

S spoštovanjem.

Narodna in študijska knjižnica

Prihodnji petek v tržaškem Časnikarskem krožku

Obračun manifestacij istrskih beguncev

V petek, 5. novembra, ob 17.30 bo v tržaškem Časnikarskem krožku javna razprava, ki jo prireja Kulturni krožek Istria. Tema razprave bo »Obračun svečanosti ob 40-letnici istrskega eksodusa: obveze in perspektive za kulturni razvoj«. Spregovorili bodo predsednik Istrske zveze Silvio Del Bello, predsednik Združenja istrskih skupnosti Arturo Vignini in predsednik

kulturnega krožka Istria Giorgio Depangher.

Kulturni krožek Istria je programu prireditve dodal daljši zapis, kjer uvodoma ugotavlja, da morajo razne manifestacije, ki se spominjajo žalostnih trenutkov izseljevanja, pomeniti priložnost za enotno srečanje in hkrati odvračati vse poskuse, da se istrska skupnost razdeli in odtuji od mesta v katerem živi.

Krožek Istria izraža tudi željo, da bi se vsi boljše zavedali tragičnih razsežnosti, ki jih je imelo izseljevanje. Prav ta zavest lahko najbolj pomaga, da se na naših obmejnih področjih ustvari tisto sožitje, ki je lahko edino porok za mir in razvoj. Prav zato je potrebno, da Trst in ves italijanski narod intenzivneje doživljata težke zgodovinske dogodke in jih ne sprejemata kot tujek. Prav podcenjevanje dogodkov je lahko žaljivo za tisoče in tisoče ljudi, ki so doživeli veliko tragedijo. Istrani se morajo čutiti del mesta, zato pa je potrebno, da ne pride do nevarnih instrumentalizacij. Istrski begunci so na svoji koži okusili posledice nacionalizma, fašizma in izgubljene vojne, hkrati pa je tudi jugoslovanska vlada pri uresničevanju nacionalnih in socialističnih aspiracij ustvarila ozračje pritiskov in ustrahovanj, ki so pripomogla k množičnemu izseljevanju Istranov. V svojem sporočilu pa Kulturni krožek Istria poudarja, da begunci ne smejo ostati sužnji preteklosti, nasprotij in nostalgije. To so lahko legitimna čustva, vendar je

resnica ta, da so se morali istrski begunci živjeti v novo stvarnost in prav tu so doprinesli svoj nemajhen delež k skupnemu razvoju. Spoštovati je treba, seveda tudi tiste, ki so ostali doma in se niso izselili. Danes je potrebno, da se ovrednoti prav italijanska prisotnost v Istri. Potrebno je torej popestriti kulturne in gospodarske stike, saj se bo le tako ohranila italijanska manjšina.

Kulturni krožek Istria deluje na izrecno kulturnem področju, bori pa se za to, da se istrska kultura okrepi, reši muzejskega prahu in se približa željam in potrebam mladih generacij. Gojiti je treba zavest in ponos, da je lahko prav omenjena kultura važna postavka tukajšnjega življenja.

V sporočilu, ki ga je Kulturni krožek Istria dodal vabilu na srečanje, je še zapisano, da je potrebno izdelati nove načrte za bodočnost. Ti načrti pa morajo upoštevati potrebo po večji medsebojni slogi in zavesti, da lahko prav istrski begunci marsikaj pripomorejo k razvoju Trsta, ki preživlja vsestransko krizo.

Delegacija SSG pri Coloniju

V petek je bila delegacija upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča, ki jo je vodil predsednik Jože Pirjevec, pri tržaškem poslancu KD Sergiu Coloniju.

Delegacija je obrazložila težak finančni položaj, v katerem se nahaja SSG, in poudarila, da bi se moralo vprašanje čimprej razrešiti, saj ni nobenega jamstva, da bo lahko gledališče zaključilo sezono 1987/88 po predvidevanjih, obeta se namreč primanjkljaj za nekaj stotin milijonov.

Poslanec Coloni je v odgovoru dejal, da pozna finančne stiske našega gledališča. Glede rešitev na vladni ravni pa je omenil zakon za obmejnega območja. Poudaril je, da je v okviru finančnega zakona vlada močno sklestila sredstva za tekoče stroške in da v tem svojem varčevanju ne namerava popustiti. Poslanec Coloni je tu dodal, da prav zaradi tega dejstva ne vidi boljših rešitev, kot je prav tista, ki predvideva poseben člen v sklopu zakona za obmejnega območja. Zakonski člen, ki jamči sredstva za kulturo bi veljal za vsa gledališča v deželi, vendar so predvidena sredstva dovolj visoka, da bi se položaj SSG rešil. Omenjena pot bi bila, po Colonijevem mnenju, tudi najhitrejša. Parlament naj bi o zakonu pričel razpravljati ob pričetku pomladi, kljub številnim problemom, pa bi morala razprava teči po normalnih poteh. Upravitelj SSG so prav glede časa izrazili največje pripombe, saj so tudi normalne poti dolge, gledališče pa potrebuje sredstva čimprej; bodisi za izpeljavo sezone bodisi za preureditvena dela v tržaškem Kulturnem domu.

Poslanec Coloni je glede tega dejal, da ne bi imel nič proti hitrejšim rešitvam, vendar je vanje podvomil. Obljubil pa je, da se bo zavzel za SSG tudi pri krajevnih dejavnostih.

O čem se bodo morali volivci izreči in kaj menijo politične stranke

Nekaj bistvenih podatkov o bližnjih referendumih

Prihodnjo nedeljo in ponedeljek bomo šli spet na volišča. Tokrat so na vrsti referendumi. 75. člen italijanske ustave določa, da mora zahtevo za referendum podpisati najmanj 500 tisoč volivcev. Zahteva ne sme vsebovati davčnih in proračunskih zakonov in niti mednarodnih sporazumov in določil o amnestiji. Istočasno pa mora biti tudi samo ena in enostavna.

V vseh dosedanjih referendumih je prevladal »ne«. Volilni upravičenci (vsi tisti, ki so dopolnili 18 let) bodo na volišču prejeli pet raznobarnih glasovnic. Dve se bosta nanašali na vprašanja sodstva, tri pa bodo zadevale vprašanje jedrskih elektrarn.

CIVILNA ODGOVORNOST SODNIKOV

Glasovnica zelene barve

Po zakonu so vsi državni uslužbenci pred zakonom odgovorni za svoja dejanja, četudi pride do kaznivega dejanja zaradi napake. Ta določba pa ne velja za sodnike, ti namreč niso dolžni po zakonu poravnati morebitne škode.

Če bo na referendumu prevladal »da«, bodo tudi sodniki morali plačati odškodnino. Določilo o odgovornosti državnih uslužbencev bi veljalo tudi zanje. V nasprotnem primeru se stanje sodnikov ne bo spremenilo.

Vprašanje v glasovnici se bo glasilo: Ali želite odpravo 55., 56. in 74. člena civilnega postopnika, odobrenega s kraljevim odlokom z dne 28. okt. 1940, šte. 1443?

PREISKOVALNA KOMISIJA

Glasovnica modre barve

Preiskovalna komisija vodi preiskavo, ko so člani vlade obtoženi, da so med opravljanjem svojega dela zgrešili kaznivno dejanje. Predlagatelj bi z referendumom hoteli odpraviti zakon o ustanovitvi preiskovalne komisije. Po njihovem mnenju preiskovalna komisija ni sposobna v kratkem času priti do razsodbe. Če bo prevladal »da«, bo komisija odpravljena.

Glasilci se bodo morali izreči, če želijo odpravo osmih členov zakona šte. 20 iz leta 1962.

POSTAVITEV JEDRSKIH ELEKTRARN

Glasovnica sive barve

Država oziroma medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje CIPE lahko po zakonu določi kraj gradnje jedrske elektrarne, in sicer tudi proti volji pokrajin in občin.

Če bo večina volila »da« bo 13. odstavek zakona o elektrarnah iz leta 1983 odpravljen in tako država ne bo mogla zgraditi elektrarne brez privolitve občin in pokrajin.

PODPORE OBČINAM

Glasovnica rumene barve

Družba ENEL zagotavlja občinam, kjer so zgrajene jedrske elektrarne, vsako leto določeno denarno podporo. Podpore pa so deležne prav tako občine, kjer so drugačne elektrarne.

Z ukinitvijo prispevkov, ki jih predvideva dvanajst odstavkov zakona o elektrarnah iz leta 1983 - se pravi volilni uspeh tistih, ki bi glasovali »da« - po

vsej verjetnosti nobena občina v Italiji ne bo na svojem ozemlju pustila graditi jedrske elektrarne.

MEDNARODNA DEJAVNOST ENEL

Glasovnica oranžne barve

Predlagatelji referendumu skušajo onemogočiti družbi ENEL sodelovanje z mednarodnimi družbami pri gradnji jedrskih elektrarn.

V volilnici bomo morali odgovoriti na vprašanje, če hočemo odpravo stavka »realizacija in upravljanje jedrskih elektrarn«, iz zakona šte. 856 iz leta 1973, ki predvideva mednarodno sodelovanje družbe ENEL.

Če bo prevladal »da«, družba ENEL ne bo smela sodelovati pri francoskem projektu gradnje jedrskih elektrarn Superphenix.

Kako so se opredelile stranke?

Za »da« na vseh petih glasovnicah so se izrekle: KPI (glede odgovornosti sodnikov je izrekla nekaj pridržkov), PSI, PSDI in radikalci.

Za štirikratni »da« na referendumih so se izrekle: KD in MSI (»ne« za odpravo zakona, ki omogoča mednarodno dejavnost družbe ENEL na jedrskem področju), Proletarska demokracija (»ne« za večjo civilno odgovornost sodnikov), zeleni (niso zavzeli nobenega stališča do referendumov o večji civilni odgovornosti sodnikov).

PLI predlaga, da se prečrta »da« samo dvakrat, (»ne« naj državljani prečrtajo na vseh glasovnicah o jedrskih referendumih).

Republikanci predlagajo državljanom naj volijo »da« samo na referendumu o preiskovalni komisiji. Slovenska skupnost prepušča svojim volivcem samostojno izbiro, naj se izrečejo po svoji vesti. (zvo)

Tudi za danes napovedane številne spominske svečanosti V vseh krajih tržaške pokrajine so se včeraj spomnili svojih padlih

Po daljšem razdobju deževja se je včeraj nasmešnil lep sončen jesenski dan, kot bi hotel s tem oplešati prvo-novembrske praznike, ko se spomin živih zadrži pri vseh tistih, ki jih ni več. Posebna pozornost gre v teh dneh tistim, ki so se pred štiridesetimi in več leti žrtvovali za boljšo prihodnost. Pred njihovimi spomeniki in obeležji smo se včeraj zadrževali v hvaležni zbranosti ter jih okrasili s cvetjem, marsikje pa je padlim junakom v spomin zapel šolski zborček, ali društveni zbor in so odjeknile besede znanih pesnikov. Predstavniki Generalnega konzulata SFRJ, pa tudi drugih organizacij in ustanov spo po ustaljeni navadi polagali vence. Ta obred se bo nadaljeval tudi danes. Naj navedemo današnji spored spominskih svečanosti.

V devinsko-nabrežinski občini bodo občinski upravitelji danes položili vence pri županstvu ob 8. uri, v Slivnem ob 8.10, v Medjivasi ob 8.20, v Devinu ob 8.30, v Cerovljah ob 8.45, v Mavhinjah ob 8.50; pri spomeniku v Prečniku bo polaganje vencev ob 9. uri, nato v Trnovci ob 9.10, v Praprotnu ob 9.15, v Šempolaju ob 9.20, v Križu ob 9.30 in v Nabrežini ob 9.40.

V miljski občini bo na Trgu Marconi ob 10.30 spominska svečanost ob prisotnosti vojaške straže in z govoroma Willerja Bordona in Damjane Colarich, ki bo govorila v imenu Slovencev miljske občine.

V tržaški občini bodo predstavniki Generalnega konzulata SFRJ ob 12. uri položili venec k spomeniku padlim na mestnem pokopališču pri Sv. Ani, ob 12.30 na vojaškem pokopališču in ob 13. v Rižarni.

Danes se bodo tudi prebivalci iz Križa poklonili spomnu padlih. Zbirališče bo kot običajno v Ljudskem domu ob 9.30, od koder bo spreved krenil proti vaškemu spomeniku. Popoldan bo ob 15.30 domači zbor Vesna pel najprej pri spomeniku, nato pa še na pokopališču.

Slovenska kulturno gospodarska zveza bo danes položila vence k spomenikom in obeležjem v mestu po sledečem razporedu: Ul. M. D'Azeglio, Ul. Ghega, spominski park pri Sv. Justu, spominski kamen pred pokopališčem Sv. Ane, na pokopališču Sv. Ane na grobu bazoviških žrtev, Pinka Tomažiča in na skupnem grobu žrtev, nato še na vojaškem pokopališču na grobu jugoslovanskih partizanov ter v Rižarni.

Domačini iz Lonjerja in s Katinare se bodo danes ob 17. uri poklonili spomnu padlim borcem pred spomenikom padlim na pokopališču na Katinari.

Gibanje za srednjeevropsko omiko bo položilo vence v nedeljo, 8. novembra, ob 15. uri na avstro-ogrskem pokopališču pri Proseku.

Na slikah: levo - prizor z bazovske gmajne, kjer je predstavništvo Generalnega konzulata SFRJ položilo venec k spomeniku Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču; desno - štiri-

rideset dijakov nižje srednje šole Ivan Cankar od Sv. Jakoba je včeraj v spremstvu učnega osebja obiskalo kraj pri Sv. Ani, kjer bi moral stati spomenik padlim v NOB iz Škedenja, od Sv. Ane in s Kolonkova. Tu so dijaki položili cvetje pred zaslonno spominsko obeležje, časnikar Franc Udovič pa jim je orisal zgodovino NOB tega predela mesta. Nato so se podali v Rižarno, kjer so pred spominsko ploščo položili venec, zapeli nekaj pesmi ter brali pismo Pinka Tomažiča, ki ga je napisal staršem pred ustrelitvijo.

Včeraj svečanosti pred obeležjem in v gledališču Prešeren Štiri desetletja boljunskega spomenika NOB

Z razvitjem prapora, sprevedom in spominsko svečanostjo ob spomeniku padlih se je včeraj popoldne začela v Boljuncu prireditve, s katero so se vaščani spomnili 40. obletnice postavitve spomenika dvaindvajsetim svojim padlim.

Organizator te pomembne manifestacije je bila domača sekcija Vsestranskega združenja partizanov Italije ANPI, ki je ob sodelovanju KD France Prešeren izvedlo občuteno svečanost pred spomenikom in pripravilo lepo kulturno prireditev v gledališču France Prešeren. Celotno svečanost je pred sedežem domače borčevske sekcije začel s pozdravnim govorom Izidor Maver. V spremstvu pihalnega orkestra Breg se je nato množica udeležencev zbrala ob spomeniku; tu so stali taborniki, otroci osnovnešole Fran Venturini, predstavniki vseh organizacij kulturnih in športnih društev dolinske občine, dolinski župan Svab z drugimi odborniki, predstavniki borčevskih organizacij s te in zonstran meje, sekcije Združenja partizanov iz raznih krajev ter seveda še številni domačini. Na svečanosti so z recitacijami in petjem nastopili osnovnošolski otroci, mešani zbor France Prešeren je pod vodstvom Draga Žerjela zapel nekaj pesmi, pihalni orkester jezaigral nekaj skladb. Predstavniki domače borčevske sekcije so nato predali spomenik mladim, ki naj nadaljujejo — je bilo poudarjeno — z borbo za ideale, za katero so dali življenje borci tudi iz naših krajev.

Na osrednji prireditvi v gledališču je v imenu KD France Prešeren spre-

govoril njegov predsednik Edi Zobec, ki je povedal nekaj o zgodovini postavitve spomenika, ki je izraz navezanosti vse vasi na ideale osvobodilnega boja. Osrednja govornika sta bila Neva Lukeš, predsednica Združenja aktivistov osvobodilnega boja za Tržaško ozemlje, in Arturo Calabria, predsednik pokrajinskega odbora Vsestranskega združenja partizanov Italije. Medtem ko je Calabria zastavil svoj govor na političnih problemih, ki zadevajo ves svet pa tudi našo državo, ter omenil pomen, ki ga je imelo zasedanje Vsestranskega sveta partizanov Italije v Trstu, se je Neva Lukeš v svo-

jem govoru obrnila predvsem na mlade ter jim položila na dušo, da se ob takih dnevih pa tudi sicer spominjajo vseh tistih, ki so žrtvovali svoje življenje zato, da bi zavladal v svetu mir, da bi si bili ljudje prijatelji, da bi bil svet resnično brez sovraštva.

V kulturnem programu je nato nastopil moški pevski zbor Fran Venturini, ki je pod vodstvom dirigenta Ivana Tavčarja zapel vrsto narodnih, pa tudi partizanskih pesmi. Med nastopom zbora je dve recitaciji lepo podal tržaški igralec Joško Lukeš, celotno prireditev pa je začel in zaključil pihalni orkester Breg.

Pokrajinski svet odobril lanski finančni obračun

Pokrajinski svet je na svojem zasedanju odobril finančni obračun za leto 1986, v katerem so še posebno zanimive postavke o izdatkih, ki verno odražajo vrsto in obseg posegov te javne uprave.

Če pogledamo tekoče izdatke, razdeljene z vidika storitev, so na prvem mestu stroški splošne uprave, ki obsegajo 32,6 odstotka; izdatki za kulturo in izobraževanje so znašali 22,62 odstotka; za posege na socialno področje je bilo porabljenih 32,87 odstotka, za prevoze in komunikacije 2,85 odstotka, za posege na gospodarsko področje 0,75 odstotka in za razne izdatke 8,31 odstotka razpoložljivih sredstev.

Lanskoletni izdatki pokrajinske uprave so na prebivalca (če upoštevamo njihovo število zadnjega decembra 1986, ko je znašalo 269.878) znesli 99.285 lir. Od tega je uprava porabila za personal 43.909 lir, za nakup dobrin in storitev 26.594 lir, za premeščanja

5.219 lir, za obresti na posojila 1.475 lir, za korektivne in kompenzacijske posege 4.263 lir in 17.825 lir za razno.

Zanimivo je tudi poglavje o investicijah: 5.685 milijarde je bilo vloženo v javna dela, od česar je 99 milijonov ali 1,74 odstotka odpadlo na splošno administracijo; v kulturo in izobraževanje je bilo investirano 4.685 milijarde ali 82,41 odstotka sredstev; 38.831 milijona ali 0,68 odstotka je bilo namenjeno socialnemu področju; 516 milijonov ali 9,08 odstotka je šlo za prometne infrastrukture, več kot 346 milijonov ali 6,09 odstotka pa za razne izdatke.

WWF na procesu o kamnologu pri Vižovljah

WWF se je predstavila kot zasebna stranka na kazenskem postopku, ki so ga na tržaški preturi uvedli proti podjetju Recadil iz Campoformida. Vse se je začelo januarja letos, ko je tržaški WWF opozoril na pripravljala dela za odprtje kamnologa med Vižovljami in Cerovljami, v gozdnatem krajinskem zaščitenem območju. Izkazalo se je, da podjetje Recadil ni bilo v posesti ustreznih dovoljenj, ki bi jih morali predhodno izdati Nadzorništvu za spomeniško varstvo, devinsko-nabrežinska Občina in Deželno poveljstvo gozdnih čuvajev, zato je sodstvo uvedlo še trajajoči kazenski postopek.

OBVESTILO

sprejem oglasov v torek,
3. novembra

V torek, 3. 11. 1987, Oglasni oddelek ne bo posloval.

Zato bo redakcija Primorskega dnevnika - tel. 764832 sprejemala le

OSMRNICE IN SOŽALJA

za objavo v sredo, 4. novembra.

† Za vedno nas je zapustil naš dragi

Franc Mahnič

Pogreb bo jutri, 2. novembra, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev na Opčinah.

Žalostno vest sporočajo žena, sin z družino in ostalo sorodstvo.

Opčine, 1. novembra 1987

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Marije Kozine vd. Slavec

se iskreno zahvaljujemo g. župniku, cerkvenim pevkam, darovalcem cvetja in v dobrodelne namene ter vsem, ki so nam bili ob strani v tem težkem trenutku.

SVOJCI

Boljunc, Gropada, Sarajevo, 1. novembra 1987

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi drage

Marije Guštin vd. Brecelli

SVOJCI

Trst, 1. novembra 1987

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Karle Kralj

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so počastili njen spomin.

Posebna zahvala g. župniku J. Sraki in vsem trebenskim vaščanom.

SVOJCI

Trebče, 1. novembra 1987

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

2. 11. 1985

2. 11. 1987

Minili sta dve leti, odkar si nas zapustil dragi

Adolfo Furlan

Z ljubeznijo se te spominjajo žena Marija in sinovi z družinami.

Zgonik, Trebče, 2. novembra 1987

Včeraj v Trstu odprli fotografsko razstavo o Plečnikovi arhitekturi

Delo velikega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika je včeraj zaživelo tudi v našem mestu. Ob 30-letnici njegove smrti so sinoči so v tržaški galeriji Studio PHI odprli fotografsko razstavo Arhitektura Jožeta Plečnika in fotografiji. Razstavljenih je 60 starih fotografij Plečnikovih zgradb in portretov iz prvih desetletij tega stoletja. Gradivo razstave je iz Arhitekturnega muzeja iz Ljubljane; za razstavo ga je pripravil Milan Stepanovič v sodelovanju z likovnim kritikom Petrom Krečičem.

Ob fotografijah Plečnikovih gradbenih umetnin iz obdobja 1900-1935 je razstavljeno še večje število fotografij Plečnikove arhitekture treh sodobnih slovenskih fotografov (Galeta, Kališnika in Primožiča) in nekaj stolov, izdelanih po Plečnikovih načrtih v industriji pohištva Stol Kamnik.

Razstava v galeriji v Ul. S. Michele 8/1 bo odprta do 22. novembra, nakar se bo preselila v nekatere druge evropske in ameriške galerije.

Zlata poroka pri Sv. Ivanu

V petek sta svetoivančana Roman Černigoj in Ivanka Rauber praznovala zlato poroko. Poročila sta se namreč pred natanko petdesetimi leti, 30. oktobra 1937, v cerkvi pri Sv. Ivanu. Ob tem visokem skupnem jubileju jima iz srca čestitajo hčerka Adriana in vse sorodstvo, čestitkam pa se pridružuje tudi Primorski dnevnik. Zakonca, ki jima vsi želimo še mnogo let skupnega in složnega življenja, bosta obnovila poročni obred pri maši, ki bo v podlonski cerkvi sv. Guština danes, 1. novembra, ob 9. uri.

Iz zdravnikovega avtomobila so vlomilci ukradli računalnik s podatki o pacientih

V fiat 500, last 38-letnega pediatra Pietra Iaschia, so v petek pozno zvečer vlomili neznanec. Zdravnik je parkiral svoj avtomobil na Trgu Cavana. Ko pa se je polnoči vrnil s sestanka zdravnikov, ga je čakalo bridko prenečenje. Med njegovo odsotnostjo so tatovi z silo odprli vrata njegovega avtomobila in odnesli aktovko, v kateri je imel zdravnik osebni računalnik.

Ukradeni komputer sicer nima velike komercialne vrednosti, saj je le malo možnosti, da bi ga tatovi lahko preprodali. Izredno dragocen pa je za pediatra, saj je v računalnik vstavil vse podatke o 200 otrocih, ki so se zdravili pri njem.

Mlado tatico zasačil pri kraji

Giuseppe Zadnich, 74-letni upokojenec iz Ul. Costalunga 41, je včeraj popoldne zasačil pri kraji mlado dekle. Ko se je približal svojemu avtomobilu, ki ga je bil pred nekaj urami parkiral v bližini bolnišnice pri Magdalenici, je opazil, da so vrata avta odprta. Stopil je bliže, tedaj pa je iz avta planilo

Vlom v trgovino

Neznani vlomilci so si v noči med petkom in soboto izbrali za tarčo trgovino oblek Matteo v Ul. Macchiavelli 7. Tatvine se je včeraj ovedel lastnik, 71-letni Matteo Bajic. Ko je prišel jutraj na delo, je opazil, da je izložbena šipa razbita. Odklenil je vrata in stopil k blagajni, saj mu je bilo takoj jasno, kaj so vlomilci iskali v trgovini. Tatovi so odprli blagajno z izvičajem in našli v njej 400 tisoč lir, ki jih Bajic ni »spravil« na varno.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Gostovanje SNG - Drama iz Ljubljane
Bertolt Brecht
MALOMEŠČANSKA SVATBA
Režija Edvard Miler
V petek, 6. novembra, ob 20.30 - Abonma red A in D
v soboto, 7. novembra, ob 20.30 - Abonma red B-F in E
v nedeljo, 8. novembra, ob 16.00 - Abonma red C in G

gledališča
VERDI
Operna sezona 1987/88. V petek, 6. t. m., ob 20. uri (red C/F) CARMEN A. Bizeta. Dirigent Hubert Soudant, režija Peter Werhahn.
V mali dvorani gledališča Verdi bo v petek, 6. novembra, ob 18.45 Cesare Orselli predstavil opero P. Mascagnija »L'AMICO FRITZ«. Vstop prost.

ROSSETTI
Gledališka sezona 1987/88. Danes ob 16. uri (red prost) bo na sporedu zadnja predstava CASANOVA A SPA A. Schnitzlerja. Režija Luca De Fusco. Vlogo Casanove igra Mariano Rigillo. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.
Od 3. do 15. novembra bo Stalno gledališče iz Turina predstavilo FIGARO-VO SVATBO delo P.A.C. De Beaumarchaisa. Režija G. Cobelli. V abonmaju odrezek št. 2. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.
LA CONTRADA - TEATRO CRISTALLO
Danes ob 16.30: UN BIGLIETTO DA MILLE CORONE, delo Carpinterija in Faragune. Režija F. Macedonio.

izleti
SPDT prireja v nedeljo, 8. novembra, avtobusni izlet na MARTINOVANJE V BENEČIJI. Odhod ob 8. uri izpred sodne palače. Vpisovanje na sedežu ZSSDI - tel. 767304. Izlet vodi Ervin Gombač (tel. 754-742), ki nudi tudi vse informacije.

čestitke
V Gabrju pri Gorici je praznoval rojstni dan mož, oče in nono STANKO. Vse najboljše mu želijo žena Paula in otroci z družinami.
DAMJANA OTA iz Doline je postala magister. Čestitajo ji vsi domači.
Danes praznuje v Sesljanu 13. rojstni dan SILVIO CAPPELLI. Vse najboljše mu želita nona in nono iz Saleža.
Danes praznuje rojstni dan BRUNA GOMBAČ. Še vrsto zdravih in veselih let v krogu svojih dragih ji želi družina.
V Podlonjerju slavita zlato poroko NINA in ROMANO ČERNIGOJ. Ob tem slavu jima čestitata in želita vse najboljše Elvira in Anton Feri.
Mladinska skupina P. Tomažič iskreno čestita MLADINSKEMU ZBORU PRIMOREC-TABOR ob uspehu na prireditvi Coro vivo.
Jutri praznuje 50. rojstni dan DRAGO GRILANC iz Saleža. Vse najboljše in da bi bil vedno tako zdrav in vesel mu želita oče in mati.
Jutri bo praznovala naša ljubljena mama DANICA rojstni dan. Vse naj, najlepše ji želijo iz srca hčerke Franka, Kristina s Pierinom, Katja z Jožkom ter mama, oče in brat z družino.
Draga nona in teta DANICA! Prejmi 43 vročih in ljubečih poljubov od tvojih malih Sonje, Erike in Elise.

včeraj-danes
Danes, NEDELJA, 1. novembra
VSI SVETI
Sonce vzide ob 6.44 in zatone ob 16.53 - Dolžina dneva 10.09 - Luna vzide ob 15.03 in zatone ob 1.24.
Jutri, PONEDELJEK, 2. novembra
VERNE SUŠE
PLIMOVANJE DANES: ob 6.44 najvišja 44 cm, ob 13.14 najnižja -28 cm, ob 18.50 najvišja 19 cm.
PLIMOVANJE JUTRI: ob 0.39 najnižja -37 cm, ob 7.14 najvišja 50 cm, ob 13.45 najnižja -40 cm, ob 19.36 najvišja 26 cm.
VREME VČERAJ: temperatura zraka 12 stopinj, zračni tlak 1019,8 mb narašča, veter 23 kilometrov na uro vzhodnik severovzhodnik, burja, s posameznimi sunki do 35 km na uro, vlaga 50-odstotna, nebo skoraj jasno, morje razgibano, temperatura morja 18,7 stopinje.
ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Tairon Sossi, Aris Sveronis, Nicola Benedetti.
UMRLI SO: 76-letna Giuseppina Subelli, 85-letna Giuseppina Fontanot, 67-letni Basilio Bano, 82-letni Alessandro Zanelli, 103 leta stara Palmira Riosa, 84-letna Dinora Lussi, 72-letni Francesco Mahnic, 85-letna Irene Delneri, 74-letna Giovanna Krainc.

Konfekcije
»FANY«
Stefania Millo
zimsko oblačila
za ženske in moške
UL. FLAVIA DI STRAMARE 107
(ZAVLJE): TEL.: 231118

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN
Nedelja, 1. novembra 1987
Dnevna služba - od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30
Dnevred XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Lungomare Venezia 3 (Milje).
Dnevna služba - tudi od 13.00 do 16.00
Dnevred XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Lungomare Venezia 4 (Milje).
Nočna služba - 20.30 do 8.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Lungomare Venezia 3 (Milje).
PROSEK (tel. 225141 in 225340) - od 8.30 do 13.00. Od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.
Torek, 3. novembra 1987
Dnevna služba - od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan), Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18, Mazzinijev drevored 1 (Milje).
Dnevna služba - tudi od 13.00 do 16.00
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan), Mazzinijev drevored 1 (Milje).
Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18, Mazzinijev drevored 1 (Milje).
OPCINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) - od 8.30 do 13.00. Od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.
ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure

Od ponedeljka, 2., do sobote, 7. novembra 1987
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan).
OPCINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) in MILJE (Mazzinijev drevored 1, tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan), Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18.
OPCINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) in MILJE (Mazzinijev drevored 1, tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18.
OPCINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) in MILJE (Mazzinijev drevored 1, tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

LOTERIJA
BARI 85 41 62 3 40
CAGLIARI 89 50 3 57 63
FIRENCE 12 56 37 64 85
GENOVA 85 83 21 7 31
MILAN 77 80 22 79 3
NEAPELJ 51 52 45 76 46
PALERMO 73 8 16 87 26
RIM 38 51 61 31 52
TURIN 45 75 21 85 53
BENETKE 39 5 63 56 71
ENALOTTO
2 2 1 2 2 X 2 X X X X X
KVOTE:
12 47.684.000.—
11 1.689.000.—
10 130.000.—

Ul. sv. Frančiška 20
Marjan Kravos
grafični ciklus
KVADRAT KOT UMETNIŠKA TEMA
Uvodna beseda Jure Mikuž
Otvoritev v četrtek, 5. novembra, ob 18. uri.

koncerti
Società dei concerti — Tržaško koncertno društvo — Jutri, 2. novembra, ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil kvartet »NUOVO QUARTETTO«. Izvajali bodo Boccherinijeve, Beethovne in Ravelove skladbe.
SKD Tabor v sodelovanju z MePZ Primorec-Tabor - OPENSKI GLASBENI VEČERI - V soboto, 7. novembra, ob 19.30 v mali dvorani Prosvetnega doma na Opčinah odprtje razstave glasbil izdelovalca Marka Ternovca; ob 20.30 koncert "Da cantare sopra il liuto" za glas in lutnjo. Nastopata Marko Beasley in Stefano Rocco. Vabljeni!

razna obvestila
Partizani aktivisti - sekcija Opčine, Bani in Ferlugli Danes, 1. novembra, bo počastitev padlih v NOV. Zbirališče ob 9.30 na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah. Najprej bomo počastili padle pri vaškem spomeniku na Narodni ulici, nato na pokopališču. Istočasno bo delegacija položila vence pri spomeniku 71. talcev, pri spomeniku P. Tomažiča in tovarišev ter Rozalije Gulič. Sodeluje moški pevski zbor Tabor z Opčin.
Odbor za postavitev spomenika padlih v Mačkoljah in KD Primorsko vabita vaščane, da se zberejo danes, 1. novembra, ob 10.30 pred vaškim spomenikom, kjer bo polaganje venca. Sodeloval bo mešani pevski zbor Primorsko.
SKD S. Škamperle in Union - Danes, 1. novembra, ob 11. uri pred Narodnim domom pri Sv. Ivanu položitev venca v počastitev spomina padlih v narodnoosvobodilnem boju. Vabljeni!
KD Slovan - Padriče vabi člane na REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v torek, 3. novembra, ob 20.30 v prostorih Gozdné zadruge. Dnevni red: predsedniško, tajniško, blagajniško poročilo, volitve, razno.
Tabor mladih mladim obrtnikom. Vabimo vas, da se ponovno ali na novo udeležite decembrskega sejma, ki bo v Prosvetnem domu 3., 4. in 5. decembra na Opčinah. Na sejmu lahko razstavljate vse svoje obrtniške izdelke. Prosimo vas, da se pisмено javite na naslov: Tabor mladih, Ul. Ricreatore 1, 34016 Opčine, do 10. novembra 1987.
SKD Tabor - Prosvetni dom - Opčine. Tečaj italijansčine za Slovence se začne v sredo, 4. novembra, ob 19. uri. Možni so še dodatni vpisi.
Narodna in študijska knjižnica sporoča, da odslej posluje neprekinjeno od 9. do 19. ure vsak dan, razen ob sobotah, nedeljah in praznikih.
Občina Dolina sporoča, da bo sestavila prednostno lestvico začasno zaposlitev osebja v občinskih kuhinjah v primeru odsotnosti stalnega osebja. Zainteresirani morajo biti vpisani v seznam delovnega urada in imeti veljavno zdravstveno knjižico. Rok za predložitve prošnje zapade v torek, 10. novembra 1987. Za vsa pojasnila naj se zainteresirani obrnejo na občinsko tajništvo tel. 228110, 228127.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V TRSTU
prireja
Deželni knjižničarski tečaj
Tečaj bo trikrat tedensko v popoldanskih urah. Začetek tečaja bo v torek, 10. novembra, zaključil pa se bo 25. novembra 1987. Tečaj je brezplačen.
Prošnje na navadnem papirju pošljite na naslov: Narodna in študijska knjižnica, Ul. sv. Frančiška 20/I, 34133 Trst, do 6. novembra 1987.

TRŽAŠKA POKRAJINA
Tržaška pokrajinska uprava obvešča kmetijske podjetnike, ki upravljajo individualna ali družabniška posestva na ozemlju pokrajine, da v skladu z zakonom št. 373, z dne 18. 7. 1980 - Sklad za Trst, razpolaga s finančnimi sredstvi za posege v kmetijstvu in to še posebej v vinogradniškem, vrtnarskem in živinorejskem sektorju.
Podjetja, ki želijo koristiti ta sredstva, morajo vložiti prošnjo na kolkovanem papirju na Pokrajinsko upravo, Trg V. Veneto 4 - Trst, najkasneje do 21. 11. 1987.
V prošnji naj podjetniki sintetično opišejo posestvo in kmetijsko dejavnost, s katero se ukvarjajo. Priložiti morajo tudi podroben predračun z vsemi predvidenimi stroški za razširitev podjetniških struktur.
Vsak prosilec mora tudi izjaviti, da letos za iste stroške ni vložil nobene prošnje za prispevek in se tudi obvezati, da je ne bo niti kasneje.
Podrobnejše informacije lahko zainteresirani dobijo v pokrajinskem uradu za kmetijstvo, Ulica Geppa 21, III. nadstropje, tel. 61812 int. 265-278.
PRESEDNIK (Dario Locchi)

razne prireditve
KD Vesna in sekcija KPI iz Križa prirediti v četrtek, 5. novembra, ob 20. uri OKROGLO MIZO O REFERENDUMIH. Sodelujejo Brezigar - SSK, Tuta - PSI in Grbec - KPI. Vabljeni!
SKD Slavec - Ricmanje in KPD Jadran - Dekani pod pokroviteljstvom ZSKD-Trst in ZKO-Koper prireja v Ricmanjih 7. in 8. novembra ter v Dekanijah 14. in 15. novembra kulturno manifestacijo ISTRABO ob 105. obletnici ustanovitve pevskega zbora v Ricmanjih in ob 75. obletnici smrti Ivana Benka, ustanovitelja Čitalnice v Dekanijah. V soboto, 7. t. m., ob 20. uri v galeriji Babna hiša v Ricmanjih otvoritev likovne razstave Toma Vrana in IX. razstave in pokušnje novih vin ob sodelovanju ženskega pevskega zbora Jadran iz Dekanov. V nedeljo, 8. t. m., ob 17. uri v gledališču F. Prešeren v Boljuncu kulturna prireditev. Nastopajo: MePZ Slavec-Ricmanje, Obalni oktet Izola, pesnik Edelman Jurinčič, MePZ Primorsko-Mačkolje, MePZ srednjih šol Koper, glasbena skupina Istra Nova, oktet Škofije, MePZ Slovenec-Boršt in MePZ Obala-Koper. V soboto, 14. t. m., ob 20. uri v Kulturnem domu v Dekanijah otvoritev likovne razstave Demetrija Ceja ob sodelovanju MePZ Slavec iz Ricmanj. V nedeljo, 15. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Dekanijah kulturna prireditev. Nastopajo: ŽPZ Jadran-Dekani, MPZ Venturini-Domjo, pesnik Aleksij Pregarc, MePZ upokojencev Koper, MPZ V. Vodnik-Dolina, glasbena skupina iz Privdora, MePZ Tomos-Koper, MePZ PD Mačkolje in MZ Ciril Kosmač-Koper. Vabljeni!
KD Rdeča zvezda vabi v nedeljo, 8. novembra, ob 18. uri v športno-kulturni center v Zgonik na veseloigro A. Kralja »KDO JE NA VRSTI?« v izvedbi Amaterskega odra J. Štoka s Proseka, režija Igor Malalan.
Godbeno društvo Vesna - Križ vabi na KONCERT GODBE NA PIHALA IZ RICMANJ, ki bo v nedeljo, 8. novembra, ob 17. uri v Domu A. Sirk v Križu v okviru prijateljskega srečanja.
Mladinska skupina P. Tomažič organizira v nedeljo, 15. novembra 4. LÖV NA ZAKLAD. Sklepana prireditve v gledališču F. Prešeren s sodelovanjem ansambla. 1. nagrada: 8-dnevno bivanje na snegu v Alleghe (Belluno) za 2 osebi. Informacije in vpisovanje v Prosvetnem domu na Opčinah, in Ljudskem domu v Križu ter v gostilnah Pri lipi v Bazovici in Pri Tatjanji v Dolini.

Potovalni urad AURORA
sporoča, da bo tradicionalni izlet v KRANJSKO GORO - namenjen izključno cenj. klientom, ki so se v tem letu udeležili vsaj enega potovanja z našo agencijo - v dneh 6. do 8. decembra.
Cena izleta je 95.000 lir.
Programi so že na razpolago, vpisovanje pa se bo začelo v sredo, 4. novembra.
Slovenski taborniki v Italiji
ROD MODREGA VALA
Trst-Gorica
vabijo člane na
REDNI OBČNI ZBOR
ki bo v prostorih KD Jezero v Doberdolu v nedeljo, 8. novembra, ob 10. uri.
Vabljeni!

mali oglasi
OSMICO odpre Bože Sedmak v Križu št. 165. Toči črno in belo kapljico.
LUCIA - vedeževalka, razodene prihodnost in sveteje. Tel. 731074.
CENTRO DEL COLLEZIONISMO — Trst, Ul. Piccolomini 3, tel. 040/762488 — komisijska prodaja zbirateljskih predmetov na dražbah ali neposredno. Na razpolago smo vam za najugodnejši plasma posameznih predmetov ali celih zbirk: razglednic, kovancev, stare korespondence, najrazličnejših starinskih predmetov itd.
KUPITE SI ali pa naj vam kdo podari dragocen predmet - izdelek visoke bižuterije najboljših designerjev. Našli jih boste v DRAGULJARNI A. B. - Ul. Foschiatti 9 - Trst. Ta naslov si velja zapomniti.
PRODAM fiat 128 special, v dobrem stanju. Telefonirati na št. 0481/882447 dopoldne ali popoldne na št. 0481/69125.
PRODAM vespo 125 PKS, letnik 1985 v dobrem stanju. Za informacije tel. na št. 211936.
PRODAM fiat 126, prevoženih 50.000 km v odličnem stanju. Tel. 822103.
V MARKETU PRALNIH PRAŠKOV UDOVIČ na Opčinah v Narodni ul. 28 boste našli po najbolj ugodnih cenah vse vrste praškov in parfumov najboljših firm.
DAM V NAJEM skladišče pri Domju, 70 kv. m. Tel. 228390.
KOZLI ZA OPLODITEV, čiste pasme, na razpolago v Nabrežini Kamnolomi št. 55 - tel. 200459.
KUPIM lesene tramove dolge 7 m, v dobrem stanju. Tel. 228886.
MLAD SLOVENSKI PAR kupi hišico na Krasu, tudi potrebno popravil. Tel. 815701 ob večernih urah.
OSMICO je odprl Felo Kosmač v Borštu. Toči belo in črno vino.

I. de Felszegy succ.
lastnik O. BETZ s.n.c.
ARTIKLI ZA ZOBOZDRAVNIKE
TRST
TRG S. GIOVANNI 6
I. nadstr. - Telef. (040) 767334/5
— Zastopnik IVOCLAR
— Vsi domači in tuji artikli za zobozdravniško rabo
— Zajamčeno zlato za zobe K 22 (917) in lotanje

Segulin
TRST Ul. Mazzini 51
foto kino optika
02733-361

PROMOCIJSKA PRODAJA s popusti
Kristall Sirca
od 10% do 50%
TRST - Stara istrska cesta 2 (nasproti stadiona)
obv. občin 10.10.87

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA
optika
Vilkj.
kontaktne leče
Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti)
TRST Telefon 77-29-96

KRIŽ KRAŽ

PRIOGA PRIMORSKEGA DNEVNKA — ŠT. 7

Urednik: BRANKO LAKOVIČ

KRIŽANKA Z NAŠIM ŠPORTNIKOM

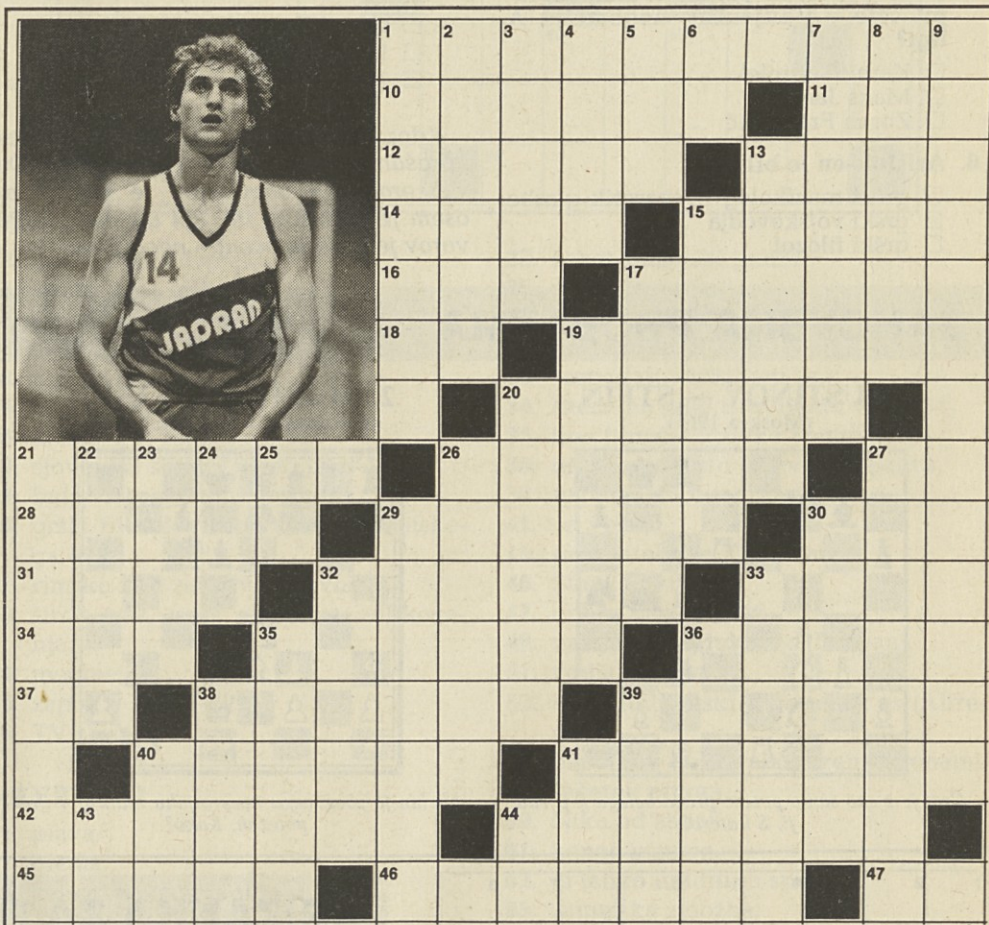
(edson)

VODORAVNO

1. sodobni popularen ansambel lahke glasbe, 10. usten, 11. prva ženska, 12. ga plačujemo neizkušnosti, 13. voda, ki v loku pada z višjega mesta, 14. pristanišče na južnem obrežju Arabije, 15. je navadno št. 7, oz. 11 v nogometnem moštvu, 16. deset v Londonu, 17. podkovanje, 18. avtomobilska oznaka Enne, 19. nanašajoče se na korito, 20. so pomembni pri skokih, 21. ime slavne vzhodnonemške atletinje Kochove, 26. odlična slovenska smučarka Svetova, 27. orig. naziv za reko Pad, 28. klici, pozivi v javnosti, 29. kit v italijanščini, 30. je lahko verižni ali križni, 31. zgornja okončina, 32. Mussolinijevo ime, 33. ime naše gledališke igralke Sardočeve, 34. se izteka v žilah, 35. glavno mesto stare asirske države, 36. francoski filmski igralec (Jean), 37. sopotnik v sredi, 38. po osmem in pred desetim, 39. davki na uvoženo ali izvoženo blago, 40. niso... tuji, 41. je tudi Fidel Castro, 42. Novi svet, 44. razbojnik, bandit, 45. prislov, ki krepi zanikanje, 46. reka v Severni Ameriki, 47. naš plus.

NAVPIČNO

1. dostavek, aneks, 2. formalen, 3. nivo, stopnja, 4. odličen finski pilot avtorallyja (Markku), 5. nekako na pol, 6. David Niven, 7. ostanki iz prejšnjih časov, 8. pevec folk glasbe (Frankie), 9. televizijski ali radijski spiker, 13. huda, neizprosna... borba, 15. Južna in Severna... azijska država, 17. razžagan neobdelan kos lesa za kurjavo, 19. v pravokotnem trikotniku ene ali druge stranice ob pravem kotu, 20. deli morja, ki se zajedajo v obrežja, 21. naš športnik na sliki, 22. vloga, delež družabnika, 23. pregovori, 24. črnski jezik, 25. osebni zaimek, 26. alkoholi, ki imajo šest hidroksilnih skupin, 27. gorovje med Francijo in Španijo, 29. prebivalec »Venezie«, 30. razsežnost, 32. prenočevanje na prostem, 33. desni pritok Donave, 35. agitacija, motnja, 36. zbor, ljudska skupščina SR Hrvaške, 38. žensko ime, 39. kos blaga z zavozlanimi ogli, 40. nekaj dekagrama, 41. alpska kopasta višava, 43. avtomobilska oznaka Milana, 44. kazalni zaimek.

V dar knjiga ZTT z novo igro!!!

Z naslednjo številko priloge Križkraz bomo prekinili rubriko na strani 7 "Naši kraji". In to predvsem iz dveh razlogov.

Prvič: na našem dnevniku že imamo podobno rubriko "Slike, ki niso le spomin".

Drugič: Križkraz je predvsem ugankarska priloga in zato smo menili, da bi še povečali zanimanje med našimi bralci, če bi uvedli kako "nagradno igro".

S prihodnjo številko naše priloge bomo tako objavili poseben "kotiček" namenjen našim bralcem, ki bodo lahko pokazali svojo ugankarsko spretnost.

Za vsak ojavljen prispevek v eni izmed naših prihodnjih številok priloge Križkraz boste lahko v dar dobili po en izvod knjige ZTT.

V tej številki

Poleg križank s črnimi polji, slikovnih križank, rebusov, anagramov, križanke za poliglote in italijanske križanke, kvizov itd. smo vam v tej številki poskrbeli tudi za nekatere nove "igre" kot "dvosmerna pot", "trojčki", "pesmice številčnice" itd.

Kar lotite se jih, ne bo vam žal.

NAŠI IN DRUGI KVIZI

(edson)

1. Kdo je bil Zaratustra?

- ☐ perzijski reformator
- ☐ grški filozof
- ☐ indijski matematik

2. Ime italijanskega filmskega režiserja Antonionija?

- ☐ Giancarlo
- ☐ Fausto
- ☐ Michelangelo

3. Avtor dela »Skarabej v srcu«?

- ☐ Alojz Rebula
- ☐ Boris Pahor
- ☐ Andrej Budal

4. Ustanovitelj dinastije Mauryja?

- ☐ Asoka
- ☐ Čandragupta
- ☐ Omar

5. Doberdobec, ki je kot vratar nastopil celo v italijanski nogometni A ligi?

- ☐ Karel Gergolet
- ☐ Maks Jarc
- ☐ Zoran Frandolič

6. Aristoksen je bil...

- ☐ grški muzikolog in teoretik glasbe
- ☐ grški vojskovodja
- ☐ grški filozof

7. Kje se nahaja mestece Argentina?

- ☐ pri Turinu
- ☐ pri Mantovi
- ☐ pri Ferrari

8. Kaj pomeni beseda kapija?

- ☐ glavna vhodna vrata
- ☐ gornji del stebra
- ☐ kongresna palača

9. Ime slovitega francoskega matematika, fizika in filozofa Pascala?

- ☐ Fernand
- ☐ Blaise
- ☐ Jean

10. Psevdonim nemškega pesnika Friedricha Leopolda von Hardenberga?

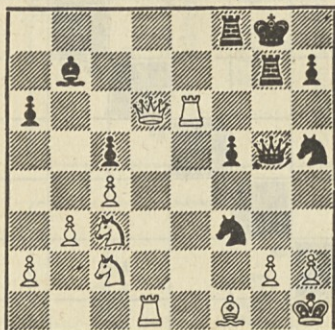
- ☐ Novalis
- ☐ Notorius
- ☐ Notaris

Kdor je pravilno odgovoril na vsa vprašanja, si zasluži oceno »odlično«. Devet pravih odgovorov je »devetica«, osem je »osmica« itd. Pet ali manj odgovorov je seveda ocena - negativna.

ŠAHOVSKA PROBLEMA

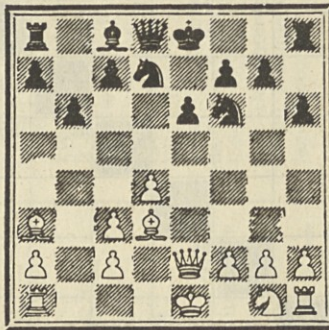
(jelinčič)

1. USTINOV — STEIN (Moskva 1965)

Črni je z eno samo potezo prisilil belega k predaji. S katero?

2. ALJEHIN — VASIČ (Simultanka v Gradiški 1931)

Aljehin je zbezanega nasprotnika matiral v dveh potezah. Kako?

1	2	3	4	5	6	7	8
9						10	
11					12		
13					14		
15					16		
17					18		
		19	20	21		22	
23	24		25				26
27		28					
29					30		

II. — KRIŽKRAŽ 7

SLOVARČEK

AMIENS — glavno mesto in trdnjava departementa Somme in bivše pokrajine Pikardije na severu Francije. V tem kraju so leta 1802 sklenili mir med Francijo, Anglijo, Španijo in Belgijo. Mesto znano tudi po gotski katedrali in tekstilni industriji.

ERBERG — slovenski filozof, ki je zastopal filozofsko šolo španskega sholastika Suareza. (Anton, 1695-1746).

KORN — nemški matematik in fizik, ki je znašel fotografiranje na daljavo. (Arthur).

MATSUMOTO — mesto na Japonskem, na otoku Honšu (Nipon). Industrija svile, strojna in kemična; gojijo sviloprejko.

NINIVE — glavno mesto stare asirske države na levem bregu Tigrisa, nasproti današnjemu Monsulu. Leta 608 pr. Kristusom ga je porušil Nabopolasar.

TANA — največje etiopsko jezero, v Amhari; na 1820 m s 3060 kv. m.

THURN — vodja čeških protestantov. Cesarskega komisarja Slavato je vrgel skozi okno (1618), to pa je sprožilo tridesetletno vojno. (Heinrich Mathias, 1567-1640).

ANAGRAM

(naš dopisnik)

SENATOR DC? NE!

pa vendar v Rimu je

(šm)

KRIŽKRAŽEVI SODELAVCI

V tej številki so sodelovali:

Duško JELINČIČ, Marjan KEMPERLE, Mario MAGAJNA, Tom MARC, Aleksander MUŽINA, Jože PETELIN, Mario ŠUŠTERŠIČ, Alfred ŠVAGELJ. Ilustrator: Barbara BONETA.

Razdalja med ljudmi je neskončna zaradi kontrasta vedno bolj popolnih tehničnih zvez. Ni časa za poglobitve in medsebojnega duhovnega spoznanja in zveze. (a-r)

KRIŽANKA ZA POLIGLOTE

(lako)

VODORAVNO

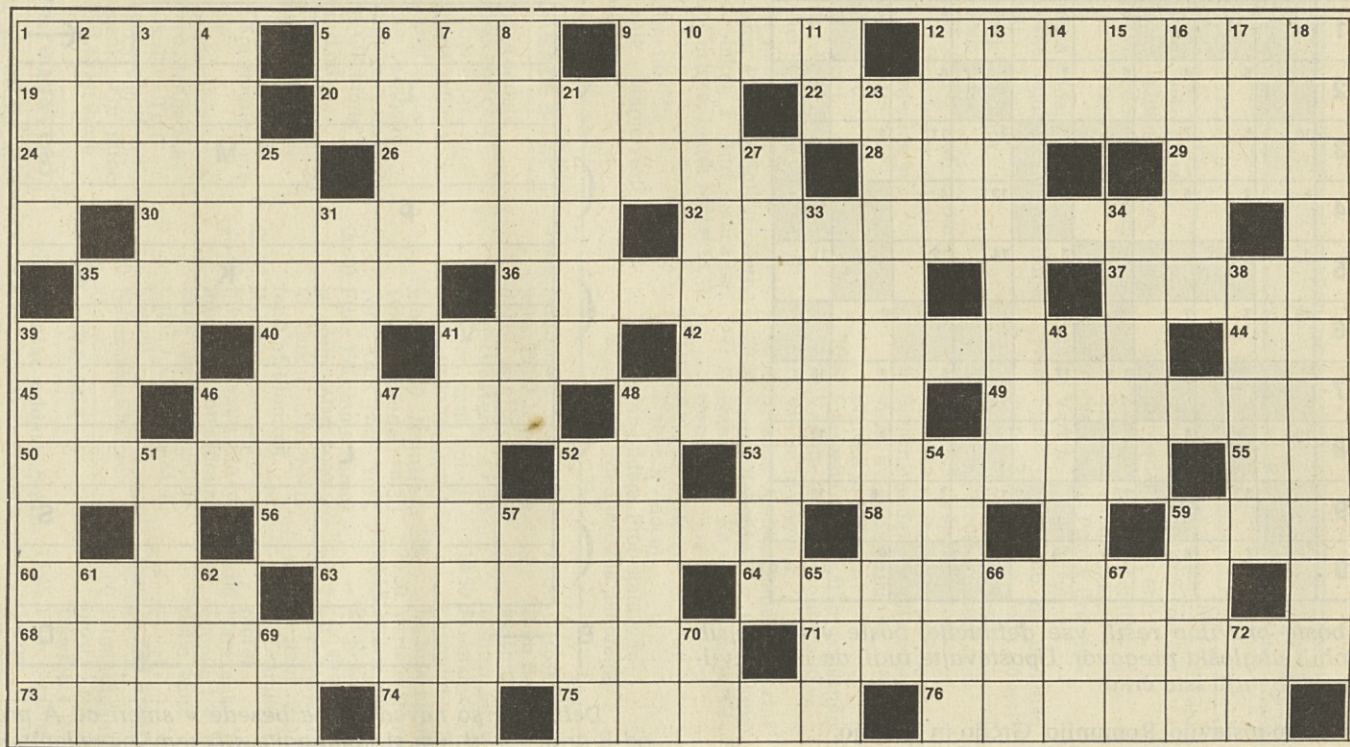
1. potnik (angl.),
9. ameriška vojaška baza pri Pordenonu,
10. znak za kem. prvino neon,
11. majhne, malenkostne (srbhv.),
12. žensko os. ime,
13. sekta, ločina (it.),
14. klin, količ, lesen žebelj (angl.),
15. letošnji Nobelov nagrajenec za mir,
16. Španija, Norveška, Avstrija,
17. deset (angl.),
18. Arezzo,
19. vrsta odpiranja šahovske igre,
23. Milena Dolgan,
25. gledališče (it.),
27. to shove, to push (slov.),
29. eden (angl.),
30. glavno mesto Bolgarije (it.).

NAVPIČNO

1. zabava, oddih (it.),

2. vojaški letalec (it.),
3. zasedanje, seja (angl.),
4. sveta (it.),
5. trojanski junak,
6. it. nikalnica,
7. končati, prenehati (nem.),
8. predsednik ZDA (Ronald),
12. aperitiv (angl., nem.),
18. toplice pri Padovi,
20. italijanska letalska služba,
21. jed, menaža; nered zmešnjava (angl.),
22. tretji, drgniti (srbhv.),
24. reka Kozakov,
26. boia... brez glave,
28. znak za kem. prvino telur.

V oklepaju so označene okrajšave nem. (za prevod v nemščino), angl. (za prevod v angleščino), it. (za prevod v italijanščino) itd.

VODORAVNO

1. ud,
5. zaničljivo ime za ženske,
9. čas pred veliko nočjo,
12. strah,
19. nesrečni letalec,
20. slovenski konstruktor letal in športni organizator (Stanko, 189 -1959),
22. kositi in večerjati,
24. tolkalo,
26. premožnej,
28. pevka Joko,
29. mutec,
30. tujec,
32. poslednji... kamen,
35. dva, z enačajem povezana matematična izraza,
36. niso umetni,
37. ljubljanski dnevnik,
39. krilo rimske legije,
40. italijanski spolnik,
41. izvir,
42. pritisniti,
44. končni zlom,
45. Danska,
46. ni mono,
48. antilski otok z dvema republikama,
49. krava pred telitvijo,
50. medo,

52. ime lepotic Derek,
53. sredstva za čiščenje,
55. števniki,
56. slikar iz Ajdovščine (1896-1970),
58. oziralni zaimek,
59. žensko ime,
60. mesto, ki... teče,
63. slovenski slikar (Jožef, 1790-1866),
64. bula, nabrekli,
68. grški filozof, pisec prvega filozofskega dela,
71. rimsko ime za 60 vodoravno,
73. širok trak, znak visokega odlikovanja,
74. medmet,
75. zapor,
76. TV zasloni.

23. brkat zamejski politik,
25. prenočevanje,
27. poletni turizem,
31. postati bled,
33. razpadati, razkrajati se,
34. literarno delo o življenju v naravi,
35. ime filmske igralkice Sommer,
38. držaj iz lokasto ukrivljene palice,
39. najvišji čin v mornarici,
41. na veke,
43. prvi satelit za TV prenose,
46. Stanko Vuk,
47. dobro ime, prestiž,
48. nekdanji hajdukovec (Dragan),
51. vodja fakultete,
52. bivši italijanski kolesarski as (Alfredo),
54. papeževa pokrivala s tremi kronami,
57. začetek pinota,
59. Nika od zadaj,
61. konec izmene,
62. je lahko uradni in spolni,
65. zamejska založba,
66. slovenska stranka,
67. baskovska organizacija,
69. Sarajevo,
70. italijanski kralj,
72. Charles Ives.

NAVPIČNO

1. plava,
2. gleda,
3. celica, prostor za pilota,
4. gladiatorski teater,
5. »Brižitka«,
6. vprašuje: »Kdo se boji Virginie Woolf?«,
7. je lahko gospodarski in demografski,
8. ime nogometnega trenerja Bersellinija,
9. petica,
10. največji otok v otočju Riukiu, oporišče ZDA,
11. Turin,
12. ime književnika Župančiča,
13. sprejeti, skleniti,
14. njo,
15. konec zmešnjav,
16. pasti, uganke,
17. meter v sredi,
18. pretirana spolna sla pri ženskah,
21. uslužbenec, ki pobira dac,

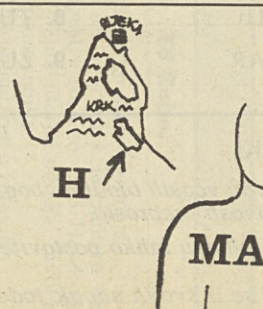
REBUS

5,5

REBUS

6,4

SKRINJA

(tom)

1				1	2	3	4		2
2		5	4	6	7		8	9	
3	10	5	7			8	11	4	
4	3	2	6	12		13	4		
5	8				3	14	15		11
6	16	7	7		2			8	
7				2	17		5	7	16
8	18		4		9		15	4	13
9		3		17		11	7	16	13
10		7	3	16	19			9	14

Ce boste pravilno rešili vse definicije, boste v temnejših poljih dobili angleški pregovor. Upoštevajte tudi, da isti številki vedno odgovarja ista črka.

1. meji na Jugoslavijo, Romunijo, Grčijo in Turčijo,
2. znamenite Poljane v Parizu,
3. po onem iz leta 1920 je Koroška pripadla Avstriji,
4. ostanki avtomobila po karambolu,
5. alpinist ga uporabi v neprehodni steni,
6. proti njej se bori vsaka manjšina,
7. agresiven,
8. primeren za doseg zastavljenega cilja,
9. proizvajalec,
10. predhodnik Gorbačova.

UGANKA (a-r)

JE VIDNA, živa, brez telesa,
če sije sonce, luna, luč;
zgubi se v nič, ko temna noč
zakriva polja in drevesa.

TROJČKI

(a-r)

V prvem stolpcu so priimki naših pisateljev, v drugem njihova dela, v tretjem pa literarne zvrsti, v katere ta dela sodijo. Njihovo zaporedje je pomešano, vi pa jih, spravite v red.

1. CANKAR	1. CELJSKI GROFJE	1. ČRTICE
2. KERSNIK	2. JARA GOSPODA	2. DRAMA
3. KREFT	3. LJUBEZEN NA ODORU	3. KOMEDIJA
4. LEVSTIK	4. PODOBE IZ SANJ	4. NOVELA
5. LINHART	5. 4.000	5. POVEST
6. MILČINSKI	6. TOLMINCI	6. PRAVLJICA
7. PREGELJ	7. TOLOVAJ MATAJ	7. ROMAN
8. PREŽIH	8. TUGOMER	8. SATIRA
9. TAVČAR	9. ŽUPANOVA MICKA	9. TRAGEDIJA

UTRINKI

Morda včasih blodimo bogve kod in begamo za nečim, kar je samo v bližini in je do obupnosti preprosto.

V življenju lahko postavite vprašaj povsod in verjemite, da bo vedno na pravem mestu.

Uči se iz svojih napak, toda ne uči drugih, da jih posnamejo. (a-r)

DVOSMERN A POT

(švagelj)

(					R					← A
			L							)
(						M				)
			P							)
(						K				)
			V							)
(								J		)
				L						)
(									S	)
					A					)
B →									D	)

Definicije so navedene za besede v smeri od A proti B in od B proti A. Pri tem si pomagajte s črkami navedenimi v liku.

OD A PROTI B

ni mrzla - predmet
za kadilce - grško
mesto - naziv -
vsebuje zrna -
mesto v ZDA (New
Mexico) - nekda-
nja slov. jed - obr-
tniška dela - film-
ska igralka Nova-
kova - hudič - bož-
ja pot - dalmatin-

ska gora - stari
Mezopotamci -
kraj pri Opatiji -
Kardelj - zanka -
lepilo

OD B PROTI A

žlahtna - nelep a -
se dobro počuti -
trpi inflacijo - so
vlekli drevo in voz
- upodabljati - niso

črne - hrib med Tr-
stom in Opčinami -
ni kopno - dolinica
- tatič - na snegu
se jo dobro vidi -
organ vida - rud-
nik pri Labinu -
kmečko rezilo -
balerine - ono, ki
ga ni več - angl.
koža - krasne -
elipsa

KAKO Z REKE V TRST?

R E K A

. _ _ _

_ _ _ .

_ _ _ _

_ . _ _

T R S T

Kako z REKE, največjega jugoslo-
vanskega пристanišča, priti v Trst? Z
ladjo seveda, lahko pa priplujejo tudi
na ugankarski način. Kako?

Besedi REKA spremenite prvo črko,
da dobite samostalnik znanega pome-
na. Tej besedi spremenite tretjo črko,
tako da spet dobite znan samostalnik.
Temu zamenjate zadnjo črko, tako da
spet dobite znan samostalnik. Postop-
ek ponovite z zamenjavo druge črke.
Ponovno zamenjate prvo črko in kaj
ste dobili? TRST!

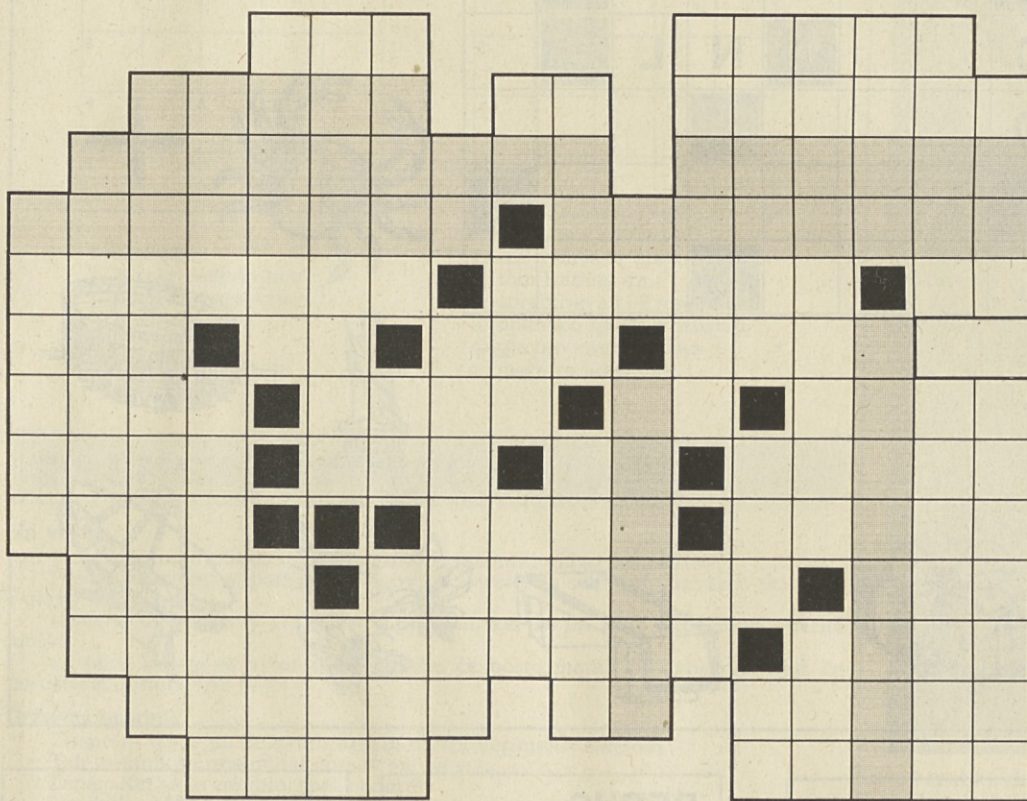
Črke, ki jih morate zamenjati, so
zgoraj označene s piko.

(gallus)

KOMBINACIJSKA KRIŽANKA Z AVSTRALSKIMI MESTI

(gallus)

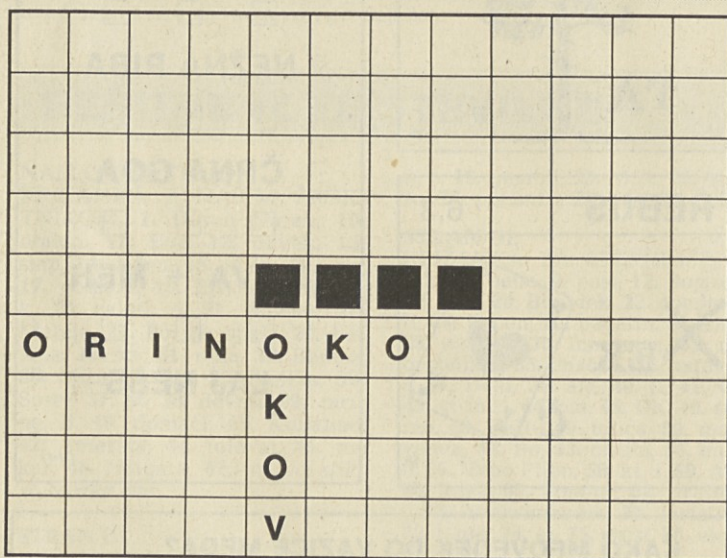
Besede s spiska (ob strani) s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik križanke. Ko boste križanko rešili do konca, boste v sivih poljih prebrali imena sedmih avstralskih mest.

- 11 črk:** OJEKLENITEV - PENETRACIJA
- 9 črk:** MATSUMOTO -ŠKRBAVOST
- 8 črk:** STORITEV
- 7 črk:** ANAGRAM - ANATEMA - KISARNA - PARKINS - PIATNIK - RADIRKA - STEARIN
- 6 črk:** ALASKA - ALKOVA - AMIENS - CSOKOR - ERBERG - KAIRKA
- 5 črk:** ATLAS - DEBAR - DVINA - ESENI - KETTE - KREMA - RAŠID - SEDAN - THURN
- 4 črke:** ANET - ASTA - BIRR - ELBA - ETAT - IOWA - KAVA - KRED - KURA - ODAK - OKIS - OMAN - PENA - ROCA - TITO
- 3 črke:** AGA - BER - EAK - EST - KOT - LET - OST - POR - RAI - VIR
- 2 črki:** AT - ED - EN - EY - GT - IV - KY - RA - RI - SA - SK - TI

ZA SPRETNEJŠE

(lako)

To križanko smo namenili spretnim reševalcem. Definicije (vodoravno in navpično) niso po vrstnem redu in v edino pomoč sta označeni dve besedi v liku, v katerega (poleg že štirih v liku) nesimetrično razporedite še 13 črnih polj.

VODORAVNO: odličan brazilski pilot formule 1 - ime pevca King Coleja - glavno mesto ZDA - ime slov. mladinske pisateljice Perocijeve - bije vojno z Iranom - Španija, Italija, Romunija - poveljnik osnovne vojaške enote - je mornarjem še kako v pomoč - mesto... Bend v Indiani (ZDA) - nepozabni jugoslovanski državnik - prebivalke severnega evropskega otoka - tičati na mestu - it. pritrdilnica - Nuoro - prebivalec Tirolske.

NAVPIČNO: skala - zbor treh glasbenikov - greda, pas, del njive - prijati, zapreti - Renko Stanislav - am. filmski igralec (Anthony) - stresiti... sadje z drevja - neutrudljiv - am. filmski igralec (Charles) - vrste dreves - angleška reka - it. avtomobilska služba - Olbracht Ivan - pri šahu kralj v izgubljenem položaju - je lahko apneni ali brizgani - Churchillovo ime - mavec.

PESMICE ŠTEVILNICE

(šm)

Isti številki odgovarja vedno ista črka.

1. pesmica

1 2 3 4 LJUBICI 5 4 6 2 7 8 2
NA 9 10 11 12 13 4 10 14 15 4
8 2 16 4 13 14, 5 2 15 4 13 14
2 6 9 14 7 14 MOLİ

2. pesmica

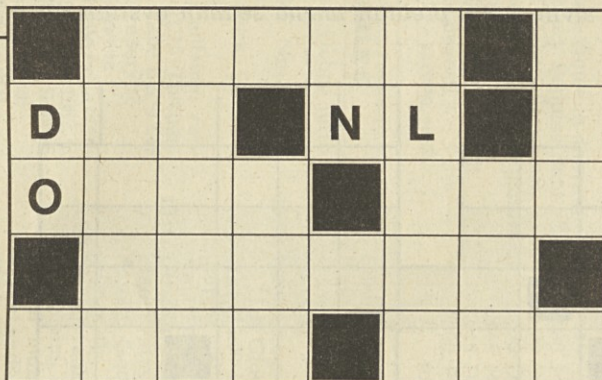
1 2 PRŠU 1 2 3 4 5 2 6 7
3 8 9 10 11 10 12 5 13 HTU,
14 2 15 5 8 16 2 1 2 6 12 13 6 5 7
K EN 15 4 7 16 13 1 2 17 7

3. pesmica

1 2 3 4 3 5 6 7 3 8 RIBIČ
9 10 11 12 10 4 13 7 SEDI,
8 9 TRNEK 14 2 9 5 3 10
K SE 15 10 16 2 4 2 17 7

KRIŽKRAŽ ZA MLADE

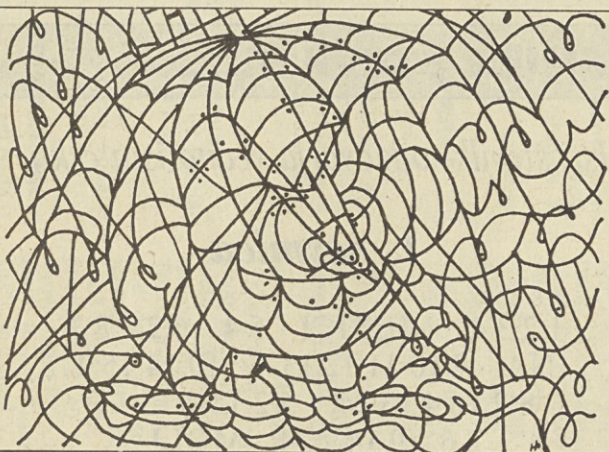
VODORAVNO

NAVPIČNO

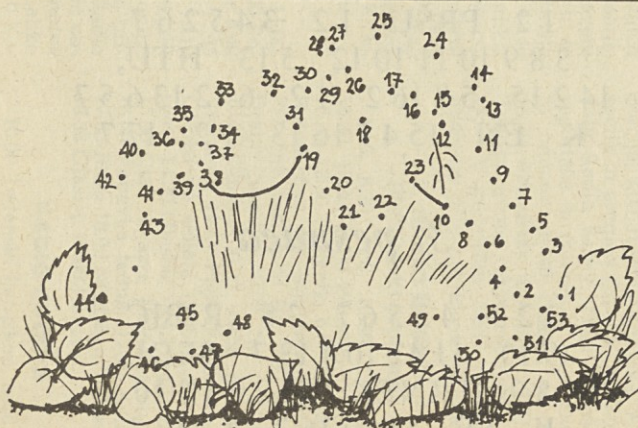

KAJ SE BO PRIKAZALO ?

Pobarvaj le dele, ki so označeni s piko

OD PIKE DO PIKE

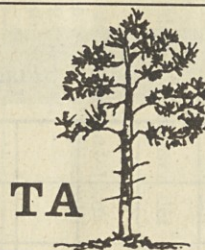

Poveži vse pike s črtami v zaporedju od 1 do 53

VI. — KRIŽKRAŽ 7

REBUS

5

REBUS

6,3

ANAGRAMI

(naši kraji)

TINA KARA

☐ ☐ ☐

NEŽNA RIBA

☐ ☐ ☐

ČRNA GOA

☐ ☐ ☐

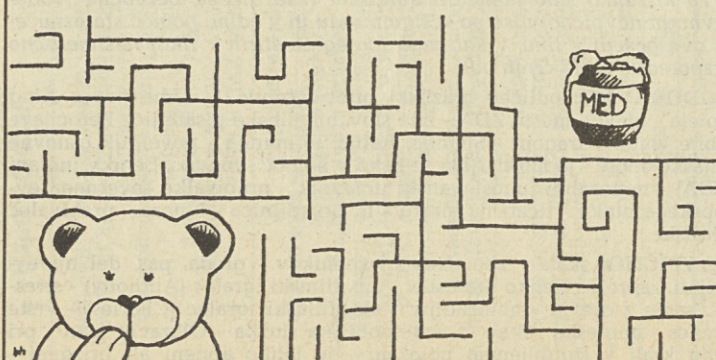
NJIVA + MEH

☐ ☐ ☐

LAJ NESS

(a-r)

KAKO MEDVEDEK DO VAZICE MEDA?

MAGIČNA LIKA

(edson)

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

1. nadležen
2. žensko osebno ime
3. opensko prosvetno društvo
4. deli celote
5. vaja med poukom

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

1. az. država z glavnim mestom Katmandu
2. spremljevalci Erosa
3. opensko športno društvo
4. glavno mesto Grčije
5. mera za tekočine

ZA SMEH IN DOBRO VOLJO

(kovin)

Na vlaku

Nepriveden potnik med hitro vožnjo vlaka moli glavo čez okence. Precej zaskrbljen sopotnik ga nagovori: »Veste, da se je zelo nevarno sklanjati z glavo skozi okno.«

»Mislite raje nase! S svojo glavo počnem, kar se mi zdi,« mu osorno odvrne možki.

»A tako, potem se nikar ne pritožujte, če boste morali poravnati stroške, če porušite kak steber ob tiru.«

Državni uradnik

Znano je, da se po državnih uradih ne »pretegujejo« z delom.

Tak uradnik je prisopihal domov na večerjo.

Žena: »Kaj se je zgodilo, spet nadure?«

Uradnik: »Ne, le da me moji kolegi spet niso zbudili.«

Zadnja novost

Lična gospa stopi v trgovino.

»Pravite mi, da je ta obleka zadnja novost. Videti je super-moderna. Ali ne obstoja nevarnost, da bo obleka zbledela?«

»Nikakor ne! Že dve leti je v izlozbi, v katero pripeka sonce. Nikakršne nevarnosti ni torej,« odgovori prodajalka.

REŠITVE IZ TE ŠTEVILKE

NASLOVNA STRAN

KRIŽANKA Z NAŠIM ŠPORTNIKOM. 1. Duran Duran, 10. oralen, 11. Eva, 12. davek, 13. slap, 14. Aden, 15. krilo, 16. ten, 17. podkov, 18. EN, 19. koritin, k, 20. zaleti, d, 21. Marita, 26. Mateja, 27. Po, 28. apeli, 29. balena, 30. šiv, 31. roka, 32. Benito, 33. Mira, 34. kri, 35. Ninive, 36. Sorel, 37. ot, 38. deveti, 39. carine, B, 40. domači, 41. Kubanec, 42. Amerika, 44. tolovaj, 45. nikar, 46. Niagara, 47. in. Na sliki = Marko Ban.

STRAN II.

NAŠI IN DRUGI KVIZI. 1. perzijski reformator, 2. Michelangelo, 3. Boris Pahor, 4. Čandragupta, 5. Karel Gergolet, 6. grški muzikolog in teoretik glasbe, 7. pri Ferrari, 8. glavna vhodna vrata, 9. Blaise, 10. Novalis.

ŠAHOVSKA PROBLEMA. 1. problem: 1. ...Td7 in beli se vdal (po 2. Dd7 sledi 2. ...Sg3+ hg3 3. Dh5 mat). 2. problem: 1. De6+; 2. fe6: Lg6 mat.

ANAGRAM. SENATOR DC? NE! = Sandor Tence.

KRIŽANKA ZA POLIGLOTE. 1. passenger, 9. Aviano, 10. Ne, 11. sitne, 12. Ada, 13. setta, 14. peg, 15. Arias, 16. ENA, 17. ten, 18. AR,

n, e, 19. gambit, 23. M.D., 25. teatro, 27. potisniti, 29. one, 30. Sofia.

STRAN III.

KRIŽANKA ZA STRPNEJŠE. 1. roka, 5. babe, 9. post, 12. bojazen, 19. Ikar, 20. Bloudek, 22. obedovati, 24. boben, 26. bogatin, 28. Ono, 29. nem, a, 30. inozemec, 32. nagrobnik, f, 35. enačbe, 36. naravni, r, 37. Delo, 39. ala, 40. il, 41. vir, 42. vtisniti, 44. om, 45. DK, 46. stereo, 48. Haiti, 49. telica, 50. medvedek, 52. Bo, 53. čistila, 55. en, i, e, 56. Veno Pilon, 58. ki, s, 59. Ani, 60. Reka, 63. Tominc, 64. izrastek, j, 68. Anaksimander, 71. tarsatica, 73. lenta, 74. ej, 75. arest, 76. ekrani.

REBUS. HI tri kos CI = Hitri kosci. REBUS. H Rab rama MA = Hrabra mama.

STRAN IV.

SKRINJA. 1. Bolgarija, 2. Elizejske, 3. plebiscit, 4. razbitine, 5. svedrovec, 6. neenakost, 7. napadalen, 8. učinkovit, 9. producent, 10. Černjenko. Rešitev pregovora = Bolje biti neveden kot napačno poučen.

DVOSMERNI POT. Od A proti B: gorka - pepelnik - Solun - ime - klas - El Paso - kaša - rokodelstva - Kim - zlodej - romanje - Velebit - Asiri - Lovran - Edvard - zadruga - lim. UGANKA. Rešitev = senca.

TROJČKI: 1 4 1, 2 2 5, 3 1 2, 4 8 9, 5 9 3, 6 7 6, 7 6 7, 8 3 4, 9 5 8. KAKO Z REKE V TRST? Reka - peka - pesa - pest - prst - Trst.

STRAN V.

KOMBINACIJSKA KRIŽANKA Z AVSTRALSKIMI MESTI. Est - rašid - PERTH - ed - alkova - MELBOURNE - DARWIN - CANBERRA - BRISBANE - stearin - Kairka - at - ost - gt - por - kava - kura - etat - sa - Ođak - Oman - vir - ky - Eseni - Roca - Kred - atlas - Tito - Piatnik - aga - ojeklenitev - Birr - Amiens - ey - Sedan - asta - krema.

ZA SPRETNEJŠE. Washington - m - Irke - EIR - Ela - Nelson Piquet - stati - South - Tito - Irak - ORINOKO - NU - e - Nat - komandir - Tirolec - e - si - svetilnik.

PESMICE ŠTEVILČNICE. 1. pesmica: Moji ljubici ni dobro / na slamci leži / ročice, nožice / od sebe moli. 2. pesmica: Je pršu, je prnesu / pokazat ni htu / med noge stisnu / k en drugi je šu. 3. pesmica: Moj ljubi je ribič / na skalci sedi / en trnek ponuja / k se rado lovi.

STRAN VI.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Radio - k - dar - NL - i - oder - top - ananas - krak - rep.

REBUS. TA bor = Tabor. REBUS. Krat EK Č as = Kratek čas. ANAGRAMI. TINA KARA = Katinara, NEŽNA RIBA = Nabrežina, ČRNA GOA = Gročana, NJIVA + MEH = Mavhinje, LAJNESS = Sesljan.

STRAN VII.

MAGIČNA LIKA. 1. lik. 1. siten, 2. Ivana, 3. Tabor, 4. enote, 5. narek. 2. lik. 1. Nepal, 2. eroti, 3. Polet, 4. Atene, 5. liter.

STRAN VIII.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Karirana - okomenen - sabotaza - Odila - in - veda - Ava - Ema - Kras - LI - p - brskati - kor - čeketati - ne - Ita Rina - z - v - Nrn - kal - AJE - Aosta - insult - RAI - jutri - F - E.K. - paranoik - ose - ptialin - rja - tir - Einstein - G - Korn - N.V. - Amazonke - Te - vogal - t - A.N. - eratični - b - c - serene - č - ostro - kotni - atki - revolucionaren. Na slikah = Občina Repentabor, Fernetiči in Col.

Opomba.

Pri križankah so rešitve navedene le vodoravno.

NAŠI KRAJI

Na sliki vidimo še eno edino hišo v Bazovici, ki je ohranjena, kot je bila zgrajena pred skoraj 400 leti (1580 - 1600) po turškem preganjanju.

Lastnik hiše s št. 2 je Nini Marc (po domače Filipov), ki je v tej hiši bival še po koncu prve svetovne vojne, ko jo je načel požar. Lastnik je izrazil željo, da bi hiša tudi po morebitni prenovi ohranila staro številko.

Fotografijo in tekst je poslal Janko Kovačič iz Sosljana.

							Sestavi LAKO	NAŠ PESNIK (SREČKO)	VISOKO- ŠOLEC	TRNATA GRMIČASTA RASTLINA	IT. MESTO Z ZNANIM AVTO- DROMOM	VELIKO REŠETO	TROPSKA PAPIGA	MRTVA	JUŽNO- AMERIŠKA RASTLINA
							KVADRATNA, KOCKASTA								
							SKOP, STISKAV								
							NAMIRNO OVIRANJE DELA								
							ŽENSKO OSEBNO IME						NAŠ PLUS PLOSKOVNA MERA		
							STROKA					FILMSKA IGRALKA GARDNER			
							ŽENSKO OSEBNO IME				ZGONIŠKO ŠP. DRUŠTVO				
											PREOBSIRNA				
BERI NOVI MATAJUR		POVRATEN, VELJAVEN ZA NAZAJ	JUG. KOŠARKAR IN SEDAJ TRENER	SKALA	HRIBOVITA GRŠKA POKRAJINA	ETIOPSKO JEZERO	LIVNO				OSEBNI ZAIMEK				
PO PAPIRIH... ISKATI							EVROPSKI PREBIVALCI		PEVSKI ZBOR						
OGLAŠATI SE KOT... SRAKE										NAŠA NIKALNICA PADE... V GLEDALIŠČU					
IDA KRAVANJA								FOTO: MARIO MAGAJNA			PRVI ASTRONAVT				
NERINA BREZ SAMO- GLASNIKOV					LUŽA, MLAKA			AVSTRILJA, JAPONSKA, ŠPANJA NUNCIJ NA POL							
MESTO V SEVERNI ITALIJI						NAPAD									
IT. RADIJSKA SLUŽBA					OKOLI TREBUHA	VISOK ŽENSKI GLAS	NE VČERAJ, NE DANES VARIETE NA SREDI					BERI PRIMORSKI DNEVNIK	ŽUPAN- ČICEVO IME	PREDSEDNIK SPDT (ALEKSANDER)	
ELIA KAZAN			BOLAN ZA PARANOJO IVAN NABI									NADLEŽNE ŽUŽELKE			
FERMENT V SLINI								ŽELEZOV OKSID OMENITI				TIRNICA POMOČNIK PRI KLANJU			
VELIKAN NAŠEGA STOLETJA (ALBERT)									IME IT. KOLESARJA ARGENTINA		NEMŠKI MATEMATIK (ARTHUR) ZA TEBE				
NOVAK VLADO							JAHALKE, BOJEVITE ŽENSKÉ								
ZNAK ZA KEM. PRVINO TELUR							STIČIŠČE KLEPETA					VOJAŠKE ENOTE	KRIŽKRAŽ JE NAŠ		
ANTON NOVAČAN							BLODEČI, SAMOTNI								
DARUJ V SKLAD MITJA ČUK		ZNAK ZA KEM. PRVINO SELEN	TITOV VELES	ROVIGO		KURA NA POL	VEDRE, MIRNE V IT. OLIVER CROMWELL							KAMBODŽA, NORVEŠKA	
KI IMAJO OSTRE KOTE											OČETJE				
PREVRATEN, UPOREN															KRIŽKRAŽ ZA PROSTI ČAS

nedeljski televizijski in radijski sporedi

 RAI 1 9.00 Dokumentarec: Quarkov svet (pripravil Piero Angela) 10.00 Ekološka oddaja: Zelena linija (pripravil Federico Fazzuoli, r. Alberto Pinzuti, 1. del) 11.00 Maša 11.55 Nabožna oddaja 12.15 Ekološka oddaja: Zelena linija (2. del) 13.00 Dnevnik - ob enih 13.30 Dnevnik - vesti 13.55 Kviz: Toto TV (vodita Maria Giovanna Elmi in Paolo Valenti) 14.00 Variete: Domenica in... 14.20 Športne vesti 15.20 Športne vesti 16.20 Športne vesti 18.30 Športne vesti: 90. minuta 18.55 Variete: Domenica in... (2. del) 19.50 Vreme in dnevnik 20.30 TV film: Padri e figli (r. Bernhard Sinkel, i. Burt Lancaster, Julie Christie, Laura Morante, 3. del) 21.55 Športna nedelja 24.00 Dnevnik - zadnje vesti 0.10 Šport: tenis	 RAI 2 5.45 Šport: avtomobilizem F1, VN Japonske (prenos iz Suzuke) 8.00 Inf. oddaja: Week end 8.30 Zabavna oddaja: Patatrac 9.30 Risanke: Thundercats 9.50 Nanizanka: Punky Brewster 10.20 Variete: Ciao, Jerry! 11.20 Film: Un angolo di paradiso (kom., ZDA 1935, r. John Robertson, i. Shirley Temple) 12.30 Variete: Piccoli e grandi fans 13.00 Dnevnik in športne vesti 13.30 Piccoli e grandi fans (2. del) 15.40 Športna oddaja: Studio e Stadio, vmes avtomobilizem F1, VN Japonske in jahanje 16.40 Glasbena oddaja: Improvvisando 17.50 Variete: Chi tiriamo in ballo 19.35 Vreme in dnevnik 20.00 Športna oddaja: Domenica sprint 20.30 Šport: Najlepša ned. nog. tekma 21.35 Nanizanka: La clinica della Foresta Nera 22.20 Aktualno: Moda 23.00 Dnevnik - nocoj 23.15 Inf. oddaja: Protestantizem 23.30 Dok.: Mednarodna panorama	 RAI 3 11.00 Koncert: P. I. Čajkovski - Simfonija št. 1 v h-molu (Berlinska filharmonija, dir. Herbert von Karajan) 11.55 Film: Sherlock Holmes di fronte alla morte (krim., VB 1943, r. Roy William Neil, i. Basil Rathbone, Nigel Bruce) 13.05 Filmske novosti 13.15 Dokumentarna oddaja: La macchina del tempo 14.00 Variete: Va' pensiero 16.30 Šport: atletika - Newyorški maraton 18.25 It. nog. prvenstvo B lige 19.00 Vreme in dnevnik 19.10 Športna oddaja: Domenica gol 19.30 Deželne vesti 19.40 Deželne športne vesti 20.00 Nanizanka: Valerie 20.30 Dokumentarec: Spoznavanje živalskega obnašanja 21.20 Dnevnik 21.30 Nanizanka: F.B.I. Oggi 22.20 Dnevnik - zadnje vesti 22.35 Deželne vesti 22.45 Deželna nogometna prvenstva	 RTV Ljubljana 8.40 Festival kurirček 9.00 Otroški film: Srebrni zvonček (ČSSR, r. Ludvik Raža, i. M. Frakalo, K. Urban) 10.15 Nad.: Vrnitev v paradiz (pon.) 11.05 Glasbena oddaja: Čez tri gore - kvintet Frankolovčani 11.35 Na zvezi (pon.) 12.00 Kmetijska oddaja 14.40 Nad.: Sokolov let (4. del) 15.45 Film: Zlato, dišave in kadilo (dram., Jug. 1971, r. Ante Babaja, i. Sven Lastan, Ivona Petri) 17.15 Slovenski oktet v Postojnski jami 17.45 Dokumentarna serija: Mesta 18.15 Aktualno: Slovenci v zamejstvu (z reportažo o tržaške dijaškem domu) 19.25 Vremenska napoved in Zrno 19.30 Dnevnik 20.05 Nadaljevanka: Tudi to bo minilo (Andrič-Sidran, 3. del) 21.10 Dokumentarna oddaja: Ex libris M & M - ob dnevu mrtvih 22.10 Zdravo	 TV Koper 14.00 Nadaljevanka: Veronica 15.15 Film: Tarzan e la pantera nera (pust, r. M. Cano, i. S. Hawkes) 16.45 Dokumentarna oddaja: Življenje znanstvenika 17.10 Dokumentarec o zdravilih 17.30 Košarka: jug. prvenstvo 19.00 Nadaljevanka: Dnevnik Gorčina Vukobrata 20.00 Dokumentarec: Nacionalni parki v Jugoslaviji - Reka Krka 20.30 Politični tednik - Sedem dni 21.00 Film: Vendetta napoletana (dram., r. Ernest Hofbauer) 22.40 Odbojka: Eurostileurosiba Brescia-Ciesse Petrarca Padova
--	--	---	---	--

V okviru oddaje Slovenci v zamejstvu na RTV-Lj ob 18.15 bo tudi reportaža o tržaškem dijaškim domu Srečko Kosovel, ki jo je pripravil tržaški dopisnik Igor Gruden s snemalsko ekipo Ag. Alpe Adria.

 CANALE 5 8.30 Nabožna oddaja 9.30 Rubrika: Qui casa 11.50 Aktualno: Punto 7 13.00 Glasbena oddaja: Superclassica show 14.00 Variete: La giostra 14.30 Variete: Tu come noi 15.45 Kviz: OK bimbi, 16.50 Parole d'oro 17.45 Rubriki: Forum, 18.20 Incontri ravvicinati 18.45 Rubrika: Fans Club 19.40 Kviz: Tra moglie e marito vip 20.30 Nadaljevanka: Conquistero Manhattan 22.30 Tednik: Tivù Tivù 23.45 Elitni šport: golf 0.45 Nanizanki: Gli intoccabili, 1.45 Bonanza	14.30 Nanizanka: Buck Rogers, 15.30 Il principe delle stelle, 16.30 Ghostbusters, 17.00 Boomer, cane intelligente, 17.30 Truck Driver, 18.30 Jennifer, 19.00 College, 19.30 New York New York 20.30 Film: Facciamo l'amore (kom., ZDA 1960, r. G. Cukor, i. Y. Montand, M. Monroe) 22.50 Rubrika: Cinema e Co. 23.20 Film: La nostra vita comincia di notte (dram., ZDA 1960, r. R. MacDugall, i. G. Peppard, L. Caron) 1.00 Nanizanki: Shannon	 EURO TELEPADOVA 14.00 Film: I giganti di Roma (pust., ZDA 1964, r. A. Dawson, i. R. Harrison) 15.45 Film: Amore Formula 2 (kom., It. 1970, r. Mario Amendola, i. Mal) 17.30 Nanizanka: I predatori dell'idolo d'oro 18.30 Dokumentarna oddaja: Italia 7 per la vita 19.30 Aktualno: Vesti iz Amerike 20.30 Film: Io non vedo, tu non parli, lui non sente (kom., It. 1971, r. Mario Camerini, i. Enrico Montesano, Alighiero Noschese)	22.30 Športna oddaja: Fuori gioco 23.30 Film: Car Wash - Stazione di servizio (kom., 1976, r. M. Schultz, i. S. Boyar) 1.00 Nanizanka: Ispettore Maggie	 TELEFRIULI 12.45 Kmetijska oddaja: Regione verde 13.15 Variete: Buinesere Friul 15.15 Glasbena oddaja: Music Box 17.35 Rubrika: Župan in njegovi ljudje 19.00 Športne vesti 20.00 Nan.: Perduto amore 20.30 Film: Sciopen (biog., r. Luciano Odorisio, i. Giuliana de Sio, Michele Placido) 22.30 Nanizanka: Si è giovani solo due volte 23.00 Športne vesti 0.30 Informativna oddaja: News dal mondo	 TELEQUATTRO (Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dnevnik in športni pregled 20.30 Zadnje vesti in športni pregled	RADIO TRST A 8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša; 9.45 Pregled tiska; 10.15 Mladinski oder: Bela in Sebastijan; 10.45 Praznična matineja; 11.45 Nabožna oddaja: Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Glasbene skice; 15.00 Nedeljski zbornik: šport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 15.30 Šport: podatki in komentarji; 17.15 Koncert beograjskega zbora Ivo Lola Ribar vodi: Milovan Pančić v cverki sv. Spiridiona ob 200-letnici rojstva Vuka Karadžića; 19.20 Zaključek sporeda.	RADIO KOPER (slovenski program) 10.30, 12.30, 14.30, Poročila; 10.00 Otovritev; 10.10 Sosednji kraji in ljudje: Na današnji dan: poročila, reportaže, intervjuji in zanimivosti; 11.30 Polje, kdo bo tebe ljubil; 12.00 Glasba po željah; 14.15 Zabavna oddaja: Ma rika in Drejče; 14.35 Glas. oddaja in lestvica Radia Koper: Vročih 10 (vodi Iztok Jelačin); 15.30 Radia Koper na obisku; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Nedeljski ritim; 18.00 Pregled dogodkov, nato Nedelja na športnih igriščih s podatki in komentarji.	RADIO KOPER (italijanski program) 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Prisrčno vaši; 8.45 Pregled športnih dogodkov; 9.30 Dragi Luciano; 10.35 Vstop prost; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.40 Popevka tedna; 12.00 Glasba po željah; 15.00 Made in JU; 15.30 Bazar; 16.00 Popevka tedna; 16.00 Športna oddaja; 17.00 Dance parade; 17.33 High power; 18.00 Glasba; 18.30 Glasbene novosti; 19.30 Športna nedelja; 20.00 Nočni spored.	RADIO OPČINE 10.00 Jutranji val; 12.30 Oddaja z odborniki kulturnega društva Tabor z Opčin; 13.00 Glasba po željah; 15.00-20.00 Športna nedelja z reportažami in komentarji z igrišč; podnevi in ponoči povezuje oddaje glasba.
--	--	---	--	--	---	--	--	--	---

ponedeljkovi televizijski in radijski sporedi

 RAI 1 7.15 Inf. odd.: Uno Mattina 9.35 Nanizanka: Storie della prateria 10.40. Rubrika: Okrog nas 11.30 Nadalj.: La valle dei pioppi 12.00 Dnevnik - kratke vesti 12.05 Variete: Pronto... è la Rai? 13.30 Dnevnik 13.55 Dnevnik - tri minute 14.00 Tribuna za referendum 14.15 Dokumentarec: Quarkov svet 15.00 Rubrika: Iz parlamenta 15.30 Rubrika: Športni ponedeljek 16.00 Risanke 17.35 Aktualno: Osmi dan 18.00 Dnevnik - kratke vesti 18.05 Tribuna za referendum 18.15 Zabavna oddaja: Ieri, Goggi, domani 19.40 Almanah, vreme in dnevnik 20.30 Film: Mary Poppins (fant., ZDA 1964, r. Robert Stevenson, i. Julie Andrews, David Tomlinson) 22.45 Dnevnik 22.55 Aktualno: Speciale TG1 23.50 Filmske novosti 24.00 Dnevnik - zadnje vesti	 RAI 2 8.00 Inf. odd.: Prva izdaja 9.00 Nanizanka: Cuore e batticuore 10.00 Rubrika: V prijetnem počutju z živalmi 11.05 Inf. odd.: Otroški laboratorij 11.30 Kviz: Paroliamo 11.55 Variete: Mezzogiorno è... 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.40 Nanizanka: Quando si ama 14.30 Dnevnik in športne vesti 15.00 Glasbena oddaja: D.O.C. 16.00 Nanizanka: Lassie 16.30 Kviz: Farfadé 17.05 Rubrika: Il piacere di Conoscere 17.45 Inf. odd.: Spaziolibero 18.05 Nanizanka: Lui, lei e gli altri 18.30 Dnevnik - športne vesti 18.45 Nanizanka: Miami Vice 19.45 Vreme, dnevnik in športne vesti 20.30 Nadaljevanka: Capitol 21.30 Dok.: Osvajanje cesarstva 22.30 Dnevnik - nocoj 22.45 Nanizanka: Investigatori d'Italia 23.45 Dnevnik - zadnje vesti 24.00 Film: Il mistero di Oberwald (dram., It. 1981, r. M. Antonioni)	 RAI 3 12.00 Dokumentarna oddaja: Meridiana - Srečanje z znanostjo in družbo 14.00 Dok.: Umetnostni arhiv 14.30 Variete: Jeans 2 (vodita Simonetta Zauli in Fabio Fazio) 15.30 Izobraževalna oddaja: S.O.S. 011/8819 - Pomoč pri domačih nalogah dijakov nižje srednje šole 16.00 Športna oddaja: Fuoricampo 17.30 Športni dnevnik: Derby 17.45 Dokumentarna oddaja: Geo 18.30 Nanizanka: La famiglia Brady 19.00 Vreme in dnevnik 19.20 Deželne vesti 19.35 Deželne športne vesti 20.00 Dokumentarna oddaja: Srednji vek - Senca in luč 20.30 Zabavna oddaja: La fabbrica dei sogni 22.25 Dnevnik 22.30 Športna oddaja: Ponedeljkov proces (pripravil Aldo Biscardi) 24.00 Dnevnik - nočne vesti 0.15 Deželne vesti	 RTV Ljubljana 10.00 TV mozaik: Zrcalo tedna 10.20 Film: Amorosa (dram., Šved. 1986, r. Mai Zetterling, i. Stina Ekblad, Erland Josephson) 16.45 Videostrani 17.00 TV mozaik (pon.) 17.20 Otroška oddaja: Radovedni Taček - Stol 17.35 Mladinska oddaja: Pamet je boljša kot žamet - Jabolčnik 17.45 Otroška oddaja: Šola za klovne (prod. TV Skopje) 18.15 Naša pesem (12. del; oddaja bo tokrat obravnavala vprašanje obveznih pesmi na tekmovanju Naša pesem 1988 in pa predstavitev obveznih skladb na istem tekmovanju) 19.00 Obzornik 19.25 Vremenska napoved in Zrno 19.30 Dnevnik 20.05 Nadaljevanka: Kuharske zvezde (po romanih Yvesa Courriera, r. Roger Pigaut, 4. del) 21.00 Aktualno: Omizje - Samo z izviščem v 21. stoletje	 TV Koper 14.15 TVD Novice 14.20 Nadaljevanka: Veronica 15.15 Nadalj.: Il conte di Montecristo 16.40 Otroški spored, vmes risanka 18.00 Rubrika: Zdravnik in otrok 19.00 Odprta meja
--	---	--	---	--

V današnji Odprti meji bodo med drugim naslednji prispevki:
TRST — Ob dnevu mrtvih
GONARS — Padlim v spomin
GORICA — Manifestacija KPI za mir
ŠPETER — Srečanje beneških slovenskih organizacij s predstavniki videmske pokrajine
TRST — Recital srbske poezije
Športni pregled

19.30 TVD Stihišče
19.45 Rubrika: Mesto danes
20.00 Športni ponedeljek
20.25 TVD Novice
20.30 Film: Vendetta napoletana
22.10 TVD Vsedane
22.25 Rubrika: Zdravnik in pacient
23.00 Košarka: Benetton-Enichem

 CANALE 5 7.00 Rubrika: Dobro jutro, Italia 8.10 Rubriki: News, 8.30 Pogovori 9.30 Nanizanka: General Hospital 10.30 Kviz: Cantando cantando, 11.15 Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.45 Il pranzo è servito 14.30 Kviz: Fantasia 15.00 Film: Il sole nella stanza (kom., ZDA 1963, r. Harry Keller, i. Sandra Dee, Peter Fonda) 17.00 Nanizanka: Alice 17.30 Kviz: Doppio Slalom 18.00 Variete: Ciao Enrica 18.10 Nan.: Super Vicky 18.40 Ciao Enrica, 2. del 20.00 Kviz: Tra moglie e marito 20.30 Film: E' arrivato mio fratello (kom., It. 1985, r. Castellano e Pipolo, i. R. Pozzetto, C. McDonald) 22.20 Variete: Maurizio Costanzo show 0.20 Rubrika: Première 0.30 Nanizanki: Gli intoccabili, 1.30 Bonanza	9.15 Film: Se io fossi onesto (kom., It. 1942, r. Carlo L. Bragaglia, i. Vittorio De Sica) 11.00 Nan.: Strega per amore, 11.30 Giorno per giorno, 12.00 La piccola grande Nell, 12.30 Vicini troppo vicini 13.00 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke Sandy, George, Mio mini pony 14.30 Nadaljevanke: La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo, 16.15 Aspettando domani, 17.15 Febbre d'amore 18.15 Kviz: C'est la vie, 18.45 Gioco delle coppie 19.30 Nanizanka: Quincy 20.30 Film: John e Mary (kom., ZDA 1969, r. P. Yates, i. D. Hoffman) 22.20 Posebna oddaja o referendumu 23.20 Film: Un urlo nella notte (dram., ZDA 1957, r. Martin Ritt) 1.20 Nanizanka: Premiata Agenzia Whitney	 EURO TELEPADOVA 13.30 Risanke 14.15 Nadaljevanki: Ai confini della notte, 15.00 Signore e padrone 16.30 Risanke 17.30 Nanizanka: I ragazzi del sabato sera	19.30 Nanizanka: Baretta 20.30 Film: Il giardino dei Finzi Contini (dram., It. 1970, r. V. De Sica, i. D. Sanda) 22.30 Nan.: Gioco di coppie 23.00 Ameriški football 24.00 Film: La nuova terra (pust., 1973, r. J. Troel, i. M. Von Sindow, L. Ulmann) 1.30 Nanizanka: Ispettore Maggie	 TELEFRIULI 13.30 Nad.: Amor gitano 14.30 Risanke 15.30 Glas. odd.: Music Box 17.30 Film: Sciopen (kom., r. Luciano Odorisio, i. Giuliana De Sio, Michele Placido) 19.00 Dnevnik 19.30 Dan za dnem 20.00 Športna oddaja 21.00 Košarka: Alno Fabiano-Fantoni Udine 22.30 Dnevnik 23.00 Dan za dnem 24.00 Informativna oddaja: News dal mondo	 TELEQUATTRO (Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi 23.45 Dogodki in odmevi	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček, pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Četrtekova srečanja; 8.40 Glas. almanah; 9.00 V znamenju RK; 9.20 Almanah; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Ponedeljkov zbornik: V svetu mladih (1. del); 12.00 Ko mladost ni le norost; 12.30 Jezik mladih; 13.20 Revija Zveze cerkvenih zborov v KD; 13.40 Glasbene skice; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Skice; 15.00 Bralni roman: Pod svobodnim soncem; 15.10 Zbornik (2. del); 15.15 Poglejmo v mladostnikov svet; 15.40 Mi mladi; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kmetijski tednik; 18.30 Glasbene skice.	RADIO KOPER (slovenski program) 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Poročila in pregled tiska; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 14.40 Aktualnosti: reportaže in intervjuji; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Top-Ten po svetu; 17.30 Aktualna tema; 18.00 V podaljšku; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Zaključek sporedov.	RADIO KOPER (italijanski program) 6.15, 8.30, 9.30; 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.35 Koledarček; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Prisrčno vaši; 8.40 Po vaši želji; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Na prvi strani; 10.05 Glasba; 10.35 Vstop prost; 11.15 Vseradio; 11.40 Popevka tedna; 12.00 Glasba po željah; 12.06 Kuharski nasveti; 14.30 Glasba; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Ciao ragazzi; 15.45 Sintonizirani; 16.00 Popevka tedna; 17.00 Bubbling; 17.33 Blitz; 18.00 Mednarodne lestvice; 18.33 Glasba; 19.00 Koncert.	RADIO OPČINE 10.00 Tedenski horoskop, nato Glasba in obvestila, 18.30 Tedenski športni komentar, nato Nočni program.
---	---	---	---	---	--	--	---	---	--

Pred spomeniki in na pokopališčih

Spominske svečanosti danes v vseh naših krajih

Tudi danes, po včerajšnjih, bo precej slovesnosti pred spominskimi obeležji partizanom, ki so padli med narodnoosvobodilno vojno. Zastopniki generalnega konzulata SFRJ bodo že ob 8.30 v Gonarsu, ob 10.30 pa na glavnem pokopališču v Gorici, kjer se bodo poklonili tako spominu tukajšnjih partizanov kot jugoslovanskih borcev, ki so padli pri nas. Na glavnem pokopališču bodo istočasno tudi zastopniki SKGZ, borcev ter drugih društev.

V Pevmih bo svečanost ob 9. uri. V Podgori bo svečanost pred spomenikom ob 11. uri. Recitirali bodo učenci domače šole, pel bo zbor Paglavcev.

V Štandrežu bo svečanost najprej v Domu Andrej Budal, pred spominsko ploščo, in sicer ob 11.15, četrte ure kasneje pa pred spomenikom na glavnem vašem trgu.

V sovodenjski občini bodo zastopniki občinske uprave ter društev polagali vence ob 9.30 v Sovodnjah, ob 10.10 na Vrhu, ob 10.45 v Gabrijah, ob 11.20 pa na Peči.

V Števerjanu pa bo svečanost danes ob 11. uri pred spomenikom v Števerjanu, ob 12.30 pa na Jazbinah.

Včeraj so zastopniki generalnega konzulata SFRJ, Zveze borcev iz Nove Gorice, naših občinskih uprav ter društev že polagali vence v raznih krajih na Goriškem. Na naši sliki je polaganje vencev pred pomenikom v Gabrijah.

Avtobusi na pokopališče

Avtobusi iz mestnega središča, pri glavni pošti, do pokopališča, bodo danes vozili ob 9. ter 9.30, od 10. ure dalje pa do polnočnega vsake 20 minut. Popoldne pa vsake četrte ure. Jutri pa po normalnem urniku ob delavnikih. Če bo potreba nanesla bo na voljo več avtobusov.

Združenje trgovcev obvešča, da bodo jutri, 2. novembra, cvetličarne odprte tudi popoldne.

Sodelovalo bo sto razstavljalcev

Konec tedna v Gorici odprtje sejma stanovanjske opreme

Goriško gospodarsko razstavišče bo konec tedna, 7. novembra, spet odprlo svoja vrata. Tokrat bo v paviljonih okrog sto industrijev, obrtnikov ter trgovcev prikazovalo stanovanjsko opremo. Gre za sejem z naslovom Ambiente, ki si je že pridobil precej veljave, pa čeprav se ne more kosati s podobnimi na drugih sejmiščih, ki imajo za seboj širše produktivno in prodajno ozemlje.

Seveda ne bo šlo le za razstavljanje opreme. To si lahko ogledamo v katerikoli trgovini. Da bi popestrili ponudbo so priredili povabilo k sodelovanju obrtnike, Goriški obrtni konzorcij bo tako nudil obiskovalcem tudi vsestranske nasvete o vsem tem kar potrebujemo v naših stanovanjih.

V Gorico pridejo ponujati svoje blago tudi priznani izdelovalci pohištva iz Brianze. Ti bodo razstavljali to kar je danes najbolj modernega na področju italijanskega pohištva.

Tudi letos bodo pri nas trgovci s starim antikvaričnim blagom. Tudi pri nas rase zanimanje za staro pohištvo. Sejem bodo odprli v soboto, 7. novembra, odprti bo do vključno nedelje 15. novembra.

Ambiente je predzadnji letošnji sejem na goriškem razstavišču. V začetku decembra, sočasno z andrejevanjem, bo na sporedu še en sejem, in sicer sejem kmetijstva. Dodajmo še, da je letošnji sejem avtomobilov in motorjev presegel vsa pričakovanja. Kot smo že pisali so lani imeli 65.000 obiskovalcev. S podatki sicer ne rapologamo, ker bo čez nekaj dni zaključna

tiskovna konferenca o sejmju. Izgleda, pa da je bilo lansko število obiskovalcev preseženo za kar precej odstotkov.

Revija gledališč v Kulturnem domu

V Kulturnem domu bo od ponedeljka, 9., do vključno nedelje, 15. novembra, revija gledaliških skupin. Prireja jo skupina Il Teatro di Alice v sodelovanju s Kulturnim domom. Na sporedu so *La festa delle donne* (Teatro di Alice), *Nove sedie* (Alchimia-D-S-Sensi), *La villa de Scorcola* (Amici di San Giovanni), 1988: *un Ufo in mia contrada* (Ex Allievi del Toti), *Drlo le quinte* (Il Gabbiano), *Poslanec* (Dramski odsek PD Štandrež), *Alpsko sanjarjenje* (Plesni teater Ljubljana).

Izlet v Koprščino

V Koprščini so bili na izletu prejšnji dan goriški upokojeanci. Obisk je bil seveda zanimiv, saj so navezali koristne stike s tamkajšnjimi upokojeanci. Na Obali imajo več društev upokojeancev, ki so združena v zvezo. Sprejeti so bili na osrednjem sedežu v Koprju, kjer jih je pozdravil predsednik občinske zveze društev upokojeancev Franc Kralj. Kosilo so imeli v Bertokih, kjer so se sestali z upokojeanci iz tega kraja

Posvet v Kulturnem domu v Gorici

KPI je za mir in sodelovanje med deželami Srednje Evrope

Tortorella o referendumih

Pred letom dni so komunisti imeli v Vidmu prvi deželni posvet o vprašanih miru, razorožitve ter vojaških vprašanj nasploh. Kasneje so v Pordeonu priredili praznik tiska, ki je bil vsedržavnega značaja in kjer so govorili o vprašanih vojaštva in obrambe nasploh. Včeraj so v Gorici, v Kulturnem domu, priredili posvet deželnega značaja, ki pa je dobil vsedržavne razsežnosti. Na njem so govorili o vprašanih miru, razorožitve ter sodelovanja na območju dežel Alpe Jadran.

Da je bil posvet pomemben dokazuje že dejstvo, da je na njem uvodno poročilo imel posl. Aldo D'Alessio, ki v vsedržavnem vodstvu KPI odgovarja za tozadevna vprašanja, ter da je posvet zaključil član osrednjega vodstva posl. Aldo Tortorella, ki pa je govoril predvsem o bližnjih referendumih.

D'Alessio je v svojem izčrpnem poročilu analiziral številna vprašanja, ki dandanes tarejo italijansko družbo. KPI ni več na pozicijah antimilitarizma, ki so bile značilne za italijansko levico v preteklosti. Prizadeva si, da bi bila vojska sodobna, vendar obrambnega značaja in da bi bila ta globoko zasidrana v ljudstvu, da bi torej služila tudi v civilne namene doma. Zaradi tega pa je potrebna temeljita reforma. Obsodil je rožljanje z orožjem v Zalivu ter dejstvo, da je italijanska vlada tja poslala svoje bojne ladje. Pozitivno pa se je izrekel o sporazumu med ZDA in SZ glede odprave vrste atomskih raket na evropskem ozemlju.

Podrobneje o vprašanih, ki so v zvezi z obrambo v naši deželi, še zlasti s tistimi o vojaških služnostih, ki bremenijo zlasti Furlanijo ter Goriško, kot tudi o odnosih s sosednimi državami, so govorili poslanca Gasparotto in Baracetti, senator Battello ter še Petrelli in Lanzerotti. Po razpravi je po-

svet zaključil deželni tajnik KPI Viezi.

Član osrednjega vodstva Tortorella pa je ob zaključku dejal v zvezi z referendumom, da so se komunisti odločili, da glasujejo »da« v vseh petih, to pa zato ker gre za reforme, ki jih vladna večina ni znala izvesti. Kar se tiče referendumov o jedrski energiji je to protest ker razne vlade niso znale izdelati načrta o energetskih potrebah Italije. Prav tako je tudi z referendumoma o sodstvu. Da je do referendumov prišlo, pa je še dejal Tortorella, je kriva sedanja vladna večina, ker ni znala teh vprašanj pravočasno rešiti.

Zimski vozni red avtobusov APT

Na progah pokrajinskega avtobusnega podjetja APT prične veljati jutri, 2. novembra, nov zimski vozni red. V nekaterih primerih so upoštevali želje potnikov kot tudi potrebe podjetja ter malenkostno spremenili urnike odhodov ter seveda prihodov avtobusov. V prihodnjih dneh bomo objavili popoln vozni red avtobusov na Goriškem, s posebnim ozirom na tiste proge, ki gredo skozi slovenske vasi.

Danes naše bralce obveščamo o spremembi na progi Gorica—Grojan—Števerjan—Oslavje—Gorica. Ob delavnikih je odhod iz Gorice odslej ob 6.45 in ne več ob 7. uri kot je bilo doslej. Četrte ure prej torej na vseh postajališčih. Potniki naj to upoštevajo.

■ Goriški občinski svet se bo sestal v četrtek, 5. novembra, ob 18.30. Na dnevnem redu je razprava o odstopu župana Scarana in odbornikov.

Ekološki, katoličani, levičarji, SKGZ

Večglasen poziv za DA odpravi jedrske energije

V zadnjih dneh se je razprava okrog referendumov, ki bodo prihodnji teden, nekoliko razživila. Pokrajinski odbor za DA odpravi jedrske energije - v njem so vse pomembnejše ekološke skupine, levičarske stranke, nekatere katoliške organizacije in tudi SKGZ - meni, da pomen treh referendumov o jedrski energiji presega zgolj vsebino zakonov, ki naj bi jih ukinili s tem, da prečtamo DA. Gre za to, da izbrisemo morebitne nove Černobile iz naše prihodnosti: večina DA lahko prepreči gradnjo novih nukleark, zagotovi večjo varnost, kakovost življenja, s tem, da nepotrebno jedrsko energijo nadomestimo s "čistimi" energetskimi viri.

Za DA na treh referendumih o jedrski energiji se zavzema tudi Proletarska demokracija, ki prireja v torek ob 20.30 javno razpravo v dvorani Palace

hotela. Govoril bo deželni svetovalec Giorgio Cavallo. DP pri tem poudarja, da imamo pomembno priložnost za izhod iz jedrske nevarnosti, hkrati pa da ovrednotimo krajevne avtonomije. Na torkovem srečanju bodo predstavili podrobno analizo o energetski politiki v naši deželi, kjer DP vsekakor nasprotuje gradnji nove megaelektrarne na premo v Trzihu.

O stališču KPI (DA na vseh treh "jedrskih" referendumih) je govoril včeraj v Gorici tudi poslanec Tortorella. Sen. Battello je prejšnji večer obrazložil zakaj se je KPI, ne brez pomislekov, odločila za DA tudi na referendumu o civilni odgovornosti sodnikov. Debat o referendumih je v petek zvečer priredila tudi KD.

V sredo, 4. novembra, ob 20.30 bo v Kulturnem domu v Gorici predvajanje filma *Černobil - Sedem težkih dni*. K predvajanju vabi pokrajinski odbor za DA odpravi jedrske energije.

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUŠTEV

v okviru prireditve ob obletnici odprtja Kulturnega doma

v ponedeljek, 9. t. m., ob 18. uri v preddverju Kulturnega doma

odprtje slikarske razstave

Andreja Kosiča

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA KNJIŽNICA DAMIR FEIGL prirejata

deželni knjižničarski tečaj

Tečaj bo v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, 2. nadstropje, ob torkih, sredah in četrkih v popoldanskih urah, med 10. in 25. novembrom 1987. Prijave pošljite na naslov: Narodna in študijska knjižnica - Trst, Ul. sv. Frančiška 20/1.

čestitke

V torek, 27. oktobra, je KARLO PRINČIČ iz Pevme praznoval 75. rojstni dan. Še na mnoga zdrava in vesela leta mu voščita Villi in Magda z družinama.

S preizkušeno kitajsko metodo akupresure Vam pri zdravem hujšanju strokovno pomagam. Z njo je mogoče odpraviti še marsikatero drugo zdravstveno pomanjkljivost.

STUDIO AKUPRESURA

dr. Valter Boltar ŠEMPETER PRI GORICI

Ul. prekomorskih brigad 13, tel. 31309 (od 14. do 17. ure).

28. 11. 1987

izleti

Kulturni dom Nova Gorica prireja 14. novembra avtobusni izlet v Zagreb na ogled izjemnega nastopa Ukrajinskega državnega baleta iz Kijeva z Labodjim jezerom Čajkovskega. Gre za vrhunsko baletno stvaritev. Prireditve sodi v Dneve ukrajinske kulture, ki bodo v tistih dneh v Zagrebu. Cena avtobusnega prevoza 9.000 din, najboljši sedež pa je 5.000 din. Vpisujejo v Kulturnem domu Nova Gorica (tel. 25619) ali v agenciji Globtour v Novi Gorici (tel. 24608).

razna obvestila

Mladinski odsek in Kulturno društvo Sovodnje prirejata danes mladinski ples v Kulturnem domu v Sovodnjah. Ples bo od 20.30 dalje.

KD Oton Zupančič v Štandrežu prireja 7. novembra martinovanje v kulturnem domu Andreja Budala. Ob večerji bo srečolov in ples z ansamblom Prijatelji iz Gorice. Vpisovanje pri Marti (tel. 21407) in Sari (tel. 21317).

Martinovanje SPD Gorica bo v Ajdovščini 15. novembra. Prijave bodo sprejemali na sedežu društva do 10. novembra ob delavnikih med 18. in 19. uro. Na razpolago bo tudi avtobus. V Sovodnjah in Štandrežu sprejemata prijave Branko Kuzmin in Ivo Nanut.

KD Briški grič v Števerjanu prireja martinovanje v soboto, 14. novembra, v domu na Bukovju. Prijave sprejemajo Robert Juretič, Silvan Pittoli in Marjan Kristančič.

Društvo slovenskih upokojeancev priredi 10. novembra martinovanje v Števerjanu na sedežu društva Briški grič. Družabnost z večerjo bo od 17. ure dalje. Vpisovanje na sedežu v četrtek, 5. novembra, od 10. do 12. ure ter pri poverjenikih.

KD Kras za Dol-Poljane prireja martinovanje v soboto, 14. novembra, v gotilni pri Srnjaku (Kekec) v Dolu. Pričetek ob 20. uri, večerja, družabnost. Prijave pri Aldu Croselliju na Palkišču ali neposredno v gostilni.

KMEČKA ZVEZA obvešča, da 10. novembra zapade rok za plačilo 3. obroka socialnih dajatev (SCAU). Do 30. novembra pa je treba poravnati dodatni prispevek za pokojninski sklad in zdravstvo (IVS).

Občinska knjižnica v Sovodnjah bo odslej odprta po sledečem urniku: v ponedeljek, sredo in petek od 15. do 18. ure.

včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada v tednu od 25. do 31. oktobra.

RODILI SO SE: Cristina Ciccirelli, Daniele Piccolo, Roberta Vidic, Eleonora Degrassi, Alessandro Scalia.

UMRLI SO: 64-letna gospodinja Giana Monetti, 89-letna gospodinja Teresa Marchi, 90-letni upokojenec Giuseppe Bevilacqua, 63-letni upokojenec Giovanni Battista Bevilacqua, 61-letni upokojenec Gualtiero Buttignoni, 91-letna gospodinja Orsola Moimas, 83-letna gospodinja Josipina Gorkic, 81-letna upokojenka Adele Sussi, 84-letna upokojenka Caterina Granzinig vd. Ponton, 81-letni upokojenec Sante Gialdi, 81-letna upokojenka Elia Gallici, 81-letni upokojenec Gino Squarcina.

POROČILI SO SE: kirurg Genuello Badagliacca in uradnica Daniela Bonita, gostinec Alessandro Soban in kuharica Nensi Marletta, inženir Mauro Favaro in bolničarka Patrizia Ponzalli, upravitelj Valerio Zorzin in bolničarka Antonina Spanò, zdravnik Paolo Strum in študentka Maurilia Perich, tehnik Maurizio Mattiussi in fizioterapistka Viviana Manzini.

OKLICI: delavec Mario Barbagallo in gospodinja Claudia Iliev.

kino

Gorica

CORSO 15.30-22.00 »Full Metal Jacket«. R. Stanley Kubrick. Prepovedan mladini pod 18. letom.

VERDI 16.00-22.00 »L'ultimo imperatore«. VITTORIA 17.30-22.00 »Spiratika«.

Tržič

EXCELSIOR 14.00-22.00 »Full Metal Jacket«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

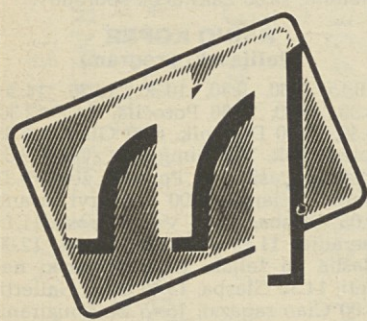
COMUNALE 15.00 »Intolerance«. (Brezplačen vstop). 18.00-22.00 »Good morning Babilonia«.

Nova Gorica

SOČA 18.00-20.00 »Misija«. DESKLE 19.30 »Bud Spencer v akciji«.

POGREBI

Jutri v Gorici ob 10.30 Giana Monetti iz bolnišnice Janeza ob Boga v stolnico in na glavno pokopališče.

LA MAGLIA

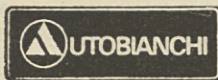
TRŽIČ - Ul. Roma 58
Telefon: 0481/73174

La Maglia vam predlaga, da v torek, 3. novembra izkoristite praznični dan za ugoden nakup

AVTOKLEPARSKA IN MEHANIČNA DELAVNICA

ZORNGIOTTI

& PIU

Prodaja novih in rabljenih avtomobilov
KRMIN - Industrijska cona - Telefon: 0481/60595

CAPORETTO! Italijanska oblika imena slovenske vasi Kobarid v Gornji Soški dolini se je globoko zasidrala v italijansko terminologijo. Še danes govorniki in pisci uporabljajo ta izraz takrat ko hočejo kaj povedati o nekem velikem ter groznem porazu, neglede na katerokoli področje se to nanaša. Poraz italijanske armade med prvo svetovno vojno, ko so združene nemške ter avstrijske udarne sile razbile italijansko vojsko, jo pregnale z zasedenih ozemelj in vdrla na staro italijansko ozemlje, 150 kilometrov globoko tja do reke Piave, je ostal tako močno v spominu italijanske zavesti, da še danes naziv »Caporetto« je sinonim za hud poraz.

Italijanom je uspelo zasesti nekatere predele Gornje Soške doline že v prvih mesecih vojne z Avstro-Ogrsko leta 1915. Prav tako so Italijani zasedli kar brez bojevanja vso Furlansko nižino v gorško-gradiščanski deželi, tržiški okoliš ter skoro vsa slovenska Brda. Avstrijci so v tistih prvih dneh vojne za silo utrdili obrambno linijo na obronkih Krasa ter na desnem bregu Soče pri Gorici in v goratih predelih prav tako na desnem bregu Soče med Brdi in Tolminsko. Ta avstro-ogrsko obrambna linija je vzdržala nekaj več kot leto dni. V tem času je bilo več takozvanih soških bitk. V vsaki je našlo smrt po več desetstisoč italijanskih ter avstro-ogrskih vojakov. Nečloveško ravnanje dveh vrhovnih poveljnikov, italijanskega generala Cadorna ter avstrijskega generala Borojeviča, je bilo krivo, da so desetstisoči vojakov obeh držav umirali na kraških obronkih. Marsikdaj le za zasedbo pedi zemlje.

Italijani so dosegli uspeh v avgustu 1916, ko so zasedli Gorico. To so že precej porušili njihovi topovi, ki so nanjo streljali s Kalvarije nad Podgorico, z briških gričev ter s Krasa. V prvih dneh avgusta je italijanska vojska vdrla v napol porušeno mesto. Avstrijci so se umaknili na griče vzhodno od Gorice ter na vrhove nad Solkanom in Kromberkom. Sedaj je bila na njih topovih vrsta, da streljajo na itak že napol porušeno mesto. Topništvo obeh vojskujočih je takrat docela uničilo tudi slovenske vasi na doberdobskem Krasu, na Sovodenjskem polju, v Brdih, v nekaterih krajih Tolminske.

Ljudje so morali v izgnanstvo. Veliko slovenskih ter tudi furlanskih ljudi se je takrat umaknilo v avstrijsko zaledje. Največje taborišče gorških beguncev je bilo v Wagni na Štajerskem. Druga taborišča so bila v drugih krajih Štajerske ter Češkomoravske. Veliko slovenskih družin je imelo srečo, da se je naselilo v slovenskih mestih ali na podeželju, pri sorodnikih ali prijateljih ter predvsem na kmetih. Slovenci iz zasedenih Brd ter Tolminske ter mnogi Furlani pa so takrat morali v begunstvo v razne kraje Italije, saj so njihove vasi Italijani zasedli že v prvih dneh vojne, brez vsakega bojevanja, po avstrijskem umiku.

V begunstvo so takrat šli tudi javni uradi ter šolske in druge ustanove. Deželna uprava, sodišča, nadškofija, šole, banke ter posojilnice so bili v raznih krajih od Dunaja do Voloskega, od Trsta do Ajdovščine in Ljubljane.

Milijoni ljudi so umirali v strelskih jarkih na francosko-nemški fronti, na italijansko-avstrijski fronti, v Galiciji, v Srbiji, na prostranih poljskih ravninah kjer so se tepili Nemci in Rusi.

V obkoljenih Avstro-Ogrski in Nemčiji je bila lakota. Srečen je bil tisti begunec, ki je živel in delal na kmetih. Naši stari so nam vedeli to povedati. Stradali pa so tisti, ki so živeli v taboriščih. Stradali so ljudje v mestih, lačni so bili vojaki na fronti. Bolje je bilo na Madžarskem, v Slavoniji in še marsikje drugje, kjer vsaj lakote niso poznali. Čisto drugače pa je bilo v antantnih državah, kjer so lahko prosto razpolagali s hrano, ki je prihajala preko morja. Avstrijska ter nemška pristanišča pa so bila blokirana. Trst, kraj z velikim pristaniščem, ki je pred vojno imel trgovske stike z vsem svetom, je bil sestradan. Dovolj je, da pogledamo v takratno tržaško slovensko ter italijansko časopisje, pa bomo lahko ugotovili kako malo blaga so ljudje dobivali na karte. Nič drugačen ni bil položaj v notranjosti Avstrije.

Zaradi tega je bilo skoro logično, da so se Nemci lotili podmorniške vojne proti konvojem, ki so iz Amerike prevažali najrazličnejše blago v Anglijo, Francijo in Italijo. To pa je razkačilo Američane. Nemci so pričeli vojno s podmornicami v februarju 1917. Njihovim U-bootom je uspelo potopiti več ladij. To pa je Američane razkačilo. Njihov predsednik Woodrow Wilson je bil mnenja, da je nemška totalna vojna s podmornicami nemoralna, ter je 6. aprila istega leta napovedal Nemčiji ter Avstriji vojno. Ameriška pomoč se je hitro povečala, ne le v blagu, marveč tudi v vojakih. ZDA so kaj kmalu poslale čez veliko lužo v Evropo milijone vojakov, ki so sicer šele leto in pol kasneje postali nekako odločilni v velikem spopadu.

V letu 1917 pa je prišlo tudi do drugih pomembnih dogodkov. V prvi polovici leta so bili na raznih straneh fronte pomembni dogodki. Ljudje z vojno niso bili zadovoljni. Italijanski delavci ter kmetje niso radi šli v vojno. Znana je bila opozicija tako socialistov kot katoličanov proti vojni. Vsililo jo je meščanstvo z vojaškim poveljstvom, kralj Viktor Emanuel III. je

Nemško-avstrijska zmaga pri Kobaridu leta 1917

Marko Waltritsch

Otto von Below

Svetozar Borojevič pl. Bojna

Luigi Cadorna

naredil pravi državni udar ko je napovedal vojno. Ljudje na fronti niso kazali prevelike zavzetosti za bojevanje. Enako je bilo na avstrijski strani ter tudi drugod. V letu 1917 je v Italiji prišlo do velikih štrajkov, med katerimi je izstopal tisti v Turinu. Nekaj podobnega se je pripetilo v Nemčiji, kjer je delavstvo prav tako stavkalo zaradi hudega pomanjkanja. Ogrožena je bila tudi vojna industrija. V začetku leta 1917 je v Rusiji bil strmoglavljen carski režim, proglašena je bila republika. Vojaki niso več ubogali generalov in so zapuščali fronto. Ruski delavski razred, potlačen v revoluciji leta 1905, je kazal znake odpora proti vojni. Enako je bilo v Avstriji. Prav zaradi tega so se zastopniki socialističnih strank takrat sestali na konferenci v

jani sprožili novo ofenzivo na Krasu. Hoteli so priti do Trsta. A tudi ta se jim je izjalovila. Zgodovinarji vedo povedati, da je v teh dveh ofenzivah bilo ubitih ali ranjenih 280.000 italijanskih ter avstro-ogrskih vojakov.

V juniju so Angleži sprožili veliko ofenzivo na Flamskem. Nemci ter Avstrijci pa so kmalu zatem sprožili veliko ofenzivo proti Rusom. Ta je imela velik uspeh. Ruska armada se je sesula, tudi zaradi notranjih razmer. Pričela so se mirovna pogajanja, ki so se zaključila že po oktobrski revoluciji, ko so mir 15. decembra podpisali zastopniki nove sovjetske vlade.

Prav ruski poraz je Nemcem ter Avstrijcem dal možnost, da so z ruske fronte umaknili veliko vojaštva. Zaveznika sta hotela nekje doseči uspeh.

tehniko. Zahvaljujoč se nemškemu avtomobilskemu konstruktorju inženirju Porscheju, ki je dal narediti vojaški traktor, ki je lahko prepeljal po strmih gorskih cestah najtežje topove in havbice, so lahko obogatili svoje topništvo na Tolminskem. Ko ne bi bili imeli teh cest in ko ne bi bili imeli tega Porschejevega traktorja, ne bi bili Nemci ter Avstrijci zmogli v tako kratkem času pripraviti ofenzive. Vojaštvo ter topove bi bili morali prepeljati na fronto po dolgem ovinku skozi Idrijo. Za to pa bi potrebovali veliko več časa ter prevoznih sredstev. Pa še italijanski vohuni bi bili videli tako veliko premikanje vojaštva.

General Luigi Cadorna, vrhovni poveljnik italijanske armade, »največje od časa rimskega cesarstva«, kot se je sam ponašal, pa je v tistih časih udobno živel daleč od fronte na svojem poveljstvu v Vidmu. Obveščevalci so mu napovedovali avstrijsko ofenzivo, vendar pa mož sploh ni verjel, da bodo napadli na Tolminskem. Menil je, da gre za ofenzivo omejenega značaja. Še v dneh tik pred nemško-avstrijskim napadom je bil prepričan, da ni nevarnosti. Enakega mišljenja so bili tudi nekateri drugi italijanski poveljniki. Med temi tudi Badoglio, ki je poveljeval topništvu na Tolminskem. Po zavzetju Sabotina leto prej je bil Badoglio med najbolj cenjenimi italijanskimi oficirji. Zaradi tega si je lahko privoščil marsikaj.

Priprave na ofenzivo so se pričele v začetku septembra. Nemci ter Avstrijci so se domenili, da bodo skupno izvedli ofenzivo. Vrhovni poveljnik naj bi bil avstro-ogrski cesar Karel, dejansko poveljstvo naj bi bil prevzel nemški pešadijski general Otto von Below. 11. septembra 1917 sta mu to v Berlinu naročila feldmaršal Hindenburg in Ludendorff. Takrat je bila ustanovljena 14. armada.

Nemci ter Avstrijci niso imeli velikopoteznih načrtov. Seveda so hoteli zadati hud udarec Italijanom, vendar pa so hoteli le dati nekaj oddiha avstrijskim položajem vzhodno od Gorice. Prodor pri Kobaridu naj bi bil omejenega značaja. Vdrli naj bi v Beneško Slovenijo in Furlanijo, prisilili Italijane k umiku iz zasedenih krajev Goriške. Avstrijce je zanimalo predvsem to, da bi se ob koncu vojne znašli spet na svojem ozemlju. Nemce so Avstrijci zaprosili za pomoč. Ti so razumeli politični pomen take pomoči ter so cesarju Karlu in avstrijskemu generalštabu ugodili.

Iz dnevnika generala von Belowa je moč ugotoviti, da je že v septembru prišel na Tolminsko, da bi na licu mesta ugotovil kaj je treba napraviti. Drugače od njega je ravnal Cadorna, ki je vojno vodil v komandni pisarni

ter se poredkoma pojavljal na frontni, saj ga vojaki niso marali. V Cadornovem poveljstvu niso verjeli poročilom obveščevalcev, da bo ofenziva na Bovškem in Tolminskem. Celo v oktobru je bil Cadorna optimist in je kar za petnajst dni zapustil Videm ter šel na obisk krajev ob fronti v Cadore. Bolj kot položaj na fronti so ga zanimale politične spletke v Rimu. V teh pa je bil Cadorna pravi mojster že iz predvojnih let.

Edinole general Cappello, ki je poveljeval edinicam na Tolminskem, je bil nervozen. Ni pa bil v čišli pri Cadorni, zaradi tega ni rad upošteval njegovih predlogov. Badoglio, ki je poveljeval edinicam na fronti pri Tolminu, pa je bil prepričan, da bo za razliko od drugih bojev med ujetniki dobil nekaj nemških vojakov. To naj bi bilo zanj vse.

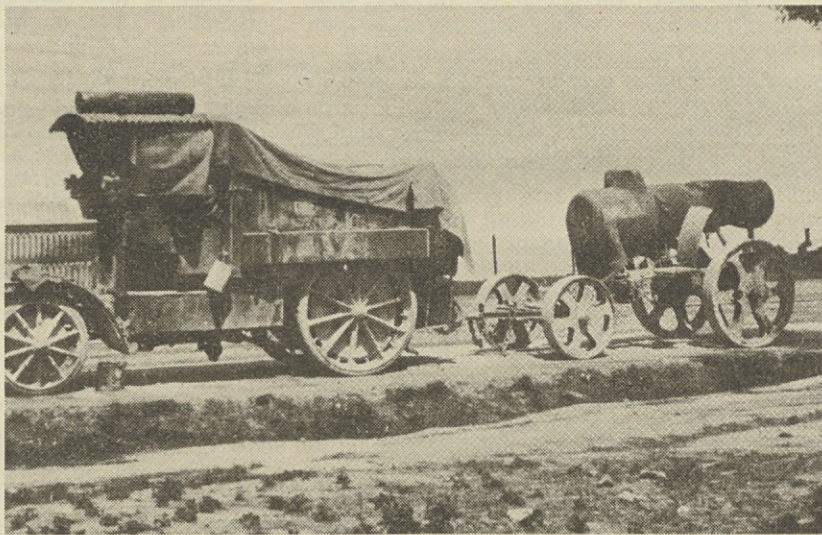
Šele nekaj dni pred začetkom ofenzive se je Cadorna vrnil v Videm in prišel tudi v neposredno zaledje fronte ter se tam sestel s svojimi generali.

24. oktobra 1917 je bil hladen in deževen dan. V dolinah je močno deževalo, v gorah je že snežilo. Ob dveh ponoči je tisoče avstrijskih ter nemških topov ter havbic pričelo obstreljevati italijanske jarke. Okrog četrte ure je ogenj nekoliko ponehal. Spet so Avstrijci ter Nemci pričeli streljati ob 6.30. Strokovnjaki vedo povedati, da so centralni zavezniki tu imeli en top na vsake štiri metre in pol. To je bila največja koncentracija topov v prvi svetovni vojni. Na italijanske linije so streljali tudi granate s plinom. Italijanskim vojakom je trda predla. Vrh vsega na marsikaterem področju niso niti odgovarjali. Badoglio je namreč ukazal, da morajo počakati nanj, predno se sploh prično braniti.

Že v predpoldanskih urah so nemške ter avstrijske planinske edince napadle ter marsikje dosegle italijanske položaje. Marsikje so jih v naskoku zavzele. Že kmalu so Nemci vdrli v Bovec. Cadorna pa kljub vsemu ni verjel v uspeh nemško-avstrijske ofenzive ter še istega dne ponujal vojvodi Aoste čete s Tolminskega, ker je bil prepričan, da bodo Avstrijci izvedli ofenzivo na Krasu. Telefonske linije med italijanskimi edinicami na Tolminskem in Vidmom so bile pretrgane, zaradi tega Cadorna sploh ni vedel, da so Nemci prodirali, ne da bi sploh našli odpora. Še istega dne je bil zaseden Kobarid. Čez noč so že prodirali proti Robiču. Prav tako so še istega dne Italijani zapustili položaje pri Žagi in pustili nasprotniku prosto pot v Rezijo ter v Tersko dolino.

Šele ponoči so se v generalštabu v Vidmu zavedli kaj se dogaja. Takrat je Cadorna pozval nadvojvodo Aoste naj pride naslednjega dne ob 8.15 v Videm. Vendar pa 25. oktobra zjutraj v generalštabu v Vidmu sploh niso vedeli kaj se na Tolminskem dogaja. Še vedno so bili prepričani, da bodo obdržali večino položajev in da se bo treba le tu pa tam umakniti. Med generali pa je prišlo do prerekanja, še posebej ko je Cappello predlagal urejen umik na Tilment, da bi tako obdržali glavnino vojske. Tistega dne je bilo v italijanskih vrstah precej zmešnjave. Dolge kolone vojakov so se umikale brez vsake discipline, brez orožja. Prestrašili so se tudi civilisti in pričeli bežati. Kralj Viktor Emanuel III. je bil v Vidmu, bil je zaprepan. Še predvsem zaradi tega ker je še isti večer, 25. oktobra, bila vlada premiera Bosellija v parlamentu poražena s 314 glasovi proti 96. Boselli je moral odstopiti.

Najbolj presenečeni pa so bili nemški in avstrijski poveljniki. Pričakovali so zmago, a ne tako velike razsežnosti. Njih čete so prodirale proti Čedadu in Vidmu, kamor so dospеле že čez nekaj dni. Tudi z Banjšic in s Krasa so se pričele umikati italijanske čete. Le maloštevilni so se upirali. Kaj kmalu je bila spet osvojena Gorica. Avstrijsko zastavo na gradu so dvignili vojak 96. pešpolka iz Karlovca. Bilo je nekaj spopadov z Italijani pri Podgori. Potem pa so avstrijske ter nemške čete drvele proti Tilmentu in tja do reke Piave. V Gorico je kmalu prišel cesar Karel, že nekaj dni kasneje pa se je v tem mestu srečal z nemškim cesarjem in bolgarskim carjem. Bil je to pravi summit vladarjev centralnih držav. O vsem tem in o tem kako je izgledala Gorica po zavzetju pa drugič.

Traktor porsche-mörserzug

Stockholmu in izrazili željo po miru. Na tej konferenci je poročal, še zlasti o manjšinski problematiki, tudi gorški politik dr. Henrik Tuma. Časopisje je veliko poročalo o tej konferenci. V tem je seveda prednjačilo socialistično časopisje. V Trstu je bilo veliko napisanega o tem v dnevniku Il Lavoratore.

Na italijansko-avstrijski fronti je prišlo poleti do novih ofenziv. Italijani, ki so bili medtem zasedli del Banjške planote, so odtod skušali razbiti avstrijske linije in napredovati v smeri Ljubljane. Sodobni italijanski zgodovinarji ne morejo razumeti kako je general Cadorna sploh lahko sprejel tako odločitev, ki je iz strateških vidikov bila nemogoča. Med mladimi italijanskimi vojak, ki so se borili na Banjščici, je bil tudi mlad podporočnik Sandro Pertini. Prav tako so Itali-

Menila sta, da je to moč doseči na italijanski fronti. Hotela sta, da bi se tudi Italija, kot Rusija, umaknila iz vojne, ter da bi tako imela več možnosti za zmago na zahodni fronti ali vsaj za častno premirje.

Nemci so hoteli priskočiti na pomoč Avstrijcem, ker so menili, da ti sami niso zmožni zadati Italijanom odločilnega udarca. Nemški ter avstrijski generali so ugotovili, da je najbolje če ofenzivo sprožijo tam, kjer jo bo nasprotnik najmanj pričakoval. V Gornji Soški dolini, ne pa na Krasu ali v Gorški kotlini. Takrat so tudi uredili vojaške ceste preko Vršiča, Predela, Poljanske doline.

Prav te ceste so zaveznikoma omogočile, da sta, največkrat ponoči, v dneh pred ofenzivo, spravila čez Alpe veliko vojaštva. Prav tako so Nemci ter Avstrijci uporabili najsodobnejšo

Ruševine Solkana

Štandrež v ruševinah

V tržaškem Kulturnem domu gostovanje ljubljanske Drame B. Brecht: Malomeščanska svatba

BERTOLT BRECHT

Eugen Bertolt Brecht se je rodil 10. februarja 1898 trgovskemu nameščencu Bertoltu Fridrihu in njegovi ženi Sofii Brezing. Njegov oče je od leta 1893 delal v Haindlovi papirnici. Leta 1900 je napredoval do prokurista, pozneje pa do trgovskega direktorja omenjene firme.

Mladi Bertolt je med leti 1904 - 1908 obiskoval ljudsko šolo pri bosonogih menihih. Septembra leta 1908 je vstopil v I. a razred kraljevske bavarske realne gimnazije v Augsburgu.

Literarne prvece zabeležimo že v tej šoli. Za šolski časopis »Žetev« je napisal več prispevkov. Januarja 1914 izide v istem šolskem listu njegova prva drama Sveto pismo. Od avgusta dalje pa izidejo razne rodoljubne pesmi in članki v leposlovni prilogi časopisa Augsburger Neueste Nachrichten. Teh prispevkov bo v naslednjih letih vedno več. Leta 1917 opravi Brecht veliko maturo. Kot vojni pomočnik je moral nekaj časa delati v neki pisarni, 2. oktobra pa se je že vpisal na medicinski oddelek univerze Ludvika Maksimilijana v Münchnu. V ta čas datira igra Baal. 1. oktobra 1918 se začne Brechtova vojaščina. Najprej le bivanje v vojašnici, nato pa pri sanitetnih v enem od augsburških zasilnih lazaretov, kjer so bili sprejeti kužno in spolno bolni vojaki. Tu napiše »Legendo o mrtvem vojaku«.

Januarja leta 1919 obiskuje volilna zborovanja. Dobi stike s člani neodvisne socialdemokratske stranke Nemčije. Nastane igra Spartak. Septembra istega leta pa zasnjuje enodejanko Malomeščanska svatba. Tej sledi kar pet enodejank. Pestrost njegovega delovanja se kaže tako v pisanju člankov in priložnostnih pesmi kot v nastopih na Oktoberfestu v vlogi klarinetista.

Leta 1922 prejme nagrado Kleist za igro Bobni v noči. Dve leti pozneje se Brecht dokončno nastani v Berlinu. Leta 1923 postane dramaturg v münchenskem gledališču Kammerspiele. Odtlej izide vsako leto kako novo Brechtovo delo. Omenimo le najpomembnejša. V goščavi mest (1923), Življenje Edvarda Angleškega (1924), Mož je mož (1926), Hauspostille (1927), Beraška opera (1928), Dvig in padec mesta Mahogany (1929), Pritrjevalci in zanikovalci (1929), Ukrep (1930), Izjema in pravilo (1930), Sveta Ivana v klavnici (1932).

Po Hitlerjevem nastopu je moral Brecht zbežati iz domovine. Preko Danske, Švedske, Finske in Sovjetske zveze je leta 1941 prišel v ZDA. Nastanil se je v kalifornijskem mestu Santa Monica. V izgnanstvu so nastala naslednja dela. Beraški roman (1934), Puške gospe Carrar (1937), Strah in beda tretjega rajha (1938), Mati Courage in njeni otroci (1939), Zaslisevanje Lukula (1939), Dobri človek iz Sečuana (1940), Gospod Puntilla in njegov hlapec Matti (1940), Nenadni vzpon Arturja Uia (1942), Galileo Galilei (1942), Pesmi in izgnanstvu (1943) in Kavkaški krog s kredo (1947).

Leta 1947 je Brechta začela zaslisevati zloglasna komisija za preiskovanje protiameriške dejavnosti, ki je preganjala vse napredne ljudi Amerike. Brecht je moral tako ponovno bežati. Iz Amerike se je umaknil v Švico, nato preko Prage in Dunaja prišel v vzhodni sektor Berlina.

Na ruševinah Hitlerjeve kasarne je sezidal gledališko hišo v kateri je vodil svoj znameniti Berliner ensemble. Zadnja leta svojega življenja je Brecht malo pisal, zato pa več režiral. V času od leta 1950 do 1956 se politično angažira ter sodeluje na najrazličnejših festivalih.

14. avgusta 1956 umre zaradi srčne kapi.

MALOMEŠČANSKA SVATBA

Pred vami je pevec in komedijant: Bertolt Brecht... mož, ki sliši vašo besedo in ve za vaše trpljenje, pozna vaše neuresničene sanje; mož, ki živi z vami zato, da bi vas razumel in doumel, da bi vam povedal resnico, vašo resnico, kruto neposredno in brez predsodkov in ovinkov... tako, kot jo občutite v vsakdanjem boju za vsakdanji kruh...

Malomeščanska svatba ali samo Svatba, kot je bil njen prvotni naslov je nastala skupaj z enodejankami: Berač ali Mrtev pes, Lux in tenebris in On izganja hudiča, v letu 1919.

Po obsegu najdaljša. Krstno uprizoritev je čakala polnih sedem let. Uprizorjena je bila v Frankfurtu leta 1926. Tekst igre, kakor ostalih enodejank ni avtor objavil. V svojih literarnoteoretičnih zapisih jih dramatik sploh ne omenja. Verjetno jih je imel zgolj za študije.

Kakorkoli že upravičeno smatramo Malomeščansko svatbo za predhodnico poznejših iger - v katerih avtor šiba lažno malomeščansko moralo.

Zgodba te groteskne igre se ne razvija samo pred našimi očmi veliko dogodkov se je izvršilo že prej. Predstavljajmo si navadno malomeščansko družino: očeta, mater, hčerko, godno za možitev, pa še sorodnike, prijatelje. Na drugi strani pa spet podobno družino v kateri pa fant zamenja hčerko. Kot se spodobi za tako razpustost je poroka neizbežna posledica.

Ko se zastor dvigne smo pri slavnostnem poročnem kosilu. Kakšna scenal! Večmesečno obrtniško delo neizkušenega ženina. In kakšna družbal! Ekspresionistično tižizirana. Njih jezik je realistično vsakdanji — včasih celo grob z ozirom na njih medsebojne odnose. Družba se razvname: pogovor se spremeni v prerekanje, aluzije in obrekovanja, končno pa pride celo do pretepa — in glej — s trudom izdelano pohištvo se polomi, zakon propade, malomeščanski lažni svet pa brzi v neustavljivi propad.

Groteska pohištva sili v ospredje človeško obsedenost, da si kar največ stvari naredi sam, saj se na druge več ne zanesa. Pri tem pa ne gre zgolj za opevanje lepih starih dobrih časov ko je še živela družinska obrt, ko je le človeški izdelek kaj veljal. Aluzija je veliko globlja.

Družinska povezava razpade, ko možev prijatelj razkrinka vse nevestine prisrge o ljubezni in zvestobi kot prazno govoričenje.

Na tej poročni slovesnosti so se zbrali ljudje, ki si nimajo nič povedati, kajti v njihovih prijateljskih povezavah ni skupnih vezi. Neskončno so osamljeni, kljub družbi, ki jih obdaja. Govorijo samo zato, da bi ne prišlo do tišine, plešejo samo zato, da kaj delajo. Vse je le pripomoček, da bi se človek ne zavedel, da bi ne začel premišljevat, da bi se ne poglobil sam vase.

Absurd a la Ionesco zadobi tragično noto v spoznanju, da se ti ljudje sploh ne zavedajo lastnega poloma in nesmisla takega življenja.

V strogi dramaturški analizi pogrešamo dramsko dovršenost ter poglobljeno družbeno analizo Brechtovih poznejših del. Ta mladostna enodejanka je zanimiva zaradi stilnih in dramskih elementov takratnega gledališča ter zato ker nakazuje razvoj povojne dramatike, posebno gledališče groteske in absurda. (AR)

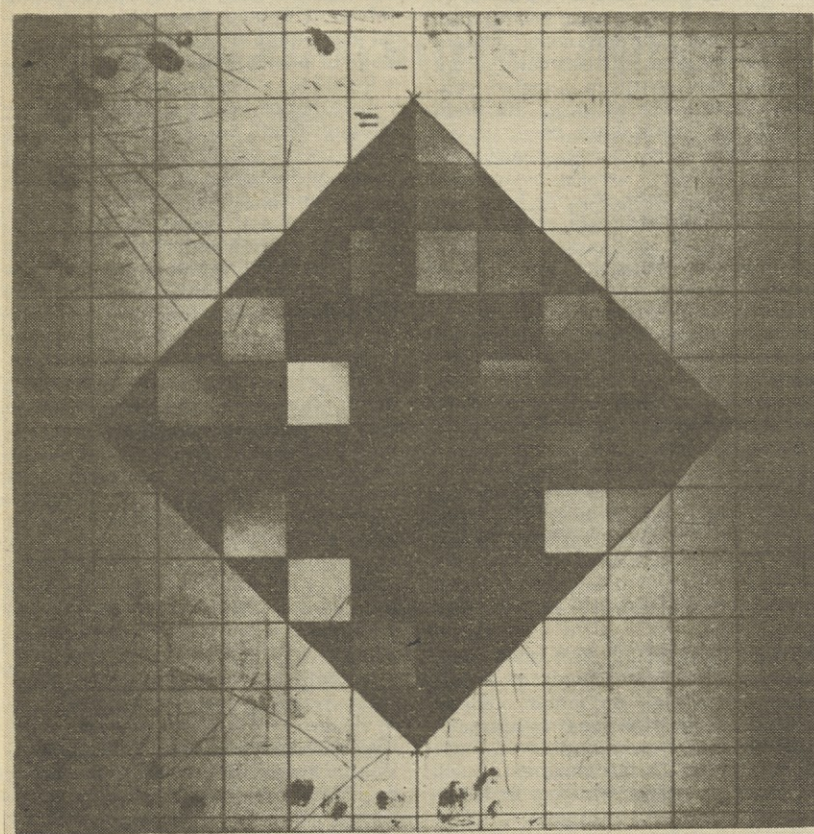
Na Opčinah razstava glasbil in koncert dveh mladih umetnikov

SKD Tabor v sodelovanju z mešanim zborom Primorec-Tabor priredi v soboto, 7. novembra 1987, zanimiv večer z razstavo in glasbenim koncertom. Ob 19.30 bo najprej na vrsti otvoritev razstave glasbil, na kateri sodeluje s svojimi instrumentalnimi izdelki mladi tržaški slovenski izdelovalec Marko Ternovec.

Izdelovanje instrumentov je obrtniški poklic, ki postaja dandanes prava redkost. Marko Ternovec, čeprav je še zelo mlad, se je za izdelovanje lesenih godal navdušil že pred nekaj leti. Čeprav je tudi na tem področju konkurenca industrijskih instrumentov zelo močna, je vendar danes izdelovalec instrumentov dragocen in umetniki še vedno razlikujejo med ročno dobro izdelanim glasbilo in industrijskim instrumentom. Pravzaprav v preteklosti je bil ta poklic vedno na meji med obrtništvom in umetnostjo.

Ob 20.30 bo nato sledil še koncert iz niza Openski glasbeni večeri, na katerem bosta nastopila dva mlada in že uveljavljena umetnika. Na koncertu, ki je posvečen renesančni italijanski glasbi za glas in lutnjo bosta nastopila tenorist MARKO BEASLEY in ljutist STEFANO ROCCO, ki ju bomo podrobneje še predstavili.

M. Kravos v TK Galeriji

V četrtek bodo v TK Galeriji odprli razstavo novih grafič Marjana Kravosa. Umetnik se tokrat sooča s kvadratom, to je z likom, ki je v zgodovini imel različne pomeni: od magičnih do racionalnih. Kravosovo potovanje v kvadrat ponuja gledalcu svojevrstno doživetje, ki je sedaj preračunljivo geometrijsko, zdaj poetično, pozneje ploskev v luči in ploskev v senci. Nova razmišljanja Marjana Kravosa si vsekakor zaslužijo ogled.

Ob novi knjigi Zdenka Vrdlovca Vprašljivost vrednotenja umetnosti

Pri založbi partizanske knjige so v začetku jeseni izdali knjigo Zdenka Vrdlovca, ki prinaša zbrane razprave o filmu in filmski problematiki. Knjiga, ki je po obsegu sicer skromna, je izšla v okviru zbirke Analekta, ki jo urejuje Društvo za teoretsko psihoanalizo v Ljubljani. Po daljšem premoru v tej zbirki je to spet nov prispevek t.i. ljubljanske lacanovske šole, ki se z živahnimi posegi loteva najrazličnejših filozofskih, kulturnih in umetniških pojavov. Značilnost teh prispevkov, ki izhajajo iz sodobnega razvijanja teoretske problematike, pa ni toliko v izhodiščni zastavitvi, kolikor predvsem v posebnem načinu obravnave. Interpretacije umetnostnih pojavov zelo pogosto zdrknejo v vrednostno opredeljevanje, postanejo kritika, ki vrednostno ocenjuje. Prav ta zdrslaj pa je problematičen in skoraj po pravilu prinaša s seboj ideološka merila. Znanstveno teoretska interpretacija, ki naj bo analiza umetniškega dela, se mora zato najprej ogradiati od takšnih postopkov in je sploh vprašanje, ali lahko vrednostno ocenjuje.

Za knjigo Zdenka Vrdlovca bi lahko rekli, da se ravna po podobnih načelih: problem nakazati in analizirati, ne da bi se spuščali v vrednotenje. V kratkih, a konciznih tekstih se avtor loteva nekaterih temeljnih momentov problematike filma. Ob branju sodobnih filmskih teoretičkov (Bonitzerja, Deleuza, Chiona itd.) jemlje avtor v pretres številne filme. Repertoar je preširok, da bi jih naštevati, omenimo naj le, da gre za nekakšen zgodovinski sprehod od prvih zvočnih filmov iz konca 20. let tega stoletja (Pevce jazza Alaina Croslanda) tja do »krize« sodobnega filma, ki je izvrstno evocirana v mojstrovini Wima Wendersa, v filmu Stanje stvari iz leta 1982.

Vendar se avtor ne spušča v podrobnejšo obdelavo posameznih filmov kot totalitet. Nasprotno, gre mu za nalizo določenih postopkov, ki jih film kaže, urejuje, razstavlja in prestavlja, a venomer za postopke, ki vzniknejo šele z gledalčevim gledanjem v ekran. Takšno usmeritev nakazuje že sam naslov knjižice — Lepota prevare. Čeprav film hlina, da posnema realnost, jo vendarle potvarja in je torej prevara. Toda takšna prevara, v kateri

uživamo. Pri razdelavi, kako in zakaj se pogled ujame v sliko ekrana, pa se analiza šele začne. Avtor obravnava strukturo vidnega polja, subjektivno željo, ki je vedno skrita vodnica človekovega pogleda. Pogleda v... tisto, kar se potem, ko smo stvar videli, vselej izkaže, da ni bilo tisto, kar smo želeli videti. Posrečeno je poglavje, v katerem Vrdlovec razpravlja o glasu. Problematika glasu je še posebej zanimiva za Slovence, saj še vedno ne vemo, pa čeprav je bilo o tem že veliko rečenega, zakaj je tako izredno mučno poslušati slovenske filme, v katerih govorijo slovensko. Opozorjeno je bilo, da so domači filmi mučni in neznosni predvsem zaradi knjižne slovenščine. Toda avtor pripominja, da nas nasprotno ta knjižna slovenščina, ko jo beremo, to je v podnapisih pri tujih filmih, prav nič ne moti. Mučna je torej le »v zvok prinesena knjižna beseda« in avtor pravi, da se film upira temu, da bi se Slovenci »slišali-govoriti«. Pa čeprav je to, se slišati-govoriti, ena izmed prvih zabavnih igric najmlajših otrok. Vprašanje zoprnosti knjižne slovenščine v filmu je verjetno povezano z nacionalno problematiko, na kar je opozarjal že Pirjevec. Avtor o glasu razprada dalje, povzemajoč novejša teoretska odkritja. Rezultat je presenetljiv: glas se izkaže za pomembno sestavino v procesu subjektivacije, kar mu na prvi pogled verjetno ne bi pripisali.

Naj še pripišemo, da je avtor knjižice Zdenko Vrdlovec že dolgoletni urednik revije za film in televizijo Ekran, ki se odlikuje po kvalitetnih prispevkih, čeprav ima zaradi tega manj bralcev. Hkrati naj še bralce opozorimo, da prireja revija Ekran od 2. do 6. novembra v Cankarjevem domu t.i. filmsko šolo, v okviru katere bo nekaj zanimivih filmskih projekcij, na primer nov Wendersov film »Nebo nad Berlinom« idr. V popoldanskem času pa bodo s prispevki nastopili domači in tuji filmski teoretiki. Med domačimi so svoj nastop zagotovili tudi avtor obravnavane knjige, pa Rastko Močnik, Slavoj Žižek, Mladen Dolar, med gosti pa se bo srečanja udeležil tudi Michel Chion, znani filmski teoretik iz Pariza.

IGOR ŠKAMPERLE

Slovenski pesniki razpravljali o odisejstvu v poeziji

Letošnje, šesto po vrsti in v Jenkov čas prestavljeno srečanje slovenskih pesnikov v Kranju je vsekakor dogodek, ki si je v slovenski kulturni javnosti pridobil svojo veljavo. Vsakoletna dogovarjanja in pogovarjanja pesnikov in mislecev, razpeta med različne, bolj ali manj srečno izbrane teme, so privabljala, tako kot tudi druge, vzporedne prireditve (literarni večeri, srečanja mladinskih pesnikov in pisateljev s šolarji), različno število sodelujočih in poslušajočih.

Na petem srečanju je strokovna žirija prvič podelila tudi Jenkovo nagrado za najboljšo pesniško zbirko v zadnjih dveh letih (1986 jo je dobil Niko Grafenauer). Letošnjo Jenkovo nagrado je dobil soglasno, za svojo zbirko Vodenjaki, Veno Taufer, eden tistih udeležencev pesniških srečanj, ki so najbolj dosledno uveljavljali »sveti« prostor poezije, odkrivali, tudi v pogovoru,

pesniške zagate in obzorja, kakor se uresničujejo v slovenski sodobni liriki.

Temo letošnjega srečanja, posvečeno letos umrlemu pesniku in dramatik Gregorju Strniši, je določil in miselno utemeljil vodja letošnjega pogovora, pesnik in kritik Aleš Debeljak. Tema Odisejstvo in poezija, se ne nanaša samo na temeljna razmerja v Strniševi poeziji, marveč zadeva tudi mnoge druge pesnike (Voduška, Šalamun...!). Vprašanje o odisejstvu v poeziji je Debeljak postavil kot temeljno dilemo našega sveta, med drugim je v svojih izhodiščih zapisal: »Ali z vztrajanjem pri individualizirani, enkratni in neposredni osebnosti postane poezija nekakšen anahronizem ali pa se šele na ta način postavlja po robu množično medijskim »življenjskim stilom«, artikuliranim s pomočjo menjave modnih

in nizkih kriterijev? Kaj sploh lahko pove »poezija kot usoda« v obdobju računalniškega programiranja in raznovrstnih software možnosti za umetniško produkcijo?»

Trinajst referatov in še nekaj udeležencev v diskusiji ni skušalo odgovoriti samo na ta in še mnogo-tera nova vprašanja, ki jih odpira stik mislecev in pesnikov; in vendar se zdi, marsikateri zunanji znak pa je to kazal zelo določno, da je pesniško pogovarjanje »utrujeno«, da se »visoke« in imanentno pesniške teme nenehno mešajo z vprašanji vsakdanjega pragmatizma, da iz besed pesnikov in mislecev govorijo predvsem naše stiske, odmevi zabod in težav, s katerimi nas obdaja vsakdanjost. Strniševa poezija in razmislek o njej sta razpravljalcem ponudila obilo izhodišč, od tematskih in filozofsko-estetskih do formalnih in splošno človeških, pa vendar se je debata, predvsem proti

koncu, zasukala proti rečem iz kulturne prakse: Veno Taufer je razgrnil histriat zapleta v zvezi s Strniševno dramo Ljudožerci in njeno uprizoritvijo v Primorskem dramskem gledališču, Aleš Debeljak pa je, kot nasilno odstavljeno urednik Problemov-Literature, opozoril na vseakor nevdržni položaj posameznih interesnih skupin znotraj te revije; udeleženci so soglasno podprli njegove apel.

Kranjsko srečanje bo moralo najti novo vsebino, nov način pristopa k občutljivim in vendar tudi izjemno pomembnim temam. Poezija je prostor tistega izrekanja človeka, ki je hkrati nedotakljiv in ves čas v središču slovenskega »socialnega« interesa: govor o poeziji in mišljenje o poeziji zadevata usodo slovenskega naroda na način, ki je večplasten in hkrati nerazdružno povezan v eno usodo. Mišljenje in

poezija se sicer na mnogih točkah dotikata, celo prepletata se; pa vendar se je izkazalo, da so izhodišča mislecev vsajena v drugo prst kot pesniška sporočila pesnikov. Mor-da je tu ključ za novo obliko pesniškega in mišljenjskega dialoga?

Srečanje se je končalo s podelitvijo Jenkove nagrade in literarnim večerom pesnikov, udeležencev šestega srečanja slovenskih pesnikov. Udeleženci so se tudi sporazumeli, da ne nameravajo napisati zbornika, saj lahko vsi referenti, kot se je izrazil Niko Grafenauer, svoje prispevke objavljajo v »svojih okoliših«.

D. PONIŽ

Berite

»Novi Matajur«

Obtožba in obramba organizatorjev Prešernove proslave

Marij Čuk

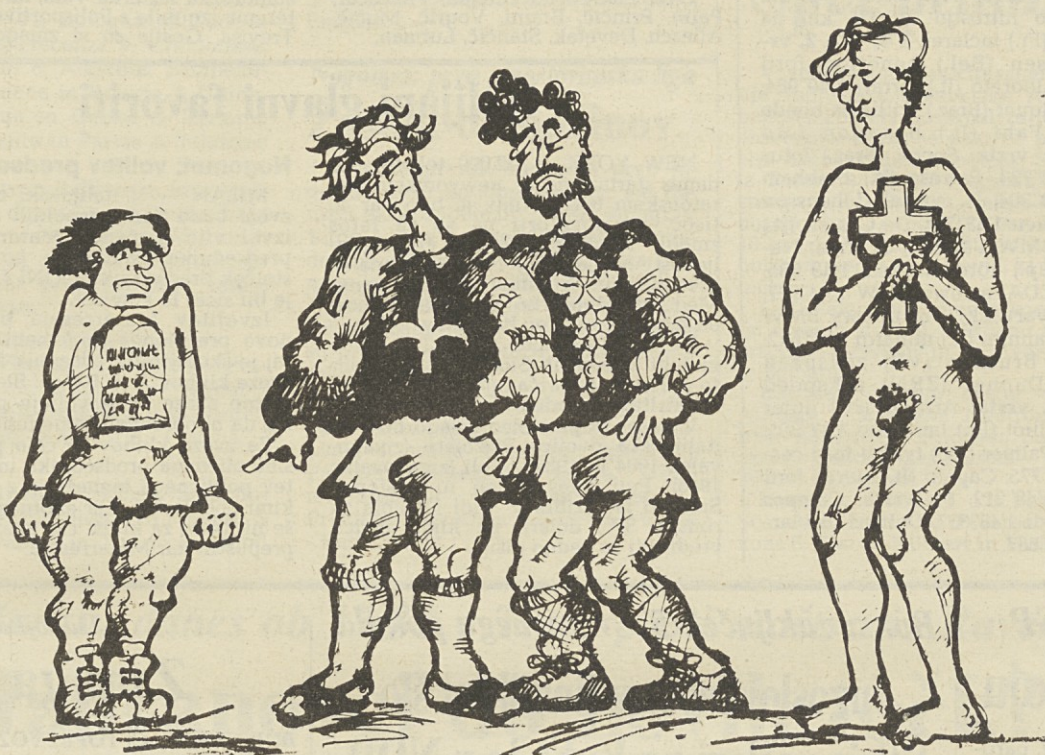
Javni tožilec: »Spoštovani vsi, kot običajno. Ne bi rad na dolgo in široko govoril o tem, zakaj smo se spet zbrali v tej častitljivi sobani, kajti stvar je, zdi se mi, popolnoma na dlani, obelodanjena in gotova. S temile kratkohlačniki bi se bilo treba pogovoriti, zakaj ne bo velike znamenite proslave z vsem enotnim, kar sledi. Pravzaprav je dvakrat prav, da se vaškizem spodbuja in krepi in da vsak po svoje polni svojo malho. Tudi je prav, da se točno zamejene črte med enim in onimi drugimi. A tu gre za načelen problem vaškizma in bi morala biti razprava dokaj široka. Zaradi tega se je tudi branilec umaknil, ker reva ni hotel tvegati in je prepustil v mojih rokah vse, kar me spravlja v dokaj čuden položaj. A kaj bi besedičil. Pričati mora prvi helebardarski kratkohlačnik, da nekaj pove o svojem vaškizmu!«

Helebardarski kratkohlačnik: »Poglejte, cenjeni sodniki. Imeli smo sestanek. Predlagal sem govornika, predlagal zbor in recitatorje, predlagal lepo fotografijo malce zabuhlega Prešerna s kodrastimi lasmi...«

Briški kratkohlačnik (iz ozadja): »Molči, podgana tržaška, kaj si predlagal, zahteval si samo svoje umazane skupine...«

Glavni sodnik: »Tih, kdo vas je kaj vprašal. Ne motite, sicer vas bom s klavircem po glavi. Prosim, helebardarski kratkohlačnik!«

Helebardarski kratkohlačnik: »No, vse to sem predlagal in si mislil, da mora biti seveda proslava v Trstu, kajti le mi premoremo kakovosten spored, za Goričane bi organizirali avtobusni izlet, da se vsaj enkrat na leto naučijo prave kulture. Ta goriška bolha pa trdi svoje in hoče ustvarjati briško republiko! Samo mi imamo pravico do odločanja, kajti, če nas ne bi bilo, niti

njih ne bi bilo. Za tisti čedajski rokopis pa itak ne gre izgubljati besed, ker tam so in jih ni in so same sitnosti.«

Kratkohlačnik z briško trto: »Ah seveda, mi ustvarjamo svojo republiko, mi. Drugače bi nas triestini vse požrli. Kaj nam niste v to krotko

mesto poslali že dovolj vohunov, ki so se vgnezdili na najboljše položaje? Ko ne bi bili budni in odločni, bi že grizli melone, tako pa se ne damo in tudi si štejemo v veliko čast in smatramo za ogromen uspeh pravico, da uveljavljamo svojo kulturo. In tako ostaja še vse nepokvarjeno in

čisto, kot smo sami čisti. Zato mora ta čistoča izžarevati ob kulturnem prazniku, ki se mora dogajati v čistem mestu, s čistimi nastopajočimi, s takimi, ki si noge umivajo v bistri Soči. Tega, spoštovani sodniki, upravičenega zahtevka, niso hoteli sprejeti. Nič boljšega, sami bomo priredili proslavo, brez infiltracij, kajti med nami in v domačem krogu se najboljše počutimo.«

Javni tožilec: »Dva smo slišali. Njune blodnje so dokaj meglene in še bolj naivne, a naj stopi pred nas križasti kratkohlačnik.«

Križasti kratkohlačnik: »Poglejte, nima smisla izgubljati besed. Sami ste videli, kakšna je ta komunistična golazen, da se z njo ne gre meniti. Mi pa smo svobodni, svobodni amaterji in hočemo svobodnega govornika. Naj bo eden redkih, kar jih je še ostalo iz tistih svetlih časov. To je slovenstvo, ki Prešernu prija. Že načelno smo miš-maš odklonili, mi smo na drugem bregu, kjer se še vedno z desnico zajema v juhi, kot so nas lepo učili v šoli, kjer ti danes celo dijaki že pišejo z levo roko.«

Javni tožilec: »No, slišali smo, sedaj...« Čedajski rokopis: »In jaz, ne smem reči svoje? Glejte, tako bom povedal, da bo jasno...«

Javni tožilec: »Kdo pa je tebe kaj vprašal? Molči in poslušaj! Oprosite, cenjeni kolegi in sodniki, za ta izpad, a kaj bi poslušali tiste, ki sploh ne znajo govoriti. Oni so problem zase. Sicer imajo načelno pravico, a pustimo, da si svoje umazano perilo sami perejo.«

Slišali smo te smrkave kratkohlačnike, ki posebljajo pojem vaškizma. Kakšno kazen naj izrečem? Zadeva je zelo preprosta, tudi zato, ker je branilec odpovedal in se je neznano kje zapil.

Zato izrekam sledeče, če se strinjate ali ne: Deset let strogega zaporu briški trti. Kazen naj prestaja v Trstu. Deset let strogega zaporu helebardar. Kazen naj prestaja v Gorici. Deset let strogega zaporu križcu. Kazen naj prestaja pet let pred bazoviškim spomenikom, pet let pa pred spomenikom padlim v NOB. Nobene kazni ne naprtujemo čedajskemu rokopisu, ker je že on sam ena velika kazen.«

In tako se je tudi ta nadvse pomembna razprava končala. Vaškizem pa je v tem trpljenju še bolj kalil svoj ponos, še bolj je utrjeval svojo trdnjavo, da ga ne bi oplazila kaka slaboumna odprtost.

Horoskop

od nedelje 1. 11. do sobote 7. 11. 1987

Pripravlja SREČKO MOŽINA

OVEN (21.3.-19.4.)

— VI IN DELO: Teden bo prav uspešen in zadovoljiv. Vseskozi vas bosta spremljala pretežno dobra volja in odlično počutje. Izkoristite čim bolj ugodne priliko, ki se vam bodo ponudile. Rojeni od 21. do 26. marca bodo nadvse prijetno presenečeni. Ljubezniva Venera vas bo osrečila. VI IN DRUGI: Nekdo od vas pričakuje več pozornosti in razumevanja. Ugodna dneva bosta torek in sredo.

BIK (20.4.-20.5.)

— VI IN DELO: Večina zvezd vam je tokrat prijazna, zato kakšnih večjih težav z delom ne boste imeli. Ugodne okoliščine, v katerih se boste znašli, bodo prispevale k temu, da boste uspešno kos nalogam, ki ste si jih zastavili. Zelo ugoden bo konec tedna. VI IN DRUGI: O problemih, ki vas mučijo, iskreno spregovorite z ljubljeno osebo in odleglo vam bo. Ugodna bosta četrtek in petek.

DVOJČKA (21.5.-20.6.)

— VI IN DELO: Nebo vam je prijazno, zato se vam obeta razgiban in delovno uspešen teden. Ponudile se vam bodo lepe priliko in v vse vam bo šlo tako, kot si boste želeli. Posebno ugodno stojijo zvezde za rojene od 6. do 9. junija, ki bodo zelo srečne roke pri vsakem delu. VI IN DRUGI: Preživeli boste nepozaben dan z nekom, ki vam je všeč. Ugodna dneva bosta sredo in sobota.

RAK (21.6.-21.7.)

— VI IN DELO: Teden bo precej muhast in spremenljiv. Z neugodnimi okoliščinami in z nekaterimi težavami se boste srečali takoj v prvih dneh tedna. Naj vas to nikar preveč ne skrbi, ker boste uspeli v drugi polovici tedna marsikaj nadoknaditi. Težavna dneva bosta torek in sredo. VI IN DRUGI: Neka skrita srčna želja se vam bo izpolnila. Ugodna dneva bosta četrtek in petek.

LEV (22.7.-22.8.)

— VI IN DELO: Pričakujete lahko dokaj ugoden teden. Mars in Merkur bosta med tednom zelo ugodno vplivala na potek dela. Vse bo šlo tako, kot mora iti, le v četrtek in petek se bo kaj malega zataknilo pri nič kaj preveč pomembnih rečeh. VI IN DRUGI: Potrudite se in pokažite več prijaznosti do bližnjih; s tem boste marsikoga razveselili. Ugodna dneva bosta torek in sredo.

DEVICA (23.8.-22.9.)

— VI IN DELO: Napoved za ta teden je za vas povsod posebno ugodna. Polni boste energije in zvezde vam bodo naklonjene. Uspešni boste pri delu in izven delovnega časa. V četrtek vas bo razveselila dobra novica. Nekoliko manj ugoden dan bo ponedeljek. VI IN DRUGI: Zelo se boste razveselili srečanja z nekom, ki vam je bil vedno drag. Ugodna dneva bosta četrtek in petek.

TEHTNICA (23.9.-22.10.)

— VI IN DELO: Teden bo sicer ugoden, vendar vam grozi tudi možnost, da vas presenetijo nepričakovani zapletovi ali težav v torek in sredo. Zvezde vam priporočajo nekoliko previdnosti. Preostali del tedna bo dovolj prijeten in zanimiv. Posrečilo se vam bo izpeljati izvirno zamisel. VI IN DRUGI: Preživeli boste prijetne trenutke v izbrani družbi. Ugodna bosta petek in sobota.

ŠKORPIJON (23.10.-21.11.)

— VI IN DELO: Vstopate v zelo ugoden in ustvarjalen ter sproščen delovni teden. Ugoden položaj zvezd bo pripomogel k temu, da se boste med tednom pretežno dobro počutili in veliko naredili. Za spoznanje najugodnejša dneva bosta le četrtek in petek. VI IN DRUGI: Nekam boste povabljeni; sprejmite povabilo in ne bo vam žal. Ugodna dneva bosta ponedeljek in torek.

STRELEC (22.11.-21.12.)

— VI IN DELO: Obeta se vam zelo deloven, vendar uspešen teden. Odprle se vam bodo nekatere nove zanimive možnosti za izpeljavo vaših načrtov. V ponedeljek se raje izognite zahtevnejšim opravilom, da ne bo kaj narobe. Luna vam bo ta dan precej nenaklonjena. VI IN DRUGI: Bodite previdni v odnosih z ljudmi in pazite na to, kar rečete. Ugodna dneva bosta torek in sredo.

KOZOROČ (22.12.-19.1.)

— VI IN DELO: Teden bo precej naporen in utrudljiv. Nikar se ne prestrašite nekaterih težav, s katerimi se boste srečali v torek in sredo, ker boste težave rešili in se vam bo v drugi polovici tedna marsikaj obrnilo v zaželjeno smer. Petek vam bo prinesel prijetnih novosti. VI IN DRUGI: Vaše razpoloženje bo vplivalo na odnose z ljubljeno osebo. Ugodna dneva bosta četrtek in petek.

VODNAR (20.1.-18.2.)

— VI IN DELO: Teden bo prijeten in zanimiv. Zvezde so vam naklonjene in vam bodo v pomoč pri delu. Marsikatera žela se vam bo izpolnila. Teden vam prinaša možnost izrednega zaslužka. Četrtek in petek vam ne bosta naklonjena, zato boste lahko slabše volje. VI IN DRUGI: Uporabite svoje diplomatske spretnosti predvsem v odnosih z ljudmi. Ugodna dneva bosta torek in sredo.

RIBI (19.2.-20.3.)

— VI IN DELO: Pred vami je precej razgiban in zanimiv teden, ki bo radodaren z novostmi in zanimivimi izkušnjami. Izkoristite ugoden vpliv zvezd za uresničitev svojih načrtov. V četrtek vas bo presenetila ugodna vest, ki vas bo spravila v nadvse dobro razpoloženje. VI IN DRUGI: Imejte več potrpljenja in razumevanja do oseb, ki so vam najbližje. Ugodna bosta četrtek in petek.

Pisava odkriva našo notranjost

Ureja: SIMON BORUT POGAČNIK

*Sam ženebam v življenju in prihi
dnevi, noči, leta, leta, leta, leta...*

Šifra: NE ZNAJDEM SE

Zdi se ti, da se v življenju ne znajdeš, kot bi se morala. Kako pa bi se morala? Tvoja slika o »pravem« življenju mi ni znana. Kakšno bi moralo biti to življenje: polno prijetnih raznih doživetij, daril, ljubezenskih spoznanj, diplom, potovanj...? Česa drugega?

Zdi se mi, da gre pri tebi večkrat za zastopanje napačne politike do okolja in morda tudi do sebe. To je nekako vidno tudi v pisavi. V čem bi lahko bila ta napačnost? Morda v tvoji egocentričnosti. Če želiš biti prevečkrat središč vseh pogovorov, družb in omizij, sorodstva in naključnih skupin potem se res ni čuditi, da imaš vse druge in drugačne situacije, kjer to nisi, kot zavožene in se ti zdi, da se ne znajdeš. Vse prevečkrat nam časopisi, RTV in nekakšno »javno« mnenje prikazuje življenja kot popolnoma srečno in skoraj brez problemov. Kdor je nesrečen, se v tem konceptu ne more znajti. Z naslovnih strani revij nas vedno pozdravljajo lepi obrazi, vse kar ne gre ali pa gre v prodajo ponujajo privlačne lepote, najnovejše srajce nosijo krepko razviti moški porjavelih prsi z biserno belimi zobmi, itd. Toda življenje ni to. Življenje je tudi starost, invalidnost, nepropor-

cialna gradnja in izgled teles, slepota, žalost in jok, izguba in razočaranje. Zrel človek, kot si ti, se mora tega zavedati in spoštovati to, kar je uspel napraviti iz sebe, da bi bil boljši. A ne boljši od drugih, ampak od samega sebe!

*Želela bi ga strasti v nobi, se naslavlja
na ljubezen, samo v duhu dobi zaupanje
v ljubezen. Vem da me sama rad bode. si.*

Šifra: LJUBEZEN 77

V odnosih do ljudi okoli sebe si še nisi povsem na jasnem, ali bi bilo dobro, da se človek bolj odpre, ali pa je bolje, da ohrani varno distanco. Najbrž bo to še zadnji znak pubertete, ki je zdaj že večji del za teboj. Pri sedemnajstih pač nimamo še izbrušenih značajev. Morda sta podoben znak tudi previdnost in strah, ki imata gotovo izvor v dogodkih, ki se jih morda sploh ne spominjaš, ker so že tako časovno odmaknjeni.

Krasi te tudi dobra in učinkovita energija. To boš še zelo potrebovala pri študiju ali opravljanju poklica. Glede ljubezenskega razmerja je težko kaj reči vnaprej. Običajno se vezi, ki se sklepajo pri sedemnajst in manj letih, kasneje razrahljajo. To je v veliki večini primerov tudi dobro. Kajti ljudje stalno rastemo (ne samo fizično) in lahko pride do takšnih razlik, ki jih prej ni mogoče predvideti, pa so vendarle prisotne ob poti v prihodnost. Kdo ve, kakšni bodo tvoji ali fantovi interesi in cilji čez tri leta? Ker v zadnjem stavku sprašuješ, če gre samo za pustolovščino ali bo trajalo, kar celo življenje, ti lahko rečem samo, da ne vem in dvomim, da bi kdo lahko vedel!

KUPON

za grafološko analizo ali pojasnila Simona Boruta Pogačnika

sigla:

Primorski dnevnik, 1. novembra 1987

KRIŽANKA

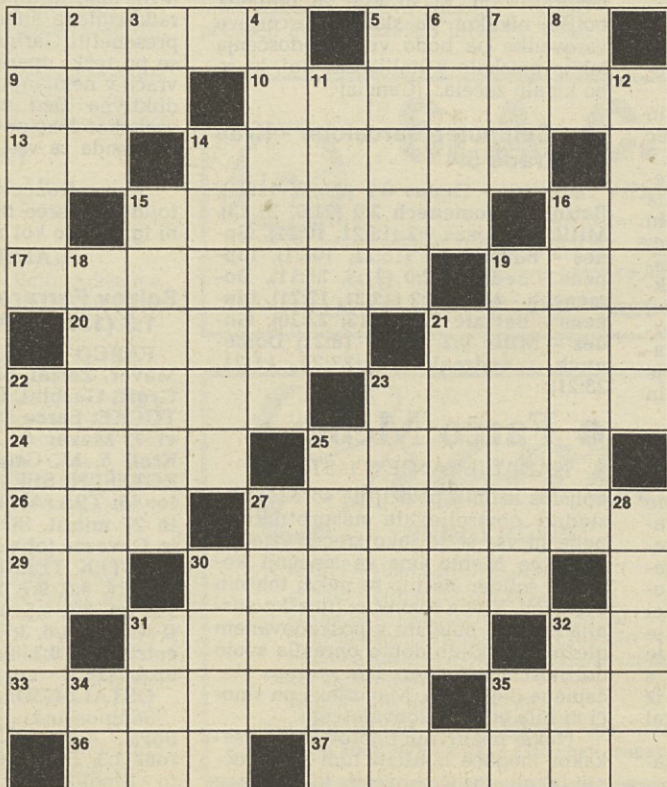
VODORAVNO: 1. Slovanski pripovednik (Juš); 5. Madžarska Donava; 9. Tuj izraz za OZN; 10. Kdor dela na plačilo po uspehu; 13. Kemijski simbol za lantan; 14. Ljudje v dveh vrstah v poštah; 15. Prebivalec Atike; 16. Thomas Mann; 17. Avtor romana Gospod Mirolodski; 19. Enojni ali dvojni zagib tkanine; 20. Delavec v

industrijskem obratu; 21. Ljubk. ime za Borisa; 22. Ime slovenskega smučarja Križaja; 23. Fr. filmski igralec (Jean); 24. Hiter; 25. Potrebuj zdravniško pomoč; 26. Dobesedno tako; 27. Atletska disciplina; 28. Središče vrtenja; 30. Španska bikoborba; 31. Večja zgradba; 32. Arabski žrebec; 33. Ena izmed celin; 35. Rimski pozdrav; 36. Očka; 37. Tropška rastlina.

NAVPIČNO: 1. Velikanski kip Apolona na otoku Rodosu; 2. Osebn. zaimek; 3. Azur v sredi; 4. Pomorski častnik; 5. Slovenski baročni skladatelj; 6. Seč; 7. Vzhodna Nemčija; 8. Albert Einstein; 11. Jugoslovanski boksar (Slobodan); 12. Gora v Julijskih Alpah; 14. Vas pri Nabrežini; 15. Pripadnik indoevropske skupine narodov; 16. It. pripovednik in pesnik (Mario); 18. Pravokotna projekcija predmeta na vodoravno ravnino; 19. Groba, surova; 21. Epska pesem s tragičnim koncem; 22. Kompas; 23. Prebivalec mesta v FJK; 25. Manjša lesena zgradba; 27. Gramatomi; 28. Beleška; 30. Četverkotnik, kvadrat; 31. Liho število; 32. Film. igralca Gardner; 34. Makarska; 35. Anton Novčan. (lako)

REŠITEV

MA; 35. A.N.
notes; 30. kate; 31. pet; 32. Ava; 34.
Gortan; 25. baraka; 27. mol; 28.
robata; 21. balada; 22. busola; 23.
15. aršijec; 16. Tobino; 18. tloris; 19.
11. Katan; 12. Rombom; 14. Stvan;
zup; 5. Dolan; 6. urin; 7. NDR; 8. A.E.
NAVPIČNO: 1. kolos; 2. ona; 3.
ns.
Amerika; 35. ave; 36. ate; 37. ana-
30. korida; 31. palača; 32. at; 33.
bolan; 26. st; 27. maraton; 29. os;
22. Bolan; 23. Gabin; 24. ureni; 25.
Stritar; 19. rob; 20. litar; 21. Bobo;
14. spalin; 15. Atičan; 16. T.M.; 17.
Duna; 9. ONO; 10. akordier; 13. La;
VODORAVNO: 1. Kozak; 5.

Avtomobilizem: Piquet noče več tvegati

Berger v prvi vrsti

TOKIO — Zadnji dve dirki letošnje sezone v formuli ena sta verjetno zgubili kar oba glavna protagonista. Ko se je namreč Mansell v petek poškodoval in je postalo jasno, da jutri ne bo mogel nastopiti, je bilo obenem pričakovati, da tudi Piquet ne bo hotel prav nič tvegati, saj ima svetovni naslov v žepu, na glede na razplet zadnjih dveh preizkušenj. Tako včeraj, na uradnih poskusnih voznjah, nikakor ni blestel, kar so izkoristili drugi, še zlasti Berger, ki je dosegel najboljši čas.

Za 35-letnega Piqueta je to že tretji naslov v karieri: prvega je osvojil leta 1981 z brabhamom, a drugega dve leti kasneje, prav tako na brabhamu. Brazilec je letos osvojil zmago na treh dirkah, šestkrat pa je bil drugi, pred današnjo tekmo (marsikdo bo ob branju teh vrstic že vedel, kako se je končala, saj se prične ob 6.00 uri po italijanskem času) pa je imel 12 točk prednosti pred Mansellom. Startni vrstni red je naslednji:

1. vrsta: Berger (Av.) ferrari 1'40"042 s povprečno hitrostjo 210,835 km na uro, Prost (Fr.) mclaren 1'40"652; **2. vrsta:** Boutsen (Bel.) benetton ford 1'40"850, Alboreto (It.) ferrari 1'40"984; **3. vrsta:** Piquet (Braz.) williams honda 1'41"144, Fabi (It.) benetton ford 1'41"679; **4. vrsta:** Senna (Braz.) lotus honda 1'42"723, Patrese (It.) brabham BMW 1'43"304; **5. vrsta:** Johansson (Šve.) mclaren 1'43"371, De Cesaris (It.) brabham BMW 1'43"618; **6. vrsta:** Nakajima (Jap.) lotus honda 1'43"685, Cheever (ZDA) arrows BMW 1'44"277; **7. vrsta:** Warwick (VB) arrows BMW 1'44"626, Nannini (It.) minardi 1'45"612; **8. vrsta:** Brundle (VB) zakspeed 1'46"023, Danner (ZRN) zakspeed 1'46"116; **9. vrsta:** Arnoux (Fr.) ligier 1'46"200, Alliot (Fr.) larrousse 1'47"395; **10. vrsta:** Palmer (VB) tyrrrell ford cosworth 1'47"775, Capelli (It.) march ford cosworth 1'48"212; **11. vrsta:** Campos (Šp.) minardi 1'48"337, Dalmás (fr.) larrousse 1'48"887.

Odbojka: v prvem kolu moške C-1 lige

Pričakovan poraz valovcev

VAL - POLISPORTIVA PAESE 0:3 0:15, 5:15, 16:18)
VAL: Lavrenčič, Petejan, Plesničar, Palin, Princič, Braini, Vogrič, Mučič, Allesch, Devetak, Stančič, Lutman.

V uvodnem srečanju letošnjega prvenstva moške odbojkarske C-1 lige je standrežka šesterka Vala, na domačem terenu, izgubila s Polisportivo Paese iz Trevisa. Gostje so si zmago povsem

zaslužili, saj so bili boljši v vseh elementih igre in so s tem potrdili napovedi, da spadajo med favorite celo za končno prvo mesto.

Glede Vala je treba povedati, da so fantje igrali dobro in mestoma pokazali tudi dobre poteze. Sicer, kot se je že pričakovalo, je tudi tokrat prišla do izraza pomanjkljivost v režiji, in to se je odražalo na igri vse ekipe.

V prvem setu so gostje takoj povedli (7:2, 10:5) in do konca z dokajšnjo lahkoto nadzorovali igro.

Domačini so precej slabše nadaljevali v drugem setu in to se je poznalo tudi pri končnem izidu.

Najlepši in najbolj borben je bil tretji niz. Valovci so v prvih potezih zaigrali napadalno in povedli z 10:5. Zaradi vrste napak domačinov je postava iz Trevisa zbrala lepo prednost, 14:12. V izredno razburljivih trenutkih pa so domačini, kljub servisu in vodstvu s 16:15, zapravili možnost, da osvojijo set.

Italijani glavni favoriti

NEW YORK — 22.000 tekačev bo danes startalo na 18. newyorškem maratonskem teku. Prijav je bilo kar 40 tisoč, organizatorji pa so za letos zmogli "le" dobro polovico. Po priljubljenosti ostaja torej New York daleč pred vsemi ostalimi teki na svetu. Med udeleženci bo kar 6.096 tujcev, od tega skoraj tisoč Italijanov.

Na startu bo tudi nekaj Tržčanov in tudi zamejskih Slovencev. Najboljše uvrstitve se pričakuje od Barkovljana Walterja Grudna.

V borbi za prestižno zmago bo tudi italijanska dvojica Pizzolato (zmagovalec 1984 in 1985) - Poli (zmagovalec 1986). Poli letos skoraj ni nastopal. Spretno je "dribliral" tudi Nebiola za rimsko SP... dolarji pa kljub padcu vrednosti še vedno dišijo.

Nogomet: volitev predsednika

MILAN — V italijanski nogometni zvezi bodo danes izpolnili organik z izvolitvijo poslanca Matarreseja za predsednika. Matarrese bo "odvzel" stolček predsedniku CONI Carraru, ki je bil sicer le komisar.

Izvolitev Matarreseja bo odprla novo praznino v nogometnih krogih, saj je skorajšnji predsednik že na čelu zveze klubov A in B lige. Statut nogometne zveze ne dovoljuje predsedniku, da bi opravljal druge funkcije.

Za zvezo klubov so celo predlagali simboličnega predsednika in namestitev poklicnega menežerja z zelo širokimi pooblastili. Ker enotnega mnenja še ni, bodo za krajši čas zvezo klubov prepustili kar Matarreseju.

Odbojka: v 1. kolu moške C-2 lige

Zmaga in poraz za naše

BOR CUNJA AVTOPREVOZ - DLFAC TRST 3:0 (15:12, 15:6, 15:11)
BOR: Batič, Marega, P. in R. Pernarčič, Jercog, Starc, Meton, Zubin, Pečenko, Budin, Gasparo in Sedmak.

V mestnem derbiju so borovci gladko zmgali. Prvi niz je bil izenačen, čeprav nasprotnik ni igral na visokem nivoju. V drugem so domačini takoj povedli s 6:0 in brez težave osvojili set. Tudi v tretjem so bili solidno v vodstvu, toda na koncu so malo popustili. Na igrišču sta se posebno izkazala Diego Batič in Romano Pernarčič. (M. Marega)

ITAR CUCINE FONTANAFREDDA - OLYMPIA 3:1 (6:15, 15:3, 15:10, 15:13)
OLYMPIA GORICA: A. D. in S. Terpin, I. M. in Š. Čotič, Dornik, Marassi, Komjanc, Špacapan, Sfiligoj.

Goričani so začeli zelo dobro, saj so zmedli nasprotnika. Zelo dobro so lovili žoge na polju, kar je za goriško šesterko nekaj nenavadnega. V nadaljevanju so domačini zaigrali bolje, naši pa so preveč grešili prav v tistem elementu igre, ki jim je do letos najbolj ležal: tolčenje ob mreži. Nekaj velikih sodniških napak na koncu srečanja je pripomoglo, da so naši zapustili poraženi igrišče v Fontanafreddi. (M. Š.)

Ženska C-2 liga: uspeh Agoresta

CELINIA MANIAGO - AGOREST 1:3 (16:18, 16:14, 15:11, 16:14)
AGOREST: Zavadlal, Orel, Vižintin, Čotič, Klemše, Roner, Peterin, Lopresti, Černe, Primožič, Černic.

Sovodenjke so v Maniagu zobe pokazale že v prvem setu. Streslo jih je vodstvo domačink s 14:6. S preudarno igro so se polagoma približale Celinii in jo v končnem naletu prehiteli. Res so dolg počale v drugem setu, v nadaljevanju pa so dvakrat zmagale. Rezultati setov kažejo na zelo izenačen dvboj. Domačinke niso imele izrazitih tolkačic, v polju pa so bile težko premagljive. (M. Tomšič).

PAV NATISONIA - SLOGA KOIMPEX 3:0 (15:9, 15:9, 15:5)
SLOGA KOIMPEX: Adam, Ciocchi, Dernovšček, Križmančič, Lupinc, Milkovič, Mijot, Morpurgo, Sosič, Škerk, Ukmar.

V uvodnem nastopu je Sloga Koimpex povsem odpovedala. Res je sicer, da je nastopila brez svoje standardne podajačice Martine Vidali, ki pa jo je uspešno nadomestila Neva Lupinc, vendar je slabo zaigrala vsa ekipa, saj so pešali tudi sprejem, blok in napad. Domačinke so imele v bistvu tako precej olajšano pot do zmage in so na lahek način prišle do točk. (Inka)

Moška D liga: le Slogi obe točki

PALLAVOLO TS - SLOGA 2:3 (12:15, 14:16, 15:4, 15:11, 13:15)
SLOGA: Betocchi, Čač, Gulič, Hrovatin, Kerpan, Komar, Kralj, Maver, Mesar, Pahor, Sain, Sgubin.

Slogaši so letošnje prvenstvo začeli na najboljši način. Za našo ekipo, ki ima kot cilj ohranitev statusa četrtoligaša, je sinočnja zmaga še toliko pomembnejša, saj so jo osvojili v gosteh in to proti šesterki, ki ima enake ambicije kot naša. Tekma sama je trajala kar dve uri in 23 minut in je bila vseskozi izredno borbeno in izenačena, razen v 3. nizu, ko so si slogaši po dveh osvojenih setih privoščili odmor. Na splošno pa smo s to prvo tekmo lahko zadovoljni, zlasti zaradi velike borbenosti in volje do zmage, ki so jo prav vsi pokazali. (Inka)

SOČA SOBEMA - C.R.A. POVOLETT 0:3 (0:15, 6:15, 11:15)
SOČA SOBEMA: Kovic, Ferfolja, Antonič, Pavel in Peter Černic, Juren, Kobal, Pahor, Batistič, Sirk, Bagon, Tommasi.

Soča Sobema je naletela na zelo solidno ekipo, ki uvršča v svojo sredo igralce, ki so že nastopali za Povoletto v C-1 ligi. Status nekaterih igralcev nasprotnika je v bistvu odločil o končnem izidu.

V sovodenjski ekipi bo potrebno še zelo veliko dela. Sinočno tekmo bo treba čimprej arhivirati in nadaljevati z resnim delom kot doslej. To bo podlaga za kasnejše boljše rezultate. (Lero)

NUOVA PALLAVOLO TS - NAŠ PRAPOR 3:0 (15:13, 15:11, 15:7)
NAŠ PRAPOR: Superga, Bensa, Korsič, M. in A. Ferri, Tomsič, Cuel, Vogrič, Zavadlal, Buzzinelli, Petejan.

V krstnem nastopu te lige so naši fantje zgubili proti izkušeni ekipi. Kot je razvidno tudi iz posameznih nizov, so se dokaj enakovredno borili v prvih dveh, ko so klonili prav v končnicah. (A. Ferri)

Ženska D liga: presenetljiv poraz Kontovela ES

SOKOL INDULES - NUOVA PALLAVOLO TS3:2 (15:13, 15:6, 11:15, 8:15, 15:4)
SOKOL INDULES: Usaj, Stopper, Radetič, Visentin, T. in L. Masten, Pizziga, Škerk, Žbogar, Pertot, Venier.

Prvo tekmo prvenstva je Sokol Indules odigral proti objektivno slabšemu nasprotniku, kar pa iz rezultata ni razvidno. Na začetku so sokolašice predvajale enostavno, a učinkovito igro ter osvojile prva dva seta. Od tega trenutka dalje pa je v Sokolovih vrstah prišla na dan negotovost, ki se je še posebno odražala v sprejemu in servisu ter bila razlog za poraz v 3. in 4. setu. V odločilnem setu pa so domačinke ponovno prevzele vajeti igre v svoje roke in gladko zmagale. (IvV.)

BREG AGRAR - MAJANESE 0:3 (9:15, 7:15, 4:15)
BREG AGRAR: F. in E. Žerjal, Slavec, Komar, L. in T. Mauri, Maranzina, Malmenvall, Pertot, Kocjančič, Canziani, Kraljič.

Naše igralke so na tej tekmi igrale bolj slabo, saj bi lahko, ko bi le malo bolj gradile igro, dosegle mnogo več. Vsaka tolčena ali dobro odigrana žoga se je spremenila v točko, žal pa je bilo teh zelo malo. V prvem setu so se Brežanke zbudile prepozno, v drugem so imele malo več od igre, v tretjem pa so popolnoma popustile. (Fr.)

KONTOVEL ELECTRONIC SHOP - JUNIORS 1:3 (17:15, 13:15, 11:15, 6:15)
KONTOVEL ES: Hrovatin, Černjava, Maver, Legiša, Conestabo, Štoka, Purič, Umek, Malalan, Janežič, Paulina.

Po osvojenem prvem setu je že kazalo, da bodo domačinke gladko osvojile srečanje, saj so pokazale več od nasprotnic. Vendar pa so nato malce igralkle iz Casarse prikazale hitro igro ob mreži, kateri se Kontovele niso znale zoperstaviti. Pri domačinkah je manjkala zagrizenost, bile pa so tudi nekoliko netočne, tako da je bil poraz neizbežen. (M.Š.)

Boks: zaključek 5. svetovnega pokala

Jugoslovanom v finalih ni šlo Štirje naslovi na Kubo in v NDR

BEOGRAD — Nihče od treh Jugoslovanov, ki so se uvrstili v finale, ni osvojil zlate kolajne, pa čeprav je bil Konovalov v peresni kategoriji izrazit favorit. Kubanci in Vzhodni Nemci so bili odlični, saj so osvojili po štiri naslove. Sovjeti so posegli po dveh zlatih medaljah, po enkrat pa so bili uspešni Bolgari in Južni Korejci. Po mnenju prisotnih športnikov in novinarjev je bilo to amatersko boksarsko svetovno prvenstvo v Beogradu zelo dobro organizirano.

VČERAŠNJI FINALNI IZIDI: peresna kat. (do 48 kg): Čolakov (Bol.) - Munchan (SZ) 4:1. **Mušja (do 51 kg):** Kwang Sun Kim (J. Kor.) - Tews (NDR) 3:2. **Bantam (do 54 kg):** Martinez (Kuba) - Breitbath (NDR) 3:2. **Peresna (do 57 kg):** Mesa (Kuba) - Konovalov (Jug.) 4:1. **Lahka (do 60 kg):** Gonzales (Kuba) - Čuprenski (Bol.) 4:1. **Polvelter (do 63,5 kg):** Janovski (SZ) - Puzović 4:1. **Velter (do 67 kg):** Menert (NDR) - Lemus (Kuba) 5:0. **Polsrednja (do 71 kg):** Richter (NDR) - Jegorov (SZ) 4:1. **Srednja (do 75 kg):** Maske (NDR) - Espinosa (Kuba) 5:0. **Polteška (do 81 kg):** Vaulin (SZ) - Škaro (Jug.) 3:2. **Težka (do 91 kg):** Savon (Kuba) - Vanderlijde (Niz.) 4:1. **Superteška (nad 91 kg):** Kader (NDR) - Jakovljevič (SZ) 4:1.

Košarka: v promocijskem prvenstvu na Opčinah

Breg Adriatherm boljši od Poleta

Polet - Breg Adriatherm 68:79 (25:38)

POLET: Furlan 10 (2:6), Ferluga 9 (3:4), Perčič 1 (1:2), Fabi, Kovačič 6, Granier 18, Škerlavaj 4, Hrovatin, Pisani 5 (1:4), Gregori 15 (15:9).

BREG ADRIATHERM: Čok, Maver 18 (8:11), Corbatti 25 (1:1), R. Žerjal 7, Pertot, Cecco, Barut 8 (2:2), Salvi 6, Barini 15 (1:2).

SODNIKA: Forza in Apollonio iz Trsta; TRI TOČKE: Granier 6, Corbatti 2, R. Žerjal 1; PON: Salvi (31), Kovčič (33).

Že od vsega začetja je bilo opaziti, da so Brežani bolje uigrani, prišla pa je do izraza tudi njihova dobra predprvenstvena priprava. Skozi ves prvi polčas so namreč višali vodstvo, ki so ga domačini zmanjšali prav na koncu.

Brežani so bili boljši v vseh elementih igre, pri Poletu pa se je odlikoval Peter Furlan, ki je zaradi telesne višine prevladoval pod svojim košem.

V drugem polčasu so se poletovci po zaslugi Graniera, ki je dosegel štiri zaporedne trojke, v 5. min. približali na 41:46 in v 7. min. tudi izenačili na 47:47. Brežani nasprotnika nikakor niso podcenjevali in niti niso popustili, ne v obrambi ne v napadu, a ti štirje meti so jih nekoliko zmedli, saj take reakcije niso čakali. Vsekakor so spet vzeli vajeti igre v roke in brez težav srečanje zaključili v svojo korist.

Po tekmi je bil domači trener Adriatherm je povsem zaslužen zmagal, saj je bil boljši v vseh elementih igre.

S svoje strani je trener Brežanov David Čok menil: »Izognili bi se lahko

še tistim težavam, ki smo jih nekaj trenutkov imeli, če bi igralci bili bolj koncentrirani.

Med posamezniki bi pri Poletu omenili solidnega Kovačiča, saj se je njegova odsotnost v zadnjih 10 minutah zelo poznala, pri Bregu pa je na svojem običajnem nivoju spet zaigral Igor Corbatti. (Leo Koren)

Zimske Ol: nevarnost kaosa

CALGARY — Mednarodni olimpijski komite je spremenil svoj pogled na kontracepcijska sredstva, ki vsebujejo "dopinski" norfisteron. Na zimskih Ol v Calgaryju naj bi jih atletinje lahko jemale. V primeru, da bi bile pri kontroli pozitivne, bi o morebitnih ukrepih upoštevali njene "potrebe". Ni pa bila točno postavljena meja, kar pomeni, da utegne iz sprostivne nastati prava zmešnjava.

nadaljevanja s 1. strani

● Kras Globtrade

NADALJEVANJE S 1. STRANI

večjih težav odpravila Damjano Sedmak. V šesti tekmi na sporedu je Sonja Milič prepričljivo premagala Domenechovo.

Dvoboj med Barbaro Lippens in Branko Batinič je predstavljal vrhunec sinočnjega srečanja. Batiničeva je v prvem setu začela nekoliko nesproščeno, na nasprotni strani mize pa je bila Lippensova psihično zelo stabilna in sila natančna. V drugem setu je Krasova igralka začela v velikem slogu, ujele pravi ritem in izbrala ustrezno taktiko ter odločno povedla (8:13). Tedaj pa se je belgijska pingpongšaica »vrnila« v igro in postopoma izničila zaostanek, do stanja 20:20. V finishu je Lippensova igrala kot »brez živcev« in Barceloni prisluzila četrto točko.

Za malo umetnino je v predzadnji tekmi poskrbela Sonja Milič, ki je z značajnim nastopom in dinamično igro strla odpor Godesove. Za končno odločitev je bilo torej potrebno počakati na konec zadnjega, devetega srečanja, ko sta si nasproti stali Sedmakova in Domenechova. V edinem dvoboju, ki je trajal 3 sete, po sosedici sprememb in razburljivih trenutkih, je sreča nagradila špansko igralko, ki je zapečatila končni izid srečanja in s tem tudi izločitev Krasa Globtrade iz nadaljnjega dela tekmovanja za pokal Nancy Evans.

Glede na prikazano igro bi si napredovanje v tretje kolo tega tekmo-

vanja zaslužili obe ekipi, žal pa to ni moglo. Dekleta Krasa Globtrade pa imajo čisto vest, saj so zgubile proti nasprotnicam, ki so bile za odtenek boljše, nikakor pa slabše. Šerčerjeve varovanke pa bodo večja zadoščenja lahko poiskale v italijanski ligi, ki se bo kmalu začela... (Cancia)

Leo Computer Barcelona - Kras Globtrade 5:4

Sedmak - Godes 0:2 (20:22, 11:21), Batinič - Domenech 2:0 (21:9, 21:13), Milič - Lippens 0:2 (15:21, 10:21), Godes - Batinič 0:2 (13:21, 10:21), Lippens - Sedmak 2:0 (21:3, 21:11), Domenech - Milič 0:2 (15:21, 12:21), Lippens - Batinič 2:0 (21:13, 22:20), Godes - Milič 0:2 (18:21, 18:21) Domenech - Sedmak 2:1 (22:24, 11:21, 23:21).

● Farco Meblo

NADALJEVANJE S 1. STRANI

boljši, s krilnih pozicij pa so naše dosledno obstrlejevale nasprotnikovo polje in vse se je tako srečno izteklo.

Farco Meblo ima za sinočnji komajda soliden nastop še nekaj tehtnih opravil. Elena Maver je junaško stisnila zobe in bolečini v poškodovanem gležnju navkljub dobro opravila svojo dolžnost, a seveda ni dala svojega običajnega doprinosa. Maverjeva pa sinoči ni bila edini rekonvalecent.

Nekaj pozitivnih ugotovitev je vsekakor mogoče izluščiti tudi po sinočni tekmi. Prvič: novosti, ki jih je v

igro vnesel trener Dolinšek, so že vidne, treba jih je le še izpiliti, za kar je bilo doslej premalo časa in preveč boleznih med igralkami; drugič: izbor igralke izgleda širši, posebno sta sinoči presenetili Garbinjeva in Kraljeva, ki se po težki operaciji na kolenu naglo vrača v nekdanjo formo (a najbolj produktivna med našimi je bila sinoči vsekakor Nacinovijeva); tretjič: Ferrara menda za vse letos le ne bo lahek plen.

Konec koncev pa je pozitivno tudi to, da je Farco Meblo zmagal, čeprav ni igral tako kot zmore.

ALEKSANDER KOREN

Solvay Ferrara - Farco Meblo 1:3 (15:11, 10:15, 9:15, 9:15)

FARCO MEBLO: Kralj, Nacinovi, Maver, Žerjal, Slavec, Mira in Neva Grgič, Garbini, D'Ambrogio in Knez. **TOČKE:** Farco Meblo 28:45 (Nacinovi 7, Maver 6, Žerjal 4, Garbini 4, Kralj 5, M. Grgič 1) Ferrara: 26:43; **ZGREŠENI SERVISI:** Ferrara 9; **Meblo:** 15; **TRAJANJE SETOV:** 25, 21, 28 in 27 minut. **SODNIKA:** De Micheli in Cavazza (oba Bologna).

POTEK TEKME: prvi set 2:0, 2:3, 6:3, 7:4, 8:5, 9:7, 10:8, 14:9, 15:9; drugi set 0:4, 6:4, 9:5, 9:10, 10:11, 10:15; tretji set 0:3, 1:6, 3:7, 4:11, 6:12, 9:13, 9:15; četrti set 0:2, 2:2, 2:6, 6:7, 8:7, 9:10, 9:14, 9:15.

OSTALI IZIDI 1. KOLA: Sangiorgina - Verona 3:0; CUS Padova - Adamoli 2:3; Conegliano - Verona 1:3; Torrione - Nervesa 2:3; Trento - Mogliano 2:3.

Nogomet: danes v drugi italijanski ligi

Triestina na gostovanju v Mesini

V 8. kolu druge italijanske nogometne lige bo danes Triestina gostovala v Mesini, kjer bo skušala osvojiti najmanj točko. Po uspešnem nastopu v nedeljo v Trstu v deželni derbiji proti Udineseju, je vzdušje v tržaškem moštvu na višku. In prav v prejšnjem kolu je Messina doživela prvi domači poraz od 8. aprila 1984. Sicilijance je namreč v nedeljo premagal Cremonese.

Udinese bo danes v tem kolu igral pred domačim občinstvom proti Barletti. Videmčani si v tem srečanju ne morejo privoščiti spodrsrlaja, če mislijo jurišati proti samemu vrhu lestvice.

Današnji spored (14.30)

Arezzo - Padova; Atalanta - Modena; Bari - Brescia; Bologna - Taranto; Catanzaro - Sambenedettese; Cremonese - Genoa; Lecce - Lazio; Messina - TRIESTINA; Parma - Piacenza; UDINESE - Barletta.

Lestvica

Catanzaro 11; Bologna in Padova 10; Lecce in Piacenza 9; Cremonese, Bari in Lazio 8; Atalanta, Sambenedettese, Modena in Brescia 7; Udinese 6; Messina in Genoa 5; Barletta, Arezzo, Taranto in Parma 4; Triestina 2.

V 7. kolu prve italijanske nogometne lige bo danes osrednje srečanje med Milanom in Torinom. V ostalih tekmah naj bi zmagali favoriti, čeprav je vsako predvidevanje lahko precej tvegano.

Današnji spored (14.30)

Ascoli - Verona; Fiorentina - Pescara; Juventus - Avellino; Milan - Torino; Napoli - Empoli; Pisa - Inter; Roma - Como; Sampdoria - Cesena.

Lestvica

Napoli 11; Milan, Roma, Sampdoria in Inter 8; Fiorentina in Pescara 7; Verona, Juventus in Torino 6; Ascoli

5; Como 4; Cesena, Pisa in Avellino 3; Empoli.

Nogomet: prva jugoslovanska liga
Zmagi domačinov

V anticipiranih srečanjih prve jugoslovanske nogometne lige sta domači ekipi zabeležili gladki zmagi. V Titogradu je namreč Budućnost z zadetkoma Brnovića in Mijatovića premagala splitski Hajduk z 2:0 (1:0), v Mostarju pa je domači Velež, spet z 2:0, premagal Osijek. V obeh tekmah so bili domačini boljši in tudi zaslužno slavili.

DANAŠNJI SPORED: Vardar - Crvena zvezda (preloženo zaradi zastrupitve s hrano zvezdinih igralcev); Partizan - Željezničar; Rijeka - Dinamo; Sloboda - Radnički; Sarajevo - Priština; Vojvodina - Sutjeska; Čelik - Rad.

Košarka: v italijanskih ligah

Dalipagić (57 točk) izreden
Spet priložnost za Segafredo

V včerajšnjem anticipiranem srečanju italijanske košarkarske A lige je beneški Hitachi poskrbel za lepo presenečenje. Doma je namreč premagal eno izmed vodilnih moštev, Scavolini iz Pesara s 101:95. Najzaslužnejši za zmago je bil Dražen Dalipagić, ki je dosegel kar 57 točk (pri tem kar 7 na 10 trojk). Pri Scavoliniju pa je bil najboljši strelec Aca Petrović, ki je dal 32 točk.

Od ostalega današnjega sporeda velja omeniti dvoboj v Milanu med domačim Tracerjem in moštvom Dietor iz Bologne.

Današnji spored: Tracer - Dietor; Allibert - Snaidero; Neutroroberts - Irge; Benetton - Enichem; San Benedetto - Bancoroma; Brescia - Arexons; Wuber - Divarese.

Lestvica: Snaidero 12; Bancoroma, Scavolini, Dietor in Divaree 10; Arexons 8; Tracer, Allibert in Hitachi 6; S.

Benedetto, Neutroroberts, Benetton in Hitachi 4; Irge in Wuber 2; Brescia 0.

V A-2 ligi vlada v Gorici veliko zanimanje za domači nastop Segafreda proti moštvu Facar iz Pescara, ki ima dve točki več od Goričanov. Košarkarji Segafreda si absolutno ne morejo več privoščiti domačih spodrsrlajev.

Današnji spored: SEGAFREDO - Facar; Yoga - Riuniti; Rimini - Cuki; Alno - Fantoni; Spondillatte - Annabella; Jolly - Maltinti; Sabelli - Standa; Sebastiani - Sharp.

V B-1 ligi Stefanel
na zelo težkem gostovanju

V B-1 ligi čaka danes tržaško moštvo Stefanela skoraj brezupna naloga. Tržačani se bodo namreč v Veroni spoprijeli s še nepremagano ekipo Citrosila, ki je prvi kandidat za napredovanje v A-2 ligo.

Lokostrelstvo v Mestrah

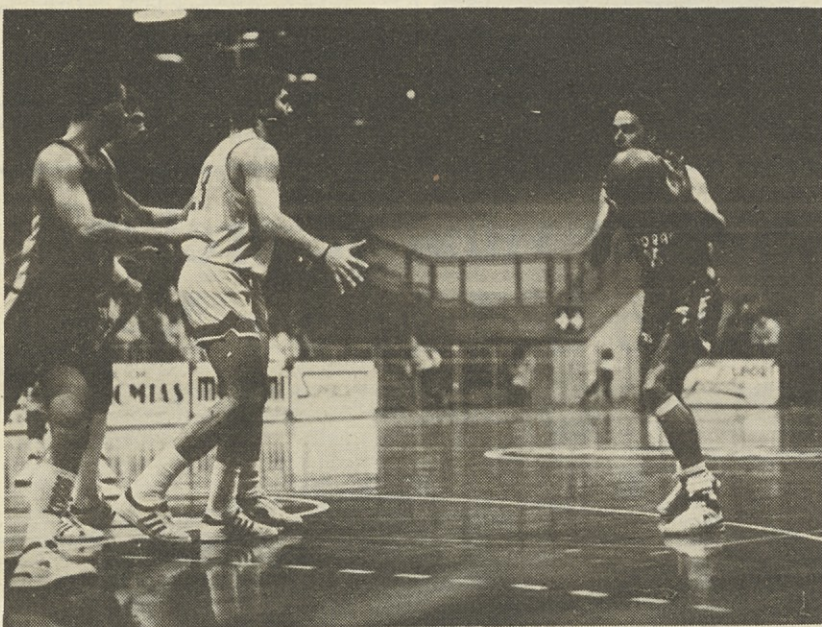
Zarja osvojila
dve prvi mesti

V Mestrah je bilo lokostrelsko tekmovanje »indoor« na 25 m, ki so se ga zelo uspešno udeležili tudi lokostrelci bazovske Zarje, kar je še posebej važno, saj so v Mestrah nastopili nekateri izmed najboljših lokostrelcev iz Emilije-Romagne in Treh Benečij.

Med dečki je Bogdan Stoper s 485 točkami osvojil odlično tretje mesto, saj sta se na prvi dve uvrstila najboljša državna lokostrelca v tej kategoriji. Med naraščajnicami je bila tudi tokrat najboljša Tamara Ražem (506 točk). Med mladinci je bil Marko Čuk s 495 točkami četrti, v množični kategoriji članov (skupno jih je nastopilo 56) pa je tokrat s 14. mestom presenetil Franko Križmančič (526 točk). Solidna sta bila tudi Stojan in Aleksander Ražem. Valter Micalli pa je potrdil svoj stalni vzpon, saj je bil s 525 točkami spet najboljši med instinktivci.

Košarka: danes ob 17.30 v Trstu proti moštvu iz Ravene

Jadranovci do novih točk?

Danes, s pričetkom ob 17.30, bodo Jadranovi košarkarji sprejeli v goste moštvo De Angelis Ravenna, ki ima prav enako število točk na začasni razpredelnici kot naša združena ekipa.

Jadranovi košarkarji so seveda nesporni favoriti za zmago, tudi zato, ker so v zadnjih treh kolih poskrbeli z vrsto treh zaporednih zmag in iz kola v kolo prikazali boljšo igro. Ob tem pa si naši košarkarji ne smejo privoščiti podcenjevanja drevisnjega nasprotnika in že vnaprej misliti, da sta novi točki že tu. Ravenna je doslej igrala kar solidno in prav gotovo se bo v Trstu borila za zmago. »Plavim« je vsekakor dana možnost, da se gostom oddolžijo za poraz iz turnirja Del Negro in da z dobro igro potrdijo svoj ugodni trenutek, pred zahtevnejšim preizkusom »znanja in sposobnosti«, ki jih čaka že prihodnjo soboto v Ferrari.

Sploh pa je za jadranovce nujno, da na vsakem domačem nastopu zmagajo, če merijo na uvrstitev v končnico lige.

Na sliki: Robert Daneu z žogo med zmagovitim domačim nastopom proti Spinei.

Združena smučarska ekipa

Prvi letošnji
stik s snegom

Po skoraj trimesečnih »suhih« pripravah so se mladi člani Meddržstvene zamejske združene smučarske ekipe končno podali tudi na svoj pravi teren, na smučišče. Prvi letošnji stik s snegom so imeli na 3.000 m visokem smučišču Mölltaler Gletscher v Avstriji.

Pod strokovnim vodstvom trenerjev Cveta Vidovića in Dušana Videmška ter spremljevalcev Silvija Tavčerja, Rada Šuberja in Zvezdana Babića so se po dolgem času spet spoprijateljili s snegom, ki bo postal njihovo športno prizorišče v obdobju od januarja do aprila, ko se bodo vsakotedensko vrstila tekmovanja. Dotlej ima ekipa v programu še dvakrat tedenski trening v telovadnici, tridnevne priprave na snegu, že prihodnji teden ob referendumu, skupne enotedenske priprave ob novoletnih šolskih počitnicah in še, če bo priložnost, nadaljnje treninge na snegu.

Doslej je vseh 20 članov ekipe redno in vestno trenirali, kar je jamstvo, da se bo to delo dobro obrestovalo v sezoni. Upati je samo, da bo vodstvo ekipe uspelo rešiti vse, in predvsem finančne probleme.

Košarka: 1. kolo kadetskega državnega prvenstva

Na startu tudi Jadran Farco

Danes bodo opravili svoj krstni nastop v nabrežinski telovadnici tudi kadeti združene ekipe Jadrana Farco, ki se letos udeležujejo državnega prvenstva. Jadran Farco uvršča košarkarje Kontovela, Poleta in Sokola, ki skupaj nastopajo pod vodstvom Andreja Pupisa. Za organizacijske posle v zvezi z moštvom je skrb prevzel Sokol. Doslej so fantje zagnano in vestno trenirali. Udeležba je na treningih vedno popolna, tudi ker je poskrbljeno za reden prevoz mladih košarkarjev iz treh različnih sredin.

O ciljih Jadrana Farco v letošnjem prvenstvu nam je Andrej Pupis dejal takole: »Fantje so letos prvič skupaj in se še prilagajajo eni na druge. Nadejali smo si uvrstitve nekje na sredini lestvice, čeprav se zavedamo, da je prvenstvo zelo kvalitativno in konkurenca neizprosna. Računamo pa, da bomo ob dobri igri in ob sprotnem izboljšanju uigranosti moštva lahko uresničili zastavljeni načrt. Saj smo tudi doslej, na nekaterih tekmah dokazali, da smo

zmožni prikazati uspešno in privlačno košarko. Poudaril bi tudi, da smo letos napredovali tudi v pogledu organizacije, tako da je ekipa oskrbljena z vsem, kar potrebuje.«

Jadran Farco bo v 1. kolu igral danes v nabrežinski telovadnici ob 11. uri proti Don Boscu, ki je tudi letos med boljšimi postavami v deželni merilu.

(Cancia)

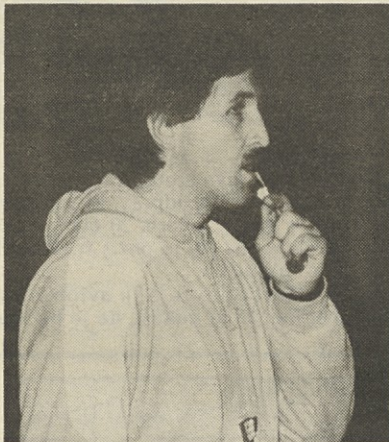
POSTAVA JADRANA FARCO

Janez Berdon, 1971, 178, b; Alex Bogatec, 1971, 176, b; David Bogatec, 1971, 178, k; Valter Daneu, 1972, 174, b; Damjan Gerli, 1972, 180, k; Ivan Lesizza, 1971, 177, b; Roberto Paulina, 1971, 194, k; Martin Pertot, 1971, 194, k - c; David Pizziga, 1971, 188, k - c; Martin Sosić, 1972, 182, k; Alberto Prelec, 1972, 178, k; Rudi Stanisa, 1971, 190, b; Aleš Sterni, 1972, 188, k; Danijel Šuligoj, 1971, 193, k - c. TRENER: Andrej Pupis.

Legenda: b = bek; k = krilo; c = center.

Rokomet: Krasova ekipa se pripravlja na D ligo

Trener Lazar računa na napredovanje

Minilo je približno dva meseca od začetka treningov rokometne ekipe Krasa. Igralci so sklenili pripravljalni del in so se posvetili specialnim treningom za letošnje prvenstvo. Udelež-

ba je zelo dobra, saj trener Lazar lahko razpolaga s približno 25 igralci.

Rokomet je panoga, ki jo je Kras ustanovil točno pred tremi leti. Ne smemo pozabiti pa, da je imel rokomet pred ustanovitvijo rokometne sekcije že dokajšnjo tradicijo. Uspešni nastopi šolskih ekip so bili jasen dokaz, da pri nas talenti v tem športu ne manjkajo. Leta 1984 se je Kosovelovo moštvo pod vodstvom prof. Peterlina udeležilo finala mladinskih iger v Rimu. Mitja Čebulec, steber openske rokometne ekipe, je bil sklican v mladinsko državno reprezentanco. Poleg tega naj omenimo udeležbo večjega števila igralcev v pokrajinski reprezentanci.

Obratun Krasove ekipe v D ligi je dokaj pozitiven. V »poskusni« sezoni 1984/85 je Kras dosegel predzadnje mesto, leto pozneje pa je bil tretji in za las izgubil možnost napredovanja v C ligo. Po tem prvenstvu so igralci mladinskega moštva skoraj v celoti prevzeli mesto starejših igralcev, ki so

omogočili ustanovitev rokometne ekipe Krasa. Zadnja sezona je bila pripravljalna, sedaj pa trener Lazar odločno starta za napredovanje v višjo ligo. (Raseni)

RADIO OPČINE

V okviru današnje oddaje Športna nedelja na Radiu Opčine bodo na sporedu neposredni prenosi dveh tekem 2. amaterske lige (Vesna - Edile Adriatica in Zarja - Campi Elisi) ter srečanja 3. amaterske lige Gaja - San Vito. Iz športne palače v Trstu bo neposreden prenos s pričetkom ob 17.30 košarkarske tekme Jadran - Ravenna.

Prvič pred mikrofonom pa bo Erika Hrovatin, ki je osvojila drugo mesto v veslanju na italijanskem državnem mladinskem prvenstvu. Med oddajo pa bosta tudi prispevka z včerajšnjih tekem Krasovih namiznoteniških igralcev in Meblovih odbojkarjev.

obvestilo

ATLETSKA ŠOLA
AD BOR INFORDATA

obvešča, da je še možen vpis v letošnjo atleško šolo, ki ima treninge vsak torek in četrtek ob 17. uri na stadionu »Prvi maj«.

Nova originalna dišeča darila - parfumi za moške!

Saint Laurent

Gianni Versace

Sergio Tacchini

Caccharel

Shiseido

Parfumerija KOZMETIKA 90

Opčine - Narodna ulica 118

domači šport

DANES

NEDELJA, 1. NOVEMBRA 1987

KOŠARKA

MOŠKA B-2 LIGA

17.30 v tržaški športni palači: Jadran - Basket Ravenna De Angelis

MOŠKA D LIGA

11.00 v Trstu, šola Suvich: Bor Radenska - Arcade Alibama

NARAŠČAJNIKI

11.30 v Trstu, Istrska ulica 53: Don Bosco - Polet

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Nabrežini: Jadran Farco - Don Bosco

NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v San Giorgiu di Nogaro: Sangiorgina - Primorje

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Križu: Vesna - Edile Adriatica; 14.30 v Bazovici: Zarja - Campi Elisi Prisco; 14.30 v Žavljah: Zaule Rabuiese - Kras

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Mariano; 14.30 v Ronkah: Arrigosport - Juventusina; 14.30 v Trebbach: Primorec - Don Bosco; 14.30 na Padričah: Gaja - San Vito; 14.30 v Dolini: Breg - Chiarbola; 14.30 v Doberdobu: Mladost - San Marco Sistiana

NARAŠČAJNIKI

10.30 na Proseku: Primorje - Olimpia; 10.30 v Križu: Vesna - CGS; 11.30 v Dolini: Breg - Opicina

NAJMLAJŠI

9.00 na Proseku: Primorje - S. Andrea; 10.15 v Dolini: Breg - Don Bosco

ZAČETNIKI

9.00 v Dolini: Breg - S. Giovanni; 12.15 na Proseku: Primorje - Campanelle

ŠD MLADINA - KRIŽ

v sodelovanju s trgovino HILL ŠPORT priredi v Domu A. Sirk v Križu

TRADICIONALNI

SEJEM NOVE IN RABLJENE SMUČARSKÉ OPREME

v nedeljo, 15. novembra, od 10. do 21. ure in v ponedeljek, 16. novembra, od 14. do 21. ure.

S. A. C. A. T.

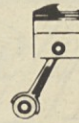
IMPORT - EXPORT

nadomestni deli za

FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA

in za tuje znamke avtomobilov

UL. SV. FRANČIŠKA 38 - TRST - TEL. 768667 - 772002

PRIMO ROVIS

NUDI PRAVIM LJUBITELJEM KAVE

1. bogato izbiro najboljše kave
2. kakovostno kavo po najugodnejši ceni
3. dnevno sveže praženo in surovo kavo

Pražena kava, ki jo hranite v zmrzovalniku ostane sveža kot na dan praženja

SKODELICA KAVE 500 LIR

Kavne mešanice CREMCAFFÈ so vam na razpolago v degustaciji na Trgu Goldoni štev. 10 ter v vseh trgovinah, supermarketih in kavarnah

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 250.- din, naročnina za zasebne mesečno 2.000.- din, trimesečno 5.000.- din, letno 20.000.- din, upokojenci mesečno 1.500.- din, trimesečno 3.750.- din, letno 15.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 3.000.- din, letno 30.000.- din, nedeljski letno 4.000.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 55.000 lir. Finančni in legalni oglasi 3.650 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglasi 700 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

1. novembra 1987

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdeja
in tiska

ZTT
Trst

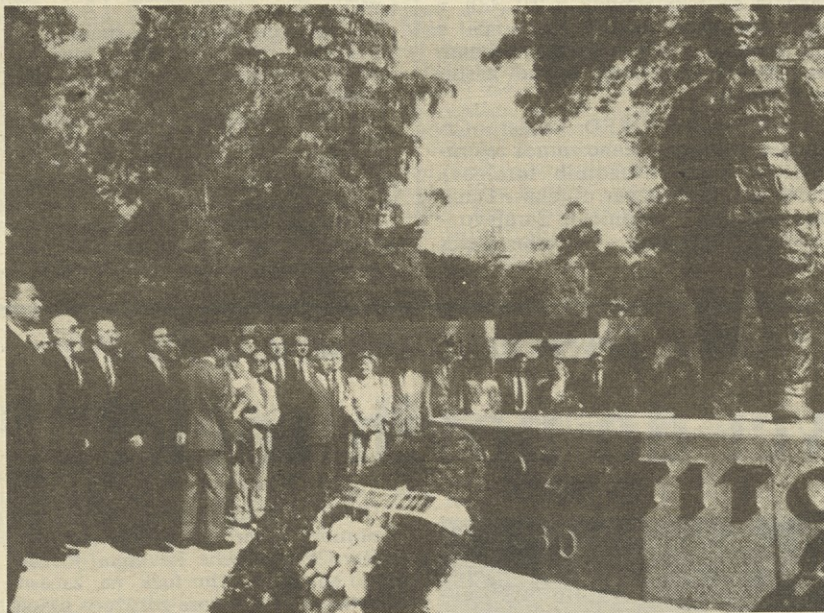
Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Predsednik predsedstva SFRJ dopotoval sinoči na Kubo Med obiskom Mojsova v Mehiki odkrili spomenik maršalu Titu

CIUDAD MEXICO — »Jugoslavija in Mehika pozdravljata napoved decembrskega sestanka med Reaganom in Gorbačovom, ki bo omogočil svetu in zlasti Evropi premostitev nevarnosti pred jedrsko vojno. Obe državi izražata željo, da SZ in ZDA sklenejo sporazum o odstranitvi raket srednjega dometa z evropskih tal pa tudi dogovor o polovičnem skrčenju njihovega jedrskega potenciala.« Tako je dejal predsednik predsedstva SFRJ Lazar Mojsov na tiskovni konferenci ob koncu uradnega obiska v Mehiki, kjer se je trikrat sestal z državnim poglavarjem Miguelom de la Madridom.

Obravnavala sta zadolženost in druge probleme neuvrčenih držav, razmere v Srednji Ameriki in dvostranske odnose ter se zavzela za okrepitev gospodarskega in političnega sodelovanja. Med osrednje dogodke, ki so spremljali obisk Mojsova v Mehiki, sodi odkritje spomenika maršalu Titu v parku Chapultepec.

Sinoči je dopotoval Mojsov na Kubo. Predsednik Fidel Castro ga je odlikoval z ordenom revolucionarja, pesnika in ideologa Joseja Martija.

Odkritje spomenika maršalu Josipu Brozu Titu v glavnem mestu Mehike (AP)

Iz družinske grobnice v Ravenni Izmaknili so truplo Serafina Ferruzzija

RAVENNA — Iz družinske grobnice v Ravenni so neznanci odnesli posmrtno ostanke Serafina Ferruzzija, ustanovitelja istoimenskega živilskega podjetja in tasta industrija Raula Gardinija.

Družini pokojnega Ferruzzija je že pred nekaj dnevi prišlo pismo, v katerem so »ugrabitelji« v nejasni obliki napovedovali zahtevo po odkupnini. Nihče ni takrat posumil, da so ukradli truplo Serafina Ferruzzija, saj so ob priliki dneva mrtvih uredili grobnico in ni bilo nobenega znaka, da bi jo

kdo oskrnil. Včeraj pa so neznanci telefonsko obvestili uredništvo rimskega dnevnika Il Messaggero in krajevno postajo karabinerjev, da so ukradli Ferruzzijeve posmrtno ostanke.

Že večkrat so organizirani kriminalci na ta način prišli do večjih denarnih vsot. Tako sta poljski in bolgarski politični begunces leta 1978 v Švici ukradla truplo Charlieja Chaplina. Zahtevala sta 600 tisoč dolarjev, policija pa ju je kmalu zatem aretirala in spravila na hladno.

Letala ATR-42 lahko letijo

RIM — Italijansko-francoska letala ATR-42 bodo odslej lahko letela, spoštovati pa bodo morala nove hitrostne predpise (v območjih, kjer je nevarno, da se na krilih oblikuje led) Italijanskega letalskega registra.

Tako je ustanova, ki je izdala formalno dovoljenje za polete letala ATR-42, včeraj odgovorila ministru za transport Calogero Manninu. Minister je ustanovo prosil za stališče, ki pa je, kot piše v sporočilu Italijanskega letalskega registra, na las podobno onemu izpred sedmih dni. Takratno mnenje izvedencev ustanove je povzročilo ostro reakcijo Združenja pilotov civilnih letal (APPL), ki je zahtevalo, da se, spričo novih navodil o hitrosti, ponovno preverijo vsi pogoji letenja letala ATR-42.

Aids lahko postane zelo donosen posel

WASHINGTON — Trenutno ni zdravila, ki bi bilo uspešno v boju proti aidsu, kljub temu pa nekateri že špekulirajo na tuji nesreči. Zgovoren primer je neki mali ameriški farmacevtski obrat, ki je v treh letih za 400 odstotkov podražil ceno posebnega antibiotika, ki zdravi le pljučne komplikacije za aidsom obolenih.

Tovarni Lymphomed iz Resemonta v Illinoisu so leta 1984 podelili izključno pravico, da na ameriškem ozemlju proizvaja in prodaja antibiotik pentamidin. Lymphomed je sedaj podražila svoj antibiotik do take mere, da stane škatala s tremi 300-miligramskimi ampulami približno 130 tisoč lir. Znesek je nedvomno pretiran, saj je treba zdravilo jemati vsaj tri tedne po enkrat na dan. Za to terapijo bo torej bolnik porabil dva milijona lir, pred tremi leti pa bi za isto količino zdravila plačal le 650 tisoč lir.

Umrljivost zaradi kajenja večja kljub nižjemu številu kadilcev

WASHINGTON — V ZDA je kajenje med glavnimi vzroki smrtnosti. Po študiji zveznih zdravstvenih ustanov je treba tobaku pripisati 16 odstotkov vseh naravnih smrti v ZDA. Od dveh milijonov mrtvih umre torej zaradi kajenja kar 320 tisoč oseb. Iste ustanove navajajo tudi, da se smrtnost večja, kljub upadanju števila kadilcev. Ta protislovni podatek skušajo pojasniti s trditvami, da niso posledice kajenja takojšnje. Leta 1964 je bilo v ZDA kar 40 odstotkov kadilcev, danes le 26,5 odstotka. Je torej sedanjim 16

odstotkom vseh mrtvih res botrovalo izključno kajenje kot to trdijo ameriške zvezne zdravstvene ustanove. O škodljivosti kajenja ni nobenih dvomov, saj je nesporno dokazano, da povzroča kar 24 različnih bolezni. Pri teh ameriških statistikah pa se nehote poraja občutek, da je za sedanje povečanje smrtnosti več krivcev, o katerih tako washingtonska administracija kot druge državne oblasti nerade govorijo. Za čisto okolje in zrak ter za zdravo prehrano vedno primanjkuje sredstev.

Snežni vihar je prekinil vožnjo iz Tibeta v Nepal

PEKING — V zadnjem tednu so bili v Nepal in Tibetu izredno obilni snežni meteži, živo srebro pa je zdrknilo globoko pod ničlo. Zaradi tega je vseh sedem aplanističnih odprav, ki se nahajajo na Himalaji, prekinilo plezanje in se je vrnilo v bazne tabore. 20 članov angleške odprave so nekaj dni pogrešali in domnevali so, da jih je požrl snežni vihar, včeraj pa se je njihova pustolovščina le srečno zaključila.

Na sliki (Telefoto AP): avtobus turistov, ki so potovali iz Tibeta v Nepal, je moral kar 22 ur čakati, da je bil snežni vihar mimo

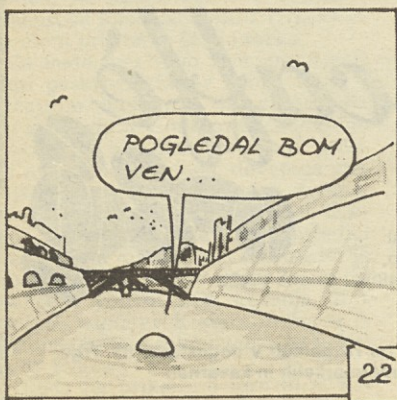
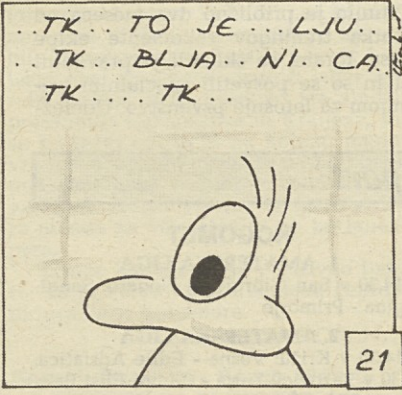
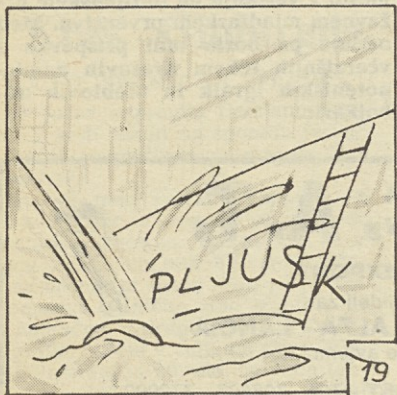
Rasistične izjave belgijskega ministra

BRUSELJ — Belgijski notranji minister Joseph Michel je v predvčerajšnjem intervjuju za neko revijo izjavil, da so jugoslovanski, arabski, turški in sploh muslimanski priseljenci barbari in da spravljajo v nevarnost njegovo državo. To je seveda razjarilo organizacije priseljencev in gibanja za boj proti rasizmu, a Turčija in nekatere arabske države so že uradno protestirale pri bruseljski. Notranje ministrstvo skuša sicer vso zadevo omalovaževati, češ da je šlo za incident, toda ves belgijski tisk se vprašuje, ali ni bila morda Michelova izjava načrtna: 13. decembra bodo volitve in minister naj bi skušal pridobiti čim več desničarskih glasov. Minister-rasist, kot so ga nekateri že poimenovali, je skušal potem svoje besede nekoliko omiliti, vendar ni nikogar prepričal.

V samem Bruslju prebiva več kot 100.000 turških in arabskih priseljencev, ki so prišli semkaj iz domovine s trehuhom za kruhom. V glavnem stanujejo v propadajočih četrtih, ki so jih domačini zapustili in ker imajo majhne plače, plačujejo devetnajstim mestnim občinam tudi ustrezno manj davkov.

JO / MESTO CVETJA

Piše in riše: Matjaž Učakar

V Angliji moški še nosi hlače

LONDON — Kdo pravzaprav »nosi hlače« v Veliki Britaniji? Rezultati neke nedavne ankete potrjujejo dejstvo, da je še vedno moški tisti, ki gospodari nad žensko. To nas ne sme presenetiti, saj je domovina feminizma še močnejša konservativnega mišljenja.

Velika večina Angležev se najraje igračka s tako imenovanim konjičkom »do it yourself« (naredi si sam). Vsak moški pa zna tudi opraviti preprosta hidravlična in vrtnarska dela, tiste, ki pomagajo ženi pomiti posodo ali skuhati kosilo, pa lahko že preštejemo na prste.

Angleško »idealno« družino sestavlja mož in žena, tako da mož skrbi za vsakdanji kruh, žena pa doma vzgaja (običajno) dva otroke. Kljub tej navidezni urejenosti je vsak tretji zakon zapišan polomu. Veliko število ljudi misli, da bi bilo treba razporoko omejiti s strožimi zakonskimi določili.

Vsi vprek obsojajo zakonsko nezvestobo (več kot 90 odstotkov anketirancev), glavno krivdo pripisujejo seveda ženski. Do ločitve so bolj prizanesljivi le v primerih, ko mož pretepa ženo — ali niso Angleži znani kot gentlemani? Več zakonov se podle tudi zaradi vmešavanja tašč in tastov.

Huda suša na zahodu ZDA

SEATTLE — Državo Washington v ZDA pesti že dalj časa neobičajna huda suša. Lahko bi rekli, da se v tem primeru narava res poigrava z nemočnim prebivalstvom. Država Washington slovi po izredno vlažnem podnebju. Sonce pokuka izza oblakov v povprečju le 56 dni na leto, v poletnih mesecih, in sicer od junija do oktobra, pa pade dežja za cela dva metra. Kljub temu ima ta dežela svoj čar: prostorni megleni gozdovi in obilica prepolnih brzic nas spominjajo na pravi pravilni svet.

Trenutno stanje je izredno dramatično. Zaradi izsušenih rečnih strug je poginilo na kvintale lososov, ki v tem času plavajo proti rečnim izvirom — tja namreč polagajo na dno strug jajčeca. Gozdovi počasi izumirajo, običajne bogate bere gob pa letos sploh ne bo. Vsi oblaki se stalno izogibajo te države, visoki zračni pritisk pa jih preusmerja proti Alaski ali, v južno smer, proti Kaliforniji.